

Den medierte offentligheten

Representasjon og interesser på debattplass i norske riksaviser og på Facebook

Av Kristine Fidje Olsen
Oslo Metropolitan University

INNHALDSFORTEGNELSE

Kapittel 1. Introduksjon og problemstilling.....	6
Kapittel 2. Teori.....	6
2.1. Offentligheten.....	6
2.1.1. Habermas borgerlige klassiske offentlighet.....	8
2.1.2. Kritikk av den klassiske offentligheten.....	10
2.1.3. Den klassiske borgerlige offentlighetens forfall.....	12
2.2. Medienes funksjon i offentligheten.....	12
2.2.1. Medienes andre hensyn.....	14
2.3. Mediene som arena for offentlig debatt.....	17
2.3.1. Hvem deltar?.....	18
2.3.2. Hvilke tema belyses på debattplass i redaksjonelle medier?.....	20
2.4. Sosiale medier som debattforum.....	20
2.4.1. Hvem deltar (ikke) i debatten på sosiale medier?.....	21
2.4.2. Hva kjennetegner debattstoff som engasjerer på sosiale medier?.....	23
2.4.3. Facebook som offentlighet (debattforum).....	24
Kapittel 3. Metode og data.....	25
3.1. <i>Registrering og innhenting</i>	26
3.2. Variabler og operasjonalisering.....	27
3.2.1. Hvem skriver?.....	28
3.2.2. Hva skrives om?.....	30
3.2.3. Skribentens tilstedeværelse i teksten.....	31
3.2.4. Hva publiseres og får engasjement på Facebook?.....	31
3.3. Forskningskvalitet: Validitet og reliabilitet.....	32
3.4. Forskningsetiske vurderinger.....	33
Kapittel 4. Analyse.....	35
4.1. Hva skrives det om?.....	35

4.2 Hvem skriver?.....	37
4.2.1 Kjønn	38
4.2.2 Posisjon	40
4.2.3 Alder	43
4.2.4 Etnisk bakgrunn.....	45
4.2.5. Forskjeller mellom avisene.....	48
4.2.6 Skribentens tilstedeværelse	50
4.2.6 Diskusjon	53
4.3. Hva kjennetegner innleggene som publiseres på Facebook?	56
4.3.1. Hvem skriver innleggene som deles på Facebook?	57
4.3.2. Forskjeller mellom avisene.....	61
4.3.4. Skribentens tilstedeværelse i teksten	63
4.3.5. Diskusjon	64
4.3.6. Hva kjennetegner innleggene som fikk mest reaksjoner?	67
4.3.7 Hva kjennetegner innleggene som fikk flest kommentarer?	69
Kapittel 5: Oppsummering og diskusjon	71
5.1. Hva sier dette om den offentlige samtalen?	76

Sammendrag

I denne studien undersøkes deltakelse, representasjon og engasjement i medienes debattstoff. Den tar for deg hvem som skriver, hva det skrives om og hva som skjer når debatten flyttes til Facebook. Gjennom kvantitativ innholdsanalyse av debattstoff i redaksjonelle medier og på Facebook i perioden oktober-desember 2021, avdekker studien tendenser knyttet til mangfold og intimisering på debattplass. Tidligere studier har funnet at den typiske debatt deltakeren er en voksen mann i eliteposisjon og med majoritetsbakgrunn. Studien finner en liten, men likevel viktig fremgang når det kommer til representasjon av kvinner og minoriteter. I tillegg finner den at kvinner skriver om andre tema enn menn, preget av tema knyttet til privatsfæren. Resultatene viser også at debattstoff i redaksjonelle medier og på Facebook speiler hverandre. Dette tyder på at den offentlige samtalen har blitt mer inkluderende og tar opp erfaringer som tidligere ikke har vært en del av den offentlige sfæren. I tillegg ser man at redaksjonene kanskje ikke tilpasser seg til nye plattformer for offentlig debatt.

Forord

Det har gått to og et halvt år og nå er jeg endelig ferdig. Det har både vært gøy, lærerikt og utfordrende.

Takk til mine to samboere i løpet av denne perioden, Sol Stenslie og Oline Birgitte Nave, for gode måltider, oppmuntrende ord og arbeidsro.

Takk til min fine venninnegjeng, Elisabeth, Rikke, Siri Linn, Helena, Janinti og Anila for støtte, oppmuntring og avkobling da jeg trengte det.

Takk til Aslak Roalkvam Skarå og Trond Willy Olsen for hjelp med korrektur.

Ikke minst må jeg takke min veileder, Tine Figenschou, for gode tilbakemeldinger og strålende oppfølging.

Kapittel 1. Introduksjon og problemstilling

En fungerende offentlig samtale er en viktig forutsetning i et demokrati. Pressen er et viktig fora for denne offentlige samtalen og den har et særlig ansvar for å legge til rette for offentlig debatt og sørge for at ulike syn kommer til uttrykk (Tråsdahl, 2010, s. 1, Pressens faglige utvalg, 2021). Denne oppgaven er forankret i debattsidene i avisene som er en viktig arena for ulike samfunnsgruppers, interessers og enkeltindividers deltakelse i den offentlige samtalen. Pressens valg av kilder og sier noe om hva som er viktig og hvem som er viktige stemmer i offentligheten debattanter (Allern, 2011; Figenschou & Beyer, 2014). Dette ansvaret gir både rom for å skape en arena hvor ulike syn kommer til uttrykk, men gir også makt til å synliggjøre visse grupper, mens andre blir marginaliserte. Pressen har derfor stor makt når det kommer til hvem som anses som viktige stemmer og hvilke tema som er verdt å debattere. Denne oppgaven har som formål å undersøke og evaluere om mediene sørger for at ulike syn og stemmer kommer til uttrykk i tilstrekkelig grad.

Medielandskapet har endret seg drastisk de siste årene. De fleste avisene er digitale og flere og flere får informasjon via sosiale medier. Internett og sosiale medier har endret måten journalistikk utføres på, og flere argumenterer for at debatten har blitt endret til å være mer følelsesbasert (Sjøvaag, 2020; Røysted, 2019; Wahl-Jørgensen, 2001). Oppgaven vil derfor også ta for seg hvilke av debattinnleggene som blir publisert på Facebook, hvilket engasjement de får og hva som kjennetegner disse. Dette er for å se hva som skjer med deltakelse og representasjon når debatten flyttes til Facebook.

Denne oppgaven undersøker deltakelse, representasjon og engasjement i norsk debattstoff. Dette blir gjort gjennom fire underproblemstillinger:

1. Hvilke aktører og interesser deltar på debattsidene i norske redaksjonelle medier?
2. Hvilke tema belyses på debattplass i norske redaksjonelle medier?
3. Hva kjennetegner debattinnleggene som legges ut på Facebook?
4. Hva kjennetegner debattinnleggene som skaper engasjement på Facebook?

Kapittel 2. Teori

2.1. Offentligheten

Offentligheten, eller den offentlige sfæren, kan beskrives som et felles rom for kommunikatív handling (Habermas [1992] 2007: 30 i Gentikow, 2009). Offentligheten er med på å danne et felleskap mellom landets innbyggere. I offentligheten sirkulerer informasjon, idéer og debatt, og den gir derfor samfunnsborgere tilgang på informasjon og legger til rette for offentlig samtale (Habermas [1992] 2007 i Gentikow, 2009; Gripsrud, 2017; Røysted, 2019; Dahlgreen, 1995).

Offentligheten er, når den fungerer som den skal, et grunnleggende element i demokratiet (Gripsrud, 2011; Adut, 2012). Et demokrati kan ikke fungere uten en kunnskapsrik befolkning, altså en opplyst allmennhet (Lindholm, 2004, s. 99). I et demokrati er det den vanlige samfunnsborger som skal ta standpunkt til de grunnleggende spørsmål i samfunnet. For å ta standpunkt må man vite og ha mulighet til å diskutere. Offentligheten er et rom for nettopp dette. Det er flere institusjoner som er sentrale i offentligheten (Sejersted, 2006; Gripsrud & Moe, 2010). Det er for eksempel de politiske institusjonene, vitenskapelige og kunstneriske institusjoner, møteplasser utenfor intimsfæren og den allmenndannende skolen. Men det er også mediene, som fungerer som kanaler ut til offentligheten. Disse kanalene gir rom for at medlemmene diskursivt handler, danner og uttrykker meninger. En av offentlighetens funksjon er å være et sted der borgernes ønsker, og meninger kommer til uttrykk. Dette skjer hovedsakelig gjennom mediene (Gripsrud, 2011, s. 233-234). Summen av disse meningene skal være retningsgivende for regjeringens beslutninger.

På den måten krever demokrati offentlighet. Konkret hvilken funksjon offentligheten tenkes å ha i demokratiet varierer med ulike demokratiforståelser. Innenfor en liberal demokratiforståelse begrenses offentlighetens funksjon til informasjonsspredning fra eksperter og organiserte politiske interesser til de stemmeberettigede. Det som foregår i offentligheten, er å betrakte som en dragkamp mellom organiserte interesser, en kamp om velgernes oppslutning (NOU 2017:17; Raeijmaekers & Maesele, 2015; Christians et al., 2010; Dahlberg, 2007; Allern, 2017). I denne forståelsen er offentligheten et rom for tautrekking mellom motstående, organiserte interesser (Allern, 2017, s. 36).

Deliberativ demokratiforståelse går bort fra disse elitistiske beslutningsprosessene, og baserer seg heller på likeverdig og fri borgerdeltakelse, hvor demokratisk konsensus bør oppnås ved rasjonell kommunikasjon mellom «vanlige mennesker» (NOU 2017:17; Raeijmaekers & Maesele, 2015; Christians et. al., 2010; Allern, 2017). Dette innebærer en

rasjonell debatt mellom innbyggerne, som fører til en kritisk informert befolkning som kan veilede beslutningstakere i å nå konsensus. I den deliberative modellen er den viktigste politiske handlingen nettopp deltakelse i offentligheten, i den offentlige samtalsens mange former. I denne demokratiforståelsen har den offentlige samtalen og dens augmentative brytninger en sentral rolle. Ifølge denne modellen kan den offentlige samtalen ende i mer eller mindre bred (om ikke fullstendig) konsensus, eller i alle fall en klarere forståelse av hva man er uenig om. Deliberativ demokratiteori framhever altså betydningen av borgernes deltakelse i demokratiske prosesser generelt og i offentlig samtale spesielt.

2.1.1. Habermas borgerlige klassiske offentlighet

En av de mest sentrale teoriene innenfor offentlighetsforskning generelt, og innenfor deliberativ demokratiforståelse, er den tyske filosofen og sosiologen Jürgen Habermas klassiske borgerlige offentlighet. Forskning rundt meningsutveksling og offentlig debatt er sterkt påvirket av hans syn på offentligheten og den borgerlige klassiske offentligheten er derfor sentral når man diskuterer offentlighetsteori og medienes rolle (Gripsrud, 2017; Røysted, 2019; Rønning, 2012). Habermas syn på offentligheten fungerer som en ideell målestokk for hvordan offentligheten og mediene burde fungere i et demokrati. Han beskriver borgerlig offentlighet som «sfæren hvor privatpersoner samles til et kritisk diskuterende publikum» (Habermas, 2005). Den borgerlige offentligheten lener seg altså på en deliberativ demokratiforståelse hvor konsensus oppnås ved meningsutveksling mellom «vanlige borgere».

Det sentrale poenget for Habermas er at demokratiet ikke eksisterer uten en velfungerende offentlig debatt (Lindholm, 2004; Skogerbø, 1999 i Røysted, 2019, s. 17). Bare på den måten blir statens makt legitim. Den offentlige diskusjonen er en slags felles bruk av fornuften og maktmisbruk kan bekjempes gjennom offentliggjøring. Dette betyr at det må stilles noen krav til kommunikasjonen som foregår i det offentlige rom, og mer spesifikt i mediene. Habermas krav kan deles inn i tre hovedkategorier: i) Argumentets kraft og målet om «allmennhetens beste», ii) Allmenn tilgjengelighet, iii) Sterkt skille mellom det offentlige og det private.

i) *Argumentets kraft og målet om «allmenhetens beste»*: I den borgerlige offentligheten er det arguments kraft som gjelder, og «allmennhetens beste» som i prinsippet er målet (Aalen, 2015; Ihlebæk, 2013; Gripsrud, 2011). Det innebærer at argumentene skal være

rasjonelle og ikke preget av følelser eller vinning. «Kraften i det bedre argumentet», uansett hvem som fremfører det, skal ha avgjørende vekt, og bare slik kan man ifølge Habermas komme frem til de beste løsningene i samfunnet (Røysted, 2019, s. 23). Dette innebærer også at folk skal kunne delta på likt plan utover deres sosiale status (Habermas, 2005; Gripsrud, 2017; Adut, 2012; Calhoun, 1992). Deltakerne i debattene skal bedømmes ut ifra han eller hennes argumenter fremfor sosial status, og man må være villig til å oppgi sitt standpunkt om det kommer bedre argumenter for et annet standpunkt på bordet (Gripsrud, 2011, s. 237). En debatt har derfor ikke nødvendigvis størst demokratisk verdi ved at flest mulig får ytre seg mest mulig fritt, men at debatten er tilrettelagt slik at den overholder deliberative idealer på best mulig måte (Ihlebak, 2013, s. 59).

ii) *Allmenn tilgjengelighet*: Utover at temaene man diskuterer skal ha allmenn interesse, skal også diskusjonen i den borgerlige offentligheten i prinsippet være åpen for alle. Hvis offentligheten skal fungere demokratisk, må alle ha adgang (Lindholm, 2004; Aalen, 2015; Habermas, 2005). Ifølge Habermas står og faller den borgerlige offentligheten på prinsippet om allmenn tilgjengelighet. Hvis noen samfunnsgrupper i seg selv blir utelukket, så er offentligheten «ingen offentlighet i det hele tatt» (Habermas, 2005, s. 22). Offentlighetens publikum foregriper altså alle mennesker medlemskap. I den klassiske offentligheten skal den offentlige diskusjonen belyse alle sider ved en sak. Da skal deltakerne kunne komme med sine synspunkter uten å bekymre seg for å bli nektet å snakke eller straffet for det de sier (Gripsrud, 2017, s. 29). Dette henger sammen med forutsetningen om borgernes ytringsfrihet i et demokrati. Det forutsetter at hvem som helst skal kunne delta i den offentlige diskusjonen og at hvem som helst skal kunne introdusere og utfordre påstander som fremsettes (Olson, 2014, s. 140; Adut, 2015, s. 217; Gripsrud, 2017). Deltakerne skal også se på hverandre som likeverdige og gjensidig gi hverandre lik status. Videre skal de anta at andre ikke er under tvang mens de deltar. Deltakerne skal «forutsette» disse trekkene i den forstand at de ikke vil tenke på et politisk argument som virkelig berettiget hvis noen personer, som kan ha viktige ting å si om det, har blitt ekskludert fra diskusjonen, eller hvis deltakerne ikke ser hverandre som likeverdige. Dette innebærer også at borgerne trenger informasjonsfrihet – altså rett til å søke og motta den informasjon og kulturerfaring de måtte ønske.

iii) *Sterkt skille mellom offentlig og privat*: Habermas offentlighet skiller også mellom offentlig og privat sfære, og omtaler dem som sterke motsetninger (Rønning, 2012, s. 163).

Den private sfære omfatter det som foregår i hjemmet og i familien, mens det som tilhører det offentlige, utgjør et åpent rom for diskusjon av samfunnets problemer, det som i streng forstand vil si politikk. Derfor skal de involverte i samfunnsdebatten aldri berøre tema som sosial opprinnelse, følelser, personlige historier eller andre private forhold. Dette fordi deltakernes sosiale posisjon eller spesielle interesser skal være uten betydning (Gripsrud, 2017, s. 22-23, i Røysted, 2019).

2.1.2 Kritikk av den klassiske offentligheten

Habermas ideal om den klassiske offentligheten har møtt omfattende kritikk. Nancy Fraser (1990) er en av de viktigste kritikerne av Habermas og innvendingene hennes er et viktig bidrag for å forstå representasjon i offentligheten. Fraser har tre hovedinnvendinger mot Habermas offentlighetsteori: i) hvem som kvalifiseres som borgere ii) deltakernes sosiale posisjon iii) hvilke debatter som gjeldes som private og offentlige.

i) Hvem som kvalifiseres som borgere: Habermas offentlighetsteori har blant annet blitt kritisert for å være elitistisk og ekskluderende på flere måter (Skogerbø, 2008; Fraser, 1990; Rønning, 2012). Kritikerne mener at teorien fokuserer på en begrenset del av befolkningen, nemlig borgerskapet, som bestod av eiendomsbesittende menn (Fraser, 1990; Rønning, 2012; Goode, 2005; Negt, Kluge & Labanyi, 1988). På den måten ble kvinner, menn utenfor borgerskapet og etniske minoriteter ekskludert fra offentligheten. Selv om Habermas offentlighet i prinsippet inkluderte alle, var store deler av befolkningen i praksis ekskludert fordi de ikke ble kvalifiserte som en del av borgerskapet (Fraser, 1990; Rønning, 2012, s. 167). På den måten ble ikke andre diskurser enn den borgerlige prioritert og den offentlige sfæren søkte etter en relativ rensert, egalitær debatt (Eley i Goode, 2005, s. 30-31). Selv om det eksisterte en prinsipiell forestilling om at alle kunne delta gjennom sine interesser og frivillige sammenslutninger som kritisk drøftet hvordan man kunne finne fram til det som var best for samfunnet som helhet, var det store flertallet av befolkningen i praksis ekskludert fra å være en del av det kritiske publikummet (Rønning, 2012, s. 167).

ii) Deltakernes sosiale posisjon: Habermas klassiske offentlighet har også blitt kritisert for at deltakerne skal diskutere uavhengig av sosial status. Fraser (1990) mener det ligger en slags ironi i den type offentlighet: den skal være uavhengig av sosial status, men fungerer i praksis ekskluderende. Hun mener derfor at det ikke er tilstrekkelig å sette til side forskjeller

i sosial status, så lenge de faktisk eksisterer. Hun mener at det ikke fungerer at deltakerne skal operere «som om» de var sosialt like, da det legger til grunn at de sosiale forskjellene faktisk eksisterer, og de blir dermed ikke eliminert, men bare undertrykt hvis man ser bort ifra dem. Dette førte bare til at kvinner og de utenfor borgerskapet ble marginalisert, og dermed ikke fikk delta som likemenn. Det å late som at sosiale forskjeller ikke eksisterer, når det faktisk gjør det, fungerer ofte til fordel for dominante grupper og i disfavør for underordnede grupper. Fraser mener at man heller burde eksplisitt tematisere de sosiale forskjellene. Habermans borgelige klassiske offentlighet søker å dekke over ulikheter i stedet for å utslette dem, ifølge Fraser. Hun mener at den borgerlige offentligheten er utilstrekkelig fordi den antar at anerkjennelse av sosial ulikhet ikke er nødvendig for lik deltakelse og at en heller burde ha flere ulike offentligheter i stedet for en relativt homogen offentlighet (Fraser, 1990, s. 66). Fraser (s. 60-61) mener at det er kritikkverdig at Habermas ikke undersøkte andre ikke-liberale, ikke-borgerlige konkurrerende sfærer, som hun kaller motoffentligheter. Borgerlig offentlighet var en maskulin, ideologisk forestilling som legitimerte en fremvoksende overklasse, ifølge Fraser. Det eksisterer ikke kun en offentlighet, men mange motoffentligheter samtidig som den dominerende (Fraser, s. 62-63). Idealet om lik deltakelse kan også ifølge Fraser best oppnås ved flere offentligheter i stedet for en samlet offentlighet (Fraser, s. 69-70). Ifølge Fraser er ikke offentligheten kun en arena for meningsdannelse, men også for identitetsdannelse (Fraser, s.68). Deltakelse betyr også å kunne snakke «med sin egen stemme». Kun én offentlighet vil favorisere normer til en gruppe over andre, og dermed gjøre diskursiv assimilering et kriterium for offentlig debatt.

iii) Hvilke debatter som gjeldes som private og offentlige: Fraser mener også at det sterke skillet mellom offentlig og privat delegitimerer noen interesser, synspunkt og tema, og verdsetter andre. For eksempel har privatøkonomi og familieliv blitt sett på som privat og derfor ikke tatt opp til diskusjon i offentligheten, på grunn av det sterke skillet mellom privat og offentlig (Fraser, 1990, s. 73-74). Dette fører til at noen tema er «beskyttet» mot offentlig debatt, ofte til fordel for dominante grupper og dermed i disfavør for minoriteter. Så selv om flere får lov til å delta i den offentlige debatten, trenger ikke dette bety inkludering i praksis. Deltakelse kan bli begrenset av at visse områder karakteriseres som privat. I den borgerlige offentligheten er det et sterkt skille mellom det sivile samfunnet og staten. Fraser mener at det trengs en form for overlapp mellom (økonomisk) sivilt samfunn og staten. Hun skiller mellom sterke og svake offentligheter. Svake offentligheter defineres som deliberative

praksiser som eksklusivt innebærer meningsdannelse, og ikke beslutningstaking (Fraser, 1990, s. 75).

2.1.3 Den klassiske borgerlige offentlighetens forfall

Habermas har også beskrevet en tilbakegang av den klassiske borgerlige offentligheten, også omtalt som «reføydalisering». Han mente at den frie samtalen ble ødelagt fordi offentligheten – det vil her si mediene – i altfor sterk grad ble kommersialisert (Allern, 2017, s. 22-23). Dermed ble den forvandlet til en arena for underholdning og reklame. Ikke bare ble underholdning prioritert over kunnskapsformidling – publikum hadde blitt til passive tilhørere og tilskuere, mente han. Den passive konsumentrollen ble den normale. Publikum var ikke lenger «kulturresonnerende», det var blitt «kulturkonsumerende» (Habermas, 2005; Gripsrud, 2017; Rønning, 2012).

Dette er ikke minst knyttet til fremveksten av massemedier som er kontrollert av store konserner, og som er mer og mer rettet mot å underholde og profitere enn å fremme rasjonell debatt (Rønning, 2012, s. 167). Dette innebærer også at den tidligere klare avgrensningen av offentlig og privat sfære viskes ut, noe Richard Sennett beskriver i boka *The fall of the public man* (i Rønning, 2012). Sennett mener at det argumenterende offentlige liv preget av evnen til samhandling uten at dette var knyttet til personlige bånd, er forfalt. Isteden er det blitt slik at det private og det intime har blitt dominerende i det offentlige (Rønning, 2012, s. 167). Dette blir også omtalt som en intimisering eller tabloidiseringen av den offentlige debatten, som innebærer at private historier får større plass i offentligheten (Warner, 2002; Habermas, 2005).

2.2. Medienes funksjon i offentligheten

Mediene er en nødvendig offentlig institusjon i infrastrukturen for den moderne offentlige sfæren (Gripsrud & Moe, 2010; Sejerstad, 2006, Lindholm, 2004; NOU 2017:7). En forutsetning for at offentligheten skal fylle sine demokratiske funksjoner, er at menneskene i offentligheten er godt informert og at diskusjonen fungerer (Lindholm, 2004). For å oppnå dette er massemediene helt sentrale da de distribuerer essensiell informasjon, kunnskap, fakta, problemer og mulige løsninger effektivt ut til massene. Moderne demokratier trenger derfor mediene. Uten dem ville innbyggerne vært uten informasjon om samfunnet og

innbyggerne ville heller ikke fått kjennskap til politikernes meninger og beslutninger, og derfor ikke i stand til å føre en offentlig diskusjon (Lindholm, 2004, s. 26). Medienes hovedoppgaver i offentligheten kan struktureres på følgende måte: i) Informasjon, ii) maktkritikk og iii) fasilitere debatt (Christians et al., 2010; McQuail i Rasmussen, 1996; Lindholm, 2004).

i) Informasjon: I et demokrati må borgerne orientere seg om samfunnet, da de skal være med på å bestemme hvordan samfunnet utvikler seg (Moe, et al., 2019; Gripsrud, 2015). Den liberale demokratiteorien begrenser offentlighetens funksjon til informasjonsspredning fra eksperter og organiserte politiske interesser til de stemmeberettigede (NOU 2017:7, s. 18). Mediene utgjør infrastrukturen for en slik informasjonsspredning, og mediene har en spesiell forpliktelse til å holde oss informert kontinuerlig. Informasjonsgiving har vært et avgjørende trekk ved journalistikken fra starten (Sejerstad, 2006; Christians et.al, 2010) og gjøres ved å blant annet orientere velgerne og hjelpe dem med å foreta velinformerte beslutninger. Dermed utgjør mediene en kommunikasjonskanal mellom regjeringen og velgerne. Gjennom offentligheten får borgerne informasjonen som trengs for å foreta begrunnede valg i stemmeavluksene (NOU 2017:7, s. 18).

ii) Maktkritikk: En annen sentral demokratisk rolle mediene har i offentligheten er å kritisere makten, eller staten (Curran, 2007, s. 68; Sejerstad, 2006, s. 28-29). Denne rollen kommer til uttrykk gjennom pressens egne etiske normer, Vær varsom-plakaten, på to punkter: «Det er pressens rett å informere om det som skjer i samfunnet og avdekke kritikkverdige forhold. Det er pressens plikt å sette et kritisk søkelys på hvordan mediene selv fyller sin samfunnsrolle» og «Det er pressens oppgave å beskytte enkeltmennesker og grupper mot overgrep eller forsømmelser fra offentlige myndigheter og institusjoner, private foretak eller andre» (Pressens faglige utvalg, 2021). Samfunnsoppdraget peker altså ut pressen som en motmakt til makthaverne i samfunnet. Kritisk journalistikk blir en slags evig opposisjon til makten i seg selv, hvor pressens mål er å avsløre maktmisbruk (Lindholm, 2004, s. 103-104). Denne rollen blir ofte omtalt som at pressen er «en kritisk vaktbikkje» eller «den fjerde statsmakt». Det innebærer blant annet å beskytte offentligheten gjennom å forhindre makthaverne fra å overskride grenser (Curran, 2007). Mediene skal overvåke statens virksomheter og på en uredde måte avdekke misbruk av offentlige embeter.

iii) Fasilitere debatt: Pressen er også en viktig kanal for offentlige meninger, og den har et ansvar for å legge til rette for offentlig debatt. Denne rollen kalles også for en arenafunksjon, som betyr at det er en del av mediernes samfunnsoppdrag å gi plass og aktivt medvirke til debatt om viktige aspekter i samfunnet (Østbye 2009, s. 103-105 i Røysted, s. 14). Det er i pressen det foregår formidling av interesser, holdninger og diskusjoner. På den måten er mediene den allmenne offentlighetens talerør, hvor folk kan diskutere seg imellom og med de som er valgt for å representere oss (Gripsrud, 2017; Rønning, 2012; Moe, et. al, 2019; Skogerbø, 2008). Pressen plikter derfor å stille tid og plass til disposisjon for debatter, innspill og kritikk, samt aktivt invitere debattanter inn på sine arenaer. Disse debattene kommer spesielt godt til uttrykk gjennom avisenes debattsider, som er en av få arenaer for offentlig debatt og diskusjon som har overlevd over store deler av den norske pressens historie. Debattsidene var lenge et av få steder i norske nyhetsmedier som tilbød en mer aktiv rolle for borgerne, og har derfor alltid vært en populær del av innholdet i papiraviser hvor «folk flest» kan komme til orde om tema de ønsker å ta opp (Bjerke, 2011, s. 193 i Røysted, 2019).

Mediene spiller en så avgjørende rolle når det kommer til å skape debatt i samfunnet at Grunnloven har pålagt staten å drive en mediepolitikk som støtter dette (Østbye 2009, s. 103-105 i Røysted, s. 14). Grunnlovens §100 sier: «Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale.») Gjennom pressens egne etiske normer, Vær Varsom-plakaten (VVP, 1.2), er det nedfelt at «pressen skal ivareta viktige oppgaver som informasjon, debatt og samfunnskritikk», og det presiseres at «pressen har et spesielt ansvar for at ulike syn kommer til uttrykk».

2.2.1 Mediernes andre hensyn

Utover de tre overordnede oppgavene pressen har i offentligheten, har de også andre hensyn som mer eller mindre kan være med på å påvirke pressens normative oppgaver i et demokrati. Disse hensynene kan deles inn i i) *teknologiske strukturer* ii) *økonomiske strukturer* og iii) *politiske strukturer*.

i) Teknologiske strukturer: Journalistikken har vært gjennom 20 år med digitalisering av arbeidsprosesser, organisering og praksis som på ulike måter har påvirket pressens normative oppgaver (Sjøvaag, 2020, s. 92-93; Gripsrud & Moe, 2010, s. 9). Avisene har i stor

grad gått over til digital produksjon og medieinnhold spres i økende grad gjennom sosiale medier, som Facebook. På den måten har den medierte offentlige sfæren nå blitt en digital offentlig sfære. De teknologiske strukturene gir lett tilgang til store mengder informasjon og også muligheten til å spre denne informasjonen lett videre (Enjolras et. al., 2013; Papacharissi, 2002). Det gir også mulighet til å kommunisere med mennesker uavhengig av geografisk avstand. På den måten har nye teknologier skapt et nytt offentlig rom for politisk orientert samtale, hvor terskelen for deltakelse i samfunnsdebatten er lav. Når alle har mulighet til å ytre seg, kan et større mangfold av stemmer bli hørt. Nettet gir øyeblikkelig tilgang til nærmest ubegrensede mengder informasjon. Grunnlaget for synspunkter som reises kan dermed også lettere bli etterprøvd.

Disse forholdene har pekt i retning av at digitale medier både demokratiserer tilgangen til informasjon og gjør den offentlige debatten bredere og mer informert (Skogerbø og Winsvold, 2008 i Enjolras et.al., 2013). På den andre siden er det flere forhold som peker mot at dette ikke er tilfelle. For det første er det i følge Enjolras (2013) nødvendigvis ikke tilfeldig hvem som deltar i den offentlige sfæren, også omtalt som fosterkningshypotesen. Ifølge denne hypotesen skal også debatten på nett i stor grad være dominert av de samme personene som er aktive i andre sammenhenger. Tidligere studier av politisk engasjement viser at middelaldrende, høyt utdannede og menn, både er interessert i politikk og diskuterer oftere enn andre grupper. Det er også flere som mener de teknologiske strukturene har ført til en fragmentering eller polarisering av offentligheten, som kan føre til at det ikke finnes noen felles offentlighet, og at folk befinner seg i ekkokamre (Enjolras et.al, 2013) (Se: 2.4. Sosiale medier som offentlighet).

ii) Økonomiske strukturer: Digitaliseringsprosessene, og fremveksten av nettet som et primærmedium, utgjør en hovedutfordring for nyhetsmedienes tradisjonelle forretningsmodell fordi mesteparten av nyhetene på nettet er gratis. Det har derfor på svært kort tid blitt nødvendig for mediebransjen å utvikle nye forretningsmodeller og gjennomføre omfattende omstruktureringer (Sjøvaag, 2020; NOU 2017:7).

Digitaliseringen har også ført til sterkere underholdningspreg (Lavik, Moe & Gripsrud, 2017, s. 551). Digitalisering har utfordret vante skiller mellom det private og det offentlige, mellom publikums rolle som mediekonsumenter og medieprodusenter, mellom det nasjonale og det globale. Økonomien på internett drives av trafikk - antall klikk eller

sidehenvisninger (Sjøvaag, 2020, s. 84). Jakten på klikk og «likes», og sammensmeltningen med sosiale medier, endrer journalistikken – på godt og vondt. Jo flere klikk en side får, jo mer inntjening gir reklamen som blir plassert der. Algoritmene gir også journalister innsikt i hvilke saker som treffer publikum. Journalister ønsker å treffe publikum. Hva publikum liker vil derfor påvirke hva journalistene prioriterer. Men hva publikum liker samsvarer ikke nødvendigvis med demokratiske idealer.

Dette har ført til frykten for markedssvikt – at mediene ikke kan maksimere sine inntekter uten at det samtidig går utover samfunnsoppdraget (Sjøvaag, 2020; Lavik, Moe & Gripsrud, 2017). Dette innebærer at hensynet til det journalistiske samfunnsoppdraget og hensynet til journalistikkens status som vare i et marked er i konflikt med hverandre. Når inntektene synker, øker sjansen for at nyhetsmediene beveger seg mot mer populært innhold. Dersom leserne foretrekker underholdning fremfor politisk journalistikk, vil det være mer penger å tjene på underholdningsnyheter enn på politisk rapportering. Da får ikke leserne nødvendigvis servert den informasjonen de trenger for å delta i demokratiet. Kravet om økt salg fører altså til at dekningen av samfunnsstoff viker for mer allment populært stoff med personlig vri (Hamilton 2004 i Curran, 2007). Dette er tett knyttet til Habermas teori om tilbakegangen av den klassiske offentlige sfæren. Pressen spiller en avgjørende demokratisk rolle som overvåker og kritiker av de øvrige statsmaktene (Lavik, Moe & Gripsrud, 2017, s. 559). Det forutsetter naturligvis redaksjonell autonomi, men også et økonomisk fundament som gjør det mulig å prioritere journalistiske arbeidsoppgaver i tråd med samfunnsoppdraget. Kritisk og gravende journalistikk er kostbar, og digitaliseringen har satt store deler av mediebransjen i økonomisk fare.

iii) Politiske strukturer: I Norge regulerer staten mediefeltet (Sjøvaag, 2020). Frykten for markedssvikt er en forutsetning for mediereguleringen. Regjeringen har oppnevningmakt i viktige råd og embeter som utformer mediepolitikken, og som regulerer lisensierte medier. Men det praktiseres med «armlengdes avstand», noe som sikrer allmennkringkasterne og pressestøtteavisene autonomi og uavhengighet fra staten (Syvertsen, Enli, Mjøs & Moe, 2014, i Sjøvaag, 2020). Selv om staten finansierer noen medier, kommer disse pengene uten føringer.

I Norge har vi et blandet medieeierskap. De fleste er privateide, men frykten for markedssvikt gjør at vi også har et statseid medium, Norsk Rikskringkasting (NRK) (Sjøvaag, 2020, s. 118-119). En del av NRKs oppdrag er å sikre mangfold - at marginale grupper får

medieinnhold som interesserer dem, og at de slipper til i det offentlige ordskiftet. Et fritt mediesystem forutsetter imidlertid at nyhetsorganisasjonene er uavhengige av staten - at de er uavhengige av den instansen de skal overvåke. Derfor er privateide medier viktige for demokratiet, fordi disse ikke er økonomisk styrt av staten. Som dette premisset viser, er eierskap antatt å ha en påvirkning på mediernes innhold.

Mediereguleringen forsøker å forhindre markedssvikt ved å minimere muligheten for at en eier dominerer feltet, og ved å vedlikeholde støtteordninger for aviser som søker smale lesergrupper - som kristne, bønder, fiskere og lokalbefolkningen. Tanken om markedssvikt er slikt sett sentral for å forstå reguleringen av mediemarkeder. Mediene utgjør en offentlig arena for politisk deliberasjon (Sjøvaag, 2020, s. 116). Det er derfor viktig at denne arenaen består av et tilstrekkelig mangfold. Mangfold er viktig fordi ulike politiske interesser og ulike etniske identiteter skal ha mulighet for representasjon i debatten. Dersom alle medier eies av det samme selskapet, og eieren kun anser ett politisk perspektiv som relevant, vil dette være begrensede for demokratiet.

Grunnlovens § 100 sjette ledd slår fast at «det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale». Dette omtales gjerne som statens infrastrukturansvar: Staten skal gjennom ulike politiske virkemidler sørge for at ytrings- og informasjonsfrihet har best mulig vilkår, slik at offentligheten kan fungere best mulig (Gripsrud, 2017, s. 39). I dette ligger en henvisning til hele batteriet av medie- og kulturpolitiske tiltak fra pressestøtte og offentlig finansiering av kringkasting til innkjøpsordningen for litteratur og offentlig finansiering av teatre. Dette handler om at markedet alene verken kan frambringe det mangfoldige og innovative kulturlivet eller det mediemangfoldet med høy kvalitet som det er bred enighet om at samfunnet trenger. Derfor må skattepenger brukes til ulike typer subsidiering eller full finansiering av medier samt kulturinstitusjoner og -aktiviteter (Gripsrud, 2017, s. 40-41). Ingen offentlighet i verden eksisterer helt uten slike forutsetninger.

2.3. Mediene som arena for offentlig debatt

Debattsidene er det eneste stedet i avisene hvor medlemmer av offentligheten, og folk som ikke er journalister, kan bidra som skribenter (Wahl-Jørgensen, 2004, s. 60). Det finnes flere tidligere undersøkelser av hvem som deltar i debatten og hva det debatteres om. Det er

også utført undersøkelser på kildearbeid generelt i nyhetsmediene som også kan være relevant for debattsidene.

2.3.1 Hvem deltar?

Pressens valg av kilder har avgjørende innflytelse på hvilke institusjoner, grupper og personer i samfunnet som er i eller ute av fokus (Allern, 2001, s. 66). Valg av aktører og interesser på debattsidene har en avgjørende innflytelse på hvem som deltar i den offentlige samtalen og hva den handler om. Det påvirker hvem som har autoritet i den offentlige samtalen og hvilke tema som er verdt å debattere. På den måten har mediene en stor makt hvor de kan påvirke hvem som blir hørt, og hvem som ikke blir hørt i samfunnet (Bennett 1990; Entman 2004; Hallin 1989 [1986] i Figenschou og Beyer, 2014, s. 26-27).

Selv om en av pressens oppgaver er å legge til rette for at ulike syn kommer til uttrykk, viser tidligere forskning at skribentene på debattsidene, og kildene i mediene generelt, er elitetunge, mannstunge, majoritetstunge og at barn og eldre generelt marginaliseres i mediene (Figenschou & Beyer, 2014; Dahlstrøm et al., 2017; Eide og von der Lippe, 2006; Mathisen og Morlandstø, 2015; Tråsdahl, 2010).

I masteroppgaven «Deltakelse og debatt. En analyse av meningssidene i tre norske aviser i et demokratiperspektiv» undersøker Hanne Tråsdahl (2010) blant annet deltakelse på meningssidene i Aftenposten, Dagbladet og Klassekampen. Der finner hun at kvinneandelen jevnt over er lav, med rundt tjue prosent av innleggene skrevet av kvinner. Det er flere andre undersøkelser som underbygger dette funnet. I sin masteroppgave undersøkte Simon Berdal (2004) deltakelse i nettdebattforumene til The Guardian, Der Spiegel og Aftenposten. Der fant han at kvinneandelen var 21 prosent i The Guardian, 14 prosent i Der Spiegel og 19 prosent i Aftenposten. I Birgit Røe Mathisens og Lisbeth Morlandstø's (2015) undersøkelse av deltakelse i Nordnorsk debatt (Nordlys) fant de at 29 prosent av deltakerne var kvinner. Cooper et al. (2009, s. 131) har undersøkt innholdet i debattinnlegg og hvem som skriver ved å utføre en innholdsanalyse av 1415 tilfeldig utvalgte debattinnlegg i åtte papiraviser fra 2002 til 2005 i North Carolina. Resultatene viser at kvinner er underrepresentert og, når kvinner skriver, skriver de om andre ting enn menn (Cooper et. al, 2009, s. 136).

Perrin (2016, s. 55) har undersøkt alle debattinnleggene publisert i tre måneder i Greensboro, NC, News & Record i 2002. Der finner han at det er mer sannsynlig at skribentene er hvite, menn, eldre og politisk aktive og at menn er mer enn dobbelt så sannsynlig til å delta som kvinner. Han finner også at kvinner ofte bruker en mer personlig stil. Debattinnleggene i undersøkelsen viste stort sett ulikheter som ligner på andre former for politisk deltakelse.

Tidligere forskning indikerer også at det er den voksne arbeidende befolkningen som dominerer på debattplass (Mathiesen & Morlandstø, 2015, s. 178-179). I studien til Cooper et al. (2009) var gjennomsnittsalderen på deltakerne 55 år, og 68 prosent av skribentene var mellom 40 og 70 år (Cooper et al., 2009, s. 134).

Det finnes også en rekke eksempler på at debattene er elitetunge. I studien til Mathiesen & Morlandstø (2015) dominerte mennesker med formelle posisjoner (elitepersoner) på debattplass, og en av fem var «vanlige folk». Figenschou & Beyer (2014) finner i en analyse av nyheter og meningsytringer om innvandring i de største norske mediene at «makteliten» (politikere, byråkrater og rettsvesen) er de mest brukte kildene. Samtidig finner de at «makteliten» stadig blir utfordret av andre grupper, som «vanlige folk». Dette samsvarer med andre undersøkelser som fastslår at debattsidene og kildevalg i nyhetsmediene er elitetunge (Mathisen og Morlandstø, 2015, Dahlstrøm, Nesheim og Nyjordet, 2015, s. 1, Figenschou & Beyer, 2014, s.23).

Også minoritetsandelen har vist seg å være lav på debattplass (Tråsdahl, 2010). I Tråsdahls undersøkelse utgjorde skribenter med minoritetsbakgrunn kun fire prosent av det totale materialet. I Coopers et al. (2009) undersøkelse var 95 prosent av innleggene var skrevet av majoritetsbefolkningen.

Wahl- Jørgensen (2004) har sammenlignet debattsidene i britiske og danske aviser. Der fant hun at redaksjonene i de respektive landene brukte fundamentalt forskjellige modeller på debattsidene. De britiske avisene publiserte hovedsakelig innlegg fra faste spaltister og profesjonelle journalister, mens de danske avisene publiserte utelukkende bidrag fra publikum. Den britiske modellen går altså ut på å slippe til erfarne skribenter, mens den danske søker å inkludere en bredere og mer varierte stemmer og opplevelser. Likevel ekskluderer begge modellene en del av befolkningen, da ingen av deltakerne på de danske debattsidene tilhørte arbeiderklassen. Disse modellene kan forklares ut fra ulike demokratiforståelser hvor de britiske debattsidene representerer en liberal

demokratiforståelse hvor eliter sprer informasjon til befolkningen, mens den danske modellen bruker en mer delibertaiv demokratiforståelse hvor «vanlige» borgere får mer plass.

2.3.2. Hvilke tema belyses på debattplass i redaksjonelle medier?

Tidligere undersøkelser viser at politikk er et sentralt tema på debattsidene (Cooper, 2009; Mathiesen & Morlandstø, 2015). I Coopers et al., (2009) sin undersøkelse handlet 49 prosent av innleggene om politikk. I Mathiesen & Morlandstøs undersøkelse handlet et flertall av artiklene om nasjonal politikk. Cooper et al. fant også forskjeller i hvilke tema som skrives om basert på kjønn og alder. De fant at yngre folk er mer sannsynlig til å skrive om juss, kriminalitet, familie, og utdanning. Menn var mest sannsynlig til å skrive om forsvar (defence issues) mens kvinner var mest sannsynlig til å skrive om juss, kriminalitet og familie.

Karin Wahl-Jørgensen (2001, s. 303-304) har intervjuet debattredaktører i San Francisco Bay. I undersøkelsen fant hun at debattredaktørene foretrekker individuelle uttrykk fremfor uttrykk fra aktivistgrupper. I tillegg foretrekker de emosjonelle, personlige historier fra privatpersoner, og de leter etter autentisitet som viser at skribenten ord «kommer fra hjertet», og inviterer til et emosjonelt bånd mellom leser og skribent. Redaktører foretrekker den typen uttrykk som anses som «bra» for fellesskapet og dermed for å øke opplag og annonseinntekter.

2.4 Sosiale medier som debattforum

Sosiale medier har blitt en del av hverdagen vår (Aalen & Iversen, 2021, s. 169) og blir sett på som både demokratifremmende og en trussel for demokratiet. De gjør det mulig å spre informasjon raskere, enklere og billigere enn tidligere og gir borgerne flere steder hvor de kan si hva de mener (Aalen & Iversen, 2021; Eljoras, 2013, s. 29; Moe et al, 2019) På den andre siden har mediebruken blitt personalisert, dels ved at algoritmer skreddersyr ulike menyer for ulike individer basert på deres antatte preferanser, dels ved at borgerne i større grad velger innhold de vil se. Personalisert nyhetskonsum kan føre til en fragmentering av offentligheten - en utvikling der man går fra få, samlende arenaer til en oppsplitting i bruddstykker, altså deloffentligheter som ikke fungerer eller gir mening alene. (NOU 2017:7, s. 21-22; Sunstein, 2001 i Enjolras et.al., 2013; Lavik, Moe & Gripsrud, 2017). Faren er at man

ender opp med et offentlig rom der en felles samtale mangler, og der offentligheten blir redusert til «ekkokammer», der likesinnede kun utveksler meninger med hverandre (Sunstein, 2001 i Enjolras et.al., 2013, s. 29-30). I forlengelsen kan man tenke seg at ulikheten øker mellom borgerne når det gjelder å tilegne seg politisk informasjon. Frykten for at sosiale medier skaper ekkokammer, handler også om bekymring for at sosiale medier bidrar til polarisering (Aalen & Iversen, 2021, s. 193). Polarisering handler om at folk drives stadig lenger fra hverandre., enten det gjelde holdninger, toleranse for andres meninger eller standpunkt i saker. I ytterste konsekvens kan det bli et problem for den demokratiske samtalen, eller måten en forholder seg på til andre grupper i demokratiet.

På den andre siden trenger ikke at folk finner frem til likesinnede, å være negativt (Aalen & Iversen, 2021, s. 193). Som Fraser påpeker i sin kritikk av Habermas offentlighet, kan deloffentligheter, eller motoffentligheter, føre til mobilisering rundt tema og av mennesker som ikke tidligere har blitt hørt i offentligheten. På den måten kan disse menneskene også bedre rustet til sammen å utfordre de dominerende gruppene.

2.4.1. Hvem deltar (ikke) i debatten på sosiale medier?

For at vi skal nærme oss idealet om en offentlig sfære der alle har tilgang, må det være et bredt lag av befolkningen som deltar i nettdebatten (Aalen, 2021, s. 190). Selv om flere teknisk sett har fått muligheten til å ytre seg, finner studier både i Norge og internasjonalt at de som diskuterer mest i sosiale medier, er de samme gruppene som også tidligere har dominert samfunnsdebatten. De med høyere utdanning deltar mer enn de med lavere, og de eldre oftere enn de yngre. Andre studier finner at disse gruppene stadig blir utfordret av andre grupper som «vanlige» borgere (Røysted, 2019; Figenschou & Beyer, 2014).

Sosiale medier har blitt sett på som en viktig arena for offentlig debatt, men det er et stort antall mennesker som ikke deltar (Sakariassen & Mejer, 2021, s. 494). I sin undersøkelse finner Sakariassen & Mejer (2021, s. 500) at nesten 90 prosent av deltakerne i studien rapporterte at de har opplevd en eller flere typer hemming relatert til aktiv deltakelse i sosiale medier. Videre sier 84 prosent at de aldri sier meningen sin, deler eller kommenterer på innlegg relatert til samfunn, nyheter eller debatter på sosiale medier. Hvis mange velger å tie om sine meninger, kan det skape en såkalt taushetsspiral (Aalen & Iversen, 2021, s. 191). Hvis folk har inntrykk av at de tilhører mindretallet i en kontroversiell

sak, er det mer sannsynlig at de tier. Men når de tier, blir dette standpunktet enda mer usynlig, og enda flere vil tenke at de er alene om å ha standpunktet. Dermed kan majoritetsstandpunkt bli helt dominerende.

De peker på to faktorer som bidrar til denne hemmingen: i) frykten for andres atferd eller reaksjoner og ii) skepsis til sosiale medier.

i) Frykten for andres atferd eller reaksjoner: En av årsakene til at folk ikke diskuterer på sosiale medier er frykten for andres atferd eller reaksjoner, og det å tvile på sine egne evner til å si sin mening. Det innebærer å være redd for andres reaksjoner, slik som å bli kritisert eller at andre muligens er uenig, men også at man ikke har muligheten til å kontrollere utfallet når man poster, som å bli misforstått, ta feil, eller ikke få nok respons fra andre. Videre, innebærer dette å føle at man ikke klarer å uttrykke seg selv på en bra måte eller at man ikke har noe å bidra med. En vanlig grunn er at man føler at man ikke kan nok om temaet, eller man er usikker på eget standpunkt til å kunne argumentere for det for et større publikum (Aalen & Iversen, 2021). Det kan også være vanskelig å formulere et standpunkt hvis man er redd for at man utilsiktet skal ende opp med å fornærme noen eller bli «arrestert» av noen hvis man begår faktafeil.

ii) Skepsis til sosiale medier: Den andre faktoren er at man er skeptisk til sosiale medier som et passende rom for debatt. Det innebærer at man er bekymret for at det man sier blir misbrukt eller tatt ut av kontekst, frykt for å bli trakassert eller plaget, og at man foretrekker å diskutere ansikt til ansikt enn på sosiale medier. Selvsensuren handler også om frykten for å møte motbør, eller at diskusjonen skal bli preget av en aggressiv eller følelsesladet tone. Motargumenter og kritikk bør vi tåle, men når negativ respons oppfattes som hatefulle eller trakasserende, blir folk særlig varsomme med å ytre seg. At noen grupper i større grad rammes av slik hatefull respons, bidrar til at færre av dem deltar i debatten. Det kan igjen bidra til å usynliggjøre grupper som allerede er marginaliserte (Aalen & Iversen, 2021) Noen grupper opplever slik hatefull respons oftere enn andre, eksempelvis rettet mot kjønn, legning eller utseende (Aalen & Iversen, 2021, s. 191). En norsk studie fant at det var fire ganger mer sannsynlig at noen med innvandrerbakgrunn ble utsatt for hatefulle respons på sine ytringer, enn befolkningen ellers (Fladmoe & Nadim, 2017, i *ibid.*). Dette var respons som var grov nok til å kunne falle inn under straffelovens definisjon av hatefulle ytringer. Å se andre rammes av slik hatefull respons gjorde også at folk selvsensurerte i frykt for å rammes på samme vis.

2.4.2 Hva kjennetegner debattstoff som engasjerer på sosiale medier?

Funksjonaliteten til de sosiale mediene påvirker hva som får spredning og synlighet. De fleste sosiale medier har tre måter man kan gi respons på (Aalen, 2015, s. 147): distribuere (for eksempel dele på Facebook), kommentere og anerkjenne (trykke liker, eller annen respons). Selv om avisenes facebook-sider utgjør en profesjonell setting, kommuniserer journalistene innenfor et nettverk av private og personlige sider hvor hva som er «delbart» (Trilling et al., 2017), formes av sosiale medier-logikker som handler om popularitet, deling og engasjement.

De siste årene har en rekke nettstedet spesialisert seg på å bygge opp et publikum på denne måten (gå viralt) (Aalen, 2015, s. 139-140). I stedet for å basere seg på at folk kommer innom forsiden for å se om det har skjedd noe nytt, forsøker de å trekke inn trafikk ved å lage innhold som folk får lyst til å dele i sosiale medier. Fra tidligere forskning kan man dele inn egenskaper som øker sjansen for engasjement på sosiale medier på følgende måte: i) følelser, ii) positivt innhold, iii) personlige historier/intimisering og iiiii) tema.

i) Følelser: At noe vekker intense følelser kan trigge folk til å klikke, reagere, kommentere eller delte ((Aalen & Iversen, 2021; Allern, 2015, s. 140; Berger & Milkman, 2012). Med intense følelser menes de sterke følelsene, de som gjør at pulsen din stiger, altså opphissende følelser: forbannelse, angst, avsky, forbløffelse, sinne, begeistring og så videre. Denne effekten demonstreres ved at sosiale medier i enda større grad enn redaksjonelle medier ender opp med å fremheve følelseladete og splittende saker fremfor de mer tørre og komplekse. Innhold som vekker intense, positive følelser, ser ut til å spres noe mer enn innhold som vekker intense, negative følelser (Aalen & Iversen, 2021, s. 140)

ii) Positivt innhold: Flere undersøkelser finner at positivt innhold er mer sannsynlig til å bli delt enn negativt innhold (Trilling et. al., 2017; Berger & Milkman, 2012; Al-Rawi, 2019). Al-Rawi (2019) har undersøkt viralitet, eller delbarhet, på Youtube og Twitter. Der finner han at mennesker som leser nyheter på sosiale medier foretrekker å lese og dele overveldende positive nyheter i motsetning til negative nyheter. Trilling et. al., (2017) har undersøkt 132 682 nyhetsartikler i nederlandske aviser for å se hva som kjennetegner artiklene som blir delt mest på Facebook og Twitter. De finner også at positivitet har en sterkere innflytelse enn negativitet. Berger og Milkman (2012, s. 192-193) har undersøkt hvordan ulike egenskaper påvirker delbarhet. I artikkelen undersøker de nesten 7000 New York Times

artikler for å se på hvilke artikler som kommer på «most-emailed list». Her finner de at innhold er mer sannsynlig til å bli delt jo mer positivt innholdet er.

iii) Personlige historier/intimisering: I masteroppgaven «Det personlige blikket» fra 2019 undersøker Yvonne Røysted i hvilken grad publikum lar seg engasjere av «vanlige» folks personlige historier og erfaringer (Røysted, 2019). I oppgaven analyseres de mest delte debattstoffet på sosiale medier. Hun undersøkte blant annet hvilke stemmer og tema som fremstår som spesielt delbare i sosiale medier. 44 prosent av skribentene tok i bruk det personlige blikket i sine meningsytringer, noe som Røysted mener viser at det mest populære debattstoffet i stor grad vokser ut fra skribentenes personlige, opplevde liv og følelser (Røysted, 2019, s. 2). Disse tekstene kjennetegnes ved at de tar i bruk en personlig og uformell henvendelsesform mot publikum, politikere og andre enkeltpersoner. Intimiseringen kommer også til uttrykk gjennom delinger av egne følelser og private tanker med publikum, samt en detaljert og fortellende stil. Ifølge Røysted (2019) er ikke disse tekstene nødvendigvis debattskapende, men heller preget av historier som oppfordrer oss til å applaudere og dele videre for å bekrefte vår enighet. 103 av de 154 skribentene som tok i bruk det personlige blikket var kvinner. «Dette har en direkte sammenheng med andelen innlegg som er signert «mor» eller «mamma». Svært mange av disse innleggene handler om foreldrerollen, og egne barn eller familieliv mer generelt».

iiii) Larsson (2018) finner i sin undersøkelse at artiklene som publiseres på Facebook-sidene til svenske nyhetsmedier handler om underholdning (12,8 prosent), human interesse (17 prosent) og politikk (23 prosent). Røysted (2019) finner i sin undersøkelse at som følge av den store andelen privatpersoner i utvalget var stoffområder man ikke trenger noen spesiell kompetanse for å mene noe om godt representert gjennom kategorier som «Foreldre og barn», «Selve livet og hverdagsopplevelser», «Helse, sykdom og psykisk helse» og «Skole og utdanning». Dette bekreftes av undersøkelsen til Trilling et. al (2017) hvor de finner at artikler som handler om følelser og human interesse, deles oftere.

2.4.3 Facebook som offentlighet (debattforum)

Facebook er i en særstilling blant de sosiale mediene, som mest utbredt, mest brukt og mest relevant for daglig bruk. Facebook brukes av store deler av befolkningen og er derfor en betydelig aktør i det norske mediemarkedet (Moe et al. 2019; NOU 2017:7). Facebook

tilbyr eksponering for store brukergrupper og er på kort tid blitt en viktig trafikkdriver for norske nyheter (NOU 2017: 7, s. 65).

Facebook har etablert seg som en viktig diskusjonsarena plassert mellom det private og det offentlige rom (Enjolras et.al., 2013, s. 120). Fra å være et nettverk, man primært brukte til å portrettere seg selv samt skape og vedlikeholde kontakt med venner og bekjente, er Facebook blitt en sentral offentlighetsportal (Jensen, 2013, s. 195). For mange mennesker er Facebook den første daglige inngang, ikke bare til venners gjøren og laden, men også til nyheter og relevant informasjon.

Papacharissi (2009 i Jensen, 2013, s. 205) hevder at Facebook i demokratisk forstand er et åpent glasshus: alt er synlig. Det er utmerket fra et åpenhetsperspektiv, men skaper også noen problemer, både for privatlivet og for muligheten til å velge relevante informasjon i en demokratisk kontekst. På Facebook ser man kun sitt eget nettverk og utsettes kun for deres oppdateringer og delinger, og det kan derfor tyde på at det Facebook ikke utgjør en felles offentlighet, slik som man ifølge Habermas fant i mer tradisjonelle medier.

Kapittel 3. Metode og data

I dette kapittelet presenteres oppgavens utvalg og metodiske tilnærming. Oppgaven har som formål å undersøke deltakelse, representasjon og engasjement i norsk debattstoff og målet for undersøkelsen er å belyse hva som skjer med aktører og innhold når debatten flyttes over til sosiale medier. Studien lener seg på en kvantitativ forskningstradisjon som egner seg godt til å analysere et begrenset antall egenskaper for et stort antall enheter (Østbye, et. al., 2013).

Kvantitativ innholdsanalyse egner seg til å belyse generelle tendenser i medieinnhold og kartlegging av egenskaper i større mengde tekst, samt beskrive mønstre og utviklingstendenser i kommunikasjonen (Allern, 2001; Østbye et.al., 2013). Undersøkelsen tar sikte på å sammenfatte noen typiske trekk ved innholdet på debattsidene i avisene og på sosiale medier. Den kvantitative innholdsanalysen, sikter mot en tallmessig beskrivelse av tekstlige fenomener. Metoden er velegnet for å undersøke fenomener i tekster som kan måles og telles. Kvantitative innholdsanalyse arbeider gjerne med store tekstmengder, og gjennom definerte prosedyrer for utvalg, koding, og statistisk analyse kan metoden gi gode beskrivelser av mønstre og utviklingstrekk i medienes tekster (Østbye et.al., 2013, s. 62).

Metoden gir meg altså mulighet til å undersøke både generelle tendenser og egenskaper i debattinnleggene. Den kan altså gi en oversikt over hvem som deltar, hva som skrives om, og hva som deles og skaper engasjement på sosiale medier. Undersøkelsen tar sikte på å sammenfatte noen typiske trekk ved innholdet på debattsidene i avisene og innlegg som deles på Facebook. Kvantitativ innholdsanalyse er derfor en god metode for min problemstilling da jeg skal se på mønstre og utviklingstendenser i norsk debattstoff.

Ulempen ved å bruke denne metoden er at materialet ikke gir noe holdbart grunnlag for hvordan avisene prioriterer og interne prosesser knyttet til debattsidene, samt eventuelle redaksjonelle diskusjoner eller retningslinjer. Dette vil kreve en nærmere undersøkelse ved for eksempel observasjon eller kvalitative intervjuer.

3.1. Registrering og innhenting

Registreringen av analyseenheter har foregått i statistikkprogrammet SPSS. Jeg har brukt både nøytrale variabler, som hvilken avis artikkelen ble publisert i, og variabler som krever mer subjektiv bedømming, som tematisk tilhørighet.

Analyseenheten jeg undersøker er debattinnlegget. Utgangspunktet for analysen var, som følge av problemstillingen og forskningsspørsmål, et ønske om å si noe om hvem som deltar på avisenes debattsider, hva som debatteres, og hva som kjennetegner innleggene som deles på Facebook. Da jeg ville finne ut i hvilken grad debattsidene er en plass for ulike syn kommer til uttrykk, og i hvilken grad «vanlige folk» kommer til, valgte jeg å ekskludere kommentarartikler fra redaksjonsmedarbeidere. Utvalget består derfor av eksterne debattinnlegg og kronikker fra avisene.

Populasjonen, altså det jeg ønsker å si noe om i denne oppgaven, er altså debattinnlegg i norske riksmidier (Østbye et. al., 2013, s. 212). Da dette består av mange tusen artikler har jeg utført et systematisk utvalg, hvor jeg har hentet artikler annenhver dag i tidsrommet oktober-desember 2021. Undersøkelsen sikter på å vurdere avisenes innhold på debattsidene og på Facebook mer generelt. Da er det nødvendig med en viss spredning av de eksemplene som studeres for å unngå at en spesiell nyhetsbegivenhet, hendelse eller debatt blir særlig dominerende (Allern, 2001; Hopmann). Ved å begrense innhenting til tre måneder får jeg inn såpass mange artikler at utvalget kan ses på som hensiktsmessig for

populasjonen, samtidig som at jeg unngår at det er en eller flere store hendelser som preger materialet. Siden jeg undersøker generelle tendenser, er utvalget heller ikke sesongbestemt.

3.2. Variabler og operasjonalisering

Utvalget baserer seg på 768 debattinnlegg i syv landsdekkende nettaviser - NRK, VG, Aftenposten, Dagbladet, Nettavisen, Vårt Land og Dagsavisen. Disse avisene representerer de største og mest leste avisene i Norge, og er også valgt ut for å sikre variasjon i utvalget.

NRK er en allmennkringkaster som har et spesielt samfunnsoppdrag i det norske medielandskapet, nedfelt i NRK-plakaten. Rammene for NRKs virksomhet er satt gjennom et sett vedtekter som vedtas av Kulturdepartementet (NRK, 2019). Som allmennkringkaster eies og finansieres NRK av staten og i 1996 ble NRK et statlig aksjeselskap forvaltet av kulturdepartementet. Rammebetingelsene settes av kringkastingsloven, NRKs vedtekter, inkludert NRK-plakaten, og Stortingets behandling av denne, samt tildelingsbrev fra Medietilsynet. Ifølge NRK-plakaten skal NRK ha som formål å oppfylle demokratiske, sosiale og kulturelle behov i samfunnet (NRK-plakaten), NRK skal bidra til å fremme den offentlige samtalen og medvirke til at hele befolkningen får tilstrekkelig informasjon til å kunne være aktivt med i demokratiske prosesser, § 14 NRK skal ha et selvstendig ansvar for å bidra til det norske mediemangfoldet (regionalt og nasjonalt). NRK har også et særlig ansvar for å representere hele befolkningen og har derfor et bredt geografisk spekter med mange distriktskontor. NRK opererer på nett og på TV. NRK er det eneste mediet i utvalget som har distriktskontor.

To av avisene eies av Schibsted-konsernet, tabloidavisen VG og den uavhengige konservative avisen Aftenposten. På debattsidene sine har VG satset på å få unge deltakere med prosjektet 25 under 25 og Aftenposten ved å ha sin helt egen side for unge debattanter gjennom Si;D-prosjektet. Tabloidaviser kan beskrives som aviser med stoff i konsentrert, lettfattelig form, ofte med store bilder og sensasjonsoverskrifter (Smith-Meyer, 2020). En annen avis i utvalget som bruker dette formatet er Dagbladet, som eier av Aller Media, som er eid av danske Aller Holding AS. Konsernet utgir andre ukeblader og magasiner som Allers, KK og Se og Hør.

Nettavisen eies av A-media og ses også på som en konservativ avis. Dagsavisen og Vårt Land eies av Mentor Media. Dagsavisen utgir flere sonete utgaver, som kombinerer innhold

produsert sentralt i Oslo og innhold produsert av lokale redaksjoner, blant annet Rogalands avis og Moss Dagblad. Tradisjonelt springer avisen ut fra arbeiderbevegelsen (Terjesen, 2022). Vårt Land er en uavhengig kristelig avis.

3.2.1. Hvem skriver?

For å undersøke hvilke aktør og interesser som deltar på debattsidene i norske redaksjonelle medier har jeg brukt variablene: *Kjønn, alder, etnisk bakgrunn og posisjon*. Variablene sier noe om hvem som deltar og ikke minst hvilke interesser, eller posisjon de uttaler seg fra. Flere av disse variablene er relativt nøytrale og er derfor enkle å kode, da de ikke krever mye presisering for å være gjensidig utelukkende og dekkende. Men, variablene «posisjon» og «etnisk bakgrunn» var litt mer krevende å kode, og krevde mer testing og tydeligere operasjonalisering for å komme fram til variabler som fungerte. I noen tilfeller hadde forfatterne flere roller og i andre tilfeller hadde innlegg flere forfattere med ulike roller. I disse tilfellene har jeg hatt som hovedregel at det skal kodes der forfatteren får tyngden sin fra. Hvis det er oppgitt flere posisjoner på innsender har jeg kodet på den som står først, med mindre forfatteren presiserer i teksten hvilket ståsted han eller hun skriver fra. Hvis posisjonen er oppgitt som «tidligere ...», gjelder den posisjonen som forfatteren innehar nå.

Variabelverdiene for kjønn er: (1) *Mann*, (2) *Kvinne*, (3) *Annen kjønnsidentitet*, (4) *Flere, bare menn*, (5) *Flere, bare kvinner*, (6) *Flere, begge kjønn* og (7) *Ikke oppgitt*. Når jeg har sett på de store linjene har jeg omkodet disse verdiene til (1) *Mann*, (2) *Kvinne*, (3) *Annen kjønnsidentitet*, (6) *Flere, begge kjønn* og (7) *Ikke oppgitt*. Da har jeg lagt inn kode 4 og 5 inn i de rene kjønnskategoriene.

Aldersvariabelen er delt inn i seks verdier: (1) *Barn, 0-12*, (2) *Ungdom, 13-19*, (3) *Voksen, 20-66*, (4) *Eldre, 67+*, (5) *Flere forfattere – ulik alder* og (6) *Uklart*. Med «uklart» menes at det ikke er bylinebilde eller andre ting som indikerer alder. Denne ble som regel brukt hvis innsender var anonym. En utfordring med denne variabelen er at de ulike verdiene ofte ikke er oppgitt i artikkelen. Hvis det ikke er oppgitt, har jeg blant annet tatt utgangspunkt i utseende. Er personene innenfor verdien voksen, kan det ofte være lett å se at de er mellom 20 og 66 år basert på utseende. I de tilfellene hvor jeg har vært usikker har jeg søkt opp personen for å finne alder. I utvalget mitt var det kun ett innlegg som var skrevet av barn og jeg har derfor slått sammen verdiene 1 og 2 til «barn og ungdom».

Variabelverdiene for etnisitet skiller mellom om innsender har omtalt egen etnisitet i meningsinnlegget, eller om det er basert på navn og utseende. For å skille mellom dette har jeg merket verdiene med «Eksplisitt: Omtalt i meningsinnlegget» og «Implisitt: Ikke omtalt i meningsinnlegget». Variabelverdiene blir derfor slik: (1) Eksplisitt majoritet, (2) Implisitt majoritet, (3) Eksplisitt etnisk minoritet, (4) Implisitt etnisk minoritet, (5) Flere forfattere – ulik etnisk bakgrunn og (6) Uvisst. Verdien «Uvisst» gjelder hvis innlegget ikke har med skribentens navn og/eller bilde og det derfor ikke er mulighet for å anta etnisitet. Etnisitetsvariabelen er også omkodet fordi de nesten alle innleggene var kategorisert som «implisitt», det kunne derfor ikke brukes til å si noe om etnisiteten. I omkodingen har jeg derfor slått sammen implisitt og eksplisitt.

Posisjonsvariabelen er delt inn i 17 verdier. Den første er *Privatperson*, og inkluderer alle som ikke har undertegnet med tittel, eller som har undertegnet med titler som angår det private som «mor», «borger», «nabo» osv. *Forfatter, journalist eller skribent* omfatter alle forfattere, journalister og skribenter. Dette omfatter ikke spaltister og kommentatorer som er interne bidragsytere. *Politiker* omfatter alle nasjonale og lokale politikere, ungdomspolitikere, folk med politisk verv eller engasjement som for eksempel partisekretær eller rådgivere.

Kultur- eller underholdningsarbeider omfatter alle som jobber innenfor kultursektoren. Det kan for eksempel være skuespillere, artister, kunstnere eller filmskapere. Frivillig organisasjon eller fagorganisasjon omfatter ledere eller talsmenn for fagforeninger, tenketanker og andre organisasjoner. *Akademiker* omfatter vitenskapelige ansatte på universiteter og høyskoler. *Lege, sykepleiere og andre helsearbeidere* omfatter alle som jobber innenfor offentlig helsevesen. *Skole- og barnehagearbeidere* omfatter blant annet lærere, lektorer og pedagoger. Student eller elev omfatter alle som går på skole eller studerer. *Offentlig sektor/byråkrat* omfatter embetsmenn i statlig forvaltning, informasjonsmedarbeidere i staten og statlige direktorater. *Jurist/dommer/advokat* omfatter alle som jobber innenfor dette fagområdet. *Næringsdrivende/privat sektor* omfatter alle ansatte i privat sektor og selvstendig næringsdrivende. *Flere forfattere – ulik posisjon* omfatter alle innlegg hvor det er flere forfattere med ulike posisjoner. *Andre* er en samlekategori for yrker og titler som ikke passer inn i kategoriene ovenfor

3.2.2. Hva skrives om?

Variabelen «tema» blir brukt for å undersøke hvilke tema som belyses på debattplass i norske redaksjonelle medier og på Facebook. Denne variabelen kan være utfordrende å måle da debattinnlegg kan ta for seg flere tema samtidig og at det derfor blir vanskelig å lage gjensidig utelukkende verdier. For å unngå dette har jeg hatt som hovedregel at hvis innlegget kan plasseres innenfor flere av temaene, brukes det temaet som er mest fremtredende i anslaget, altså tittel, ingress, bilde og bildetekst. Her har det også vært viktig å avgrense verdiene opp mot hverandre.

Temavariabelen er delt inn i 15 kategorier: *Politikk og offentlig forvaltning* omfatter debattinnlegg som handler om politiske forhold og/ eller holdninger eller politikere i Norge. Dette innebærer ikke internasjonale politiske forhold da dette kategoriseres som *utenriks og internasjonale forhold*. Det kan for eksempel handle om valg, ny regjering, en politikers utsagn eller politiske systemer. Innlegg om enkeltstående politiske saker blir ikke kategorisert som politikk, men innenfor fagområdet/temaet til saken. Men, hvis innlegget handler om at politikere må ta ansvar for et eller annet, eller hvis politikere må ta ansvar for en politikk kategoriseres det som politikk. Dette har vært det vanskeligste temaet å kategorisere da det ofte overlapper med andre tema.

Helse, sykdom og psykisk helse omfatter alle debattinnlegg om forhold innenfor helsesektoren. Det kan for eksempel være utbygging av sykehus, psykisk helse, fortellinger om egen sykdom, egne erfaringer fra helsetjenesten, fordommer mot syke osv. Altså innlegg som handler om menneskers helse, sykdom og/eller livsvilkår. *Foreldre og barn* innebærer innlegg som handler om det private familieliv, barneoppdragelse, fritidsaktiviteter for barn osv., i tillegg til innlegg som diskuterer forhold innenfor barnehagesektoren. *Kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* innebærer innlegg som handler om kjønns- og likestillingsproblematikk, inkludering- og integreringsspørsmål. Det kan for eksempel være innlegg om kjønnsidentitet, rasisme, eller hvordan samfunnet forholder seg til ulike spørsmål knyttet til dette.

Skole, utdanning, pedagogikk og akademia innebærer innlegg som handler om forhold i skole- og utdanningssektoren. Det kan for eksempel være debatten om firerkravet, skoleuniform, fraværsregler og språk i akademia. *Flyktninger, asylsøkere og innvandringsproblematikk* handler om forhold innenfor Norge. Gjelder det internasjonale forhold eller flyktnings-, asyl- eller innvandringsproblematikk i andre land, kategoriseres det som *utenriks*

og internasjonale forhold. Klima, miljø og dyrevelferd kan for eksempel handle om global oppvarming, oljeutvinning, lakseoppdrett, matproduksjon eller ulvedebatten. *Religion og livssyn* handler typisk om religionens plass i samfunnet, minoritetsreligioner, forhold innenfor kirken eller verdisyn innenfor religion.

Arbeidsliv kan for eksempel handle om arbeidsplasser under pandemien, arbeidsmarkedet generelt eller unge i arbeid. *Kunst og kultur* handler typisk om kulturminner, kulturarenaer, musikkbransjen, museum og kultur. *Sport* innebærer alle innlegg som handler om sport i Norge. Handler det om sport på internasjonalt nivå, kodes det som *utenriks og internasjonale forhold*. *Utenriks og internasjonale forhold* er alle innlegg som tar opp problematikk fra andre land, eller politikk/forhold på internasjonalt nivå. Dette innebærer blant annet forholdet mellom Russland og Ukraina eller EØS-avtalen. *Kriminalitet og rettssystem* handler for eksempel om kriminelle handlinger, forhold i fengselet eller rettsstaten. *Næringsliv og økonomi* innebærer alle innlegg som handler om private økonomiske forhold.

3.2.3. Skribentens tilstedeværelse i teksten

Flere variabler er knyttet til skribentens tilstedeværelse i teksten. Det innebærer bruk av bylinebilde, bruk av personlig pronomen og personlige erfaringer og bruk av følelser. Bruk av *bylinebilde* innebærer om artikkelen har bilde av skribenten, det gjelder både hvis det står ved siden av navn/posisjon i starten av artikkelen og bilde lenger ned i teksten. Med bruk av *personlig pronomen* menes om skribenten bruker det personlige pronomenet «jeg» i artikkelen. Dette kan si noe om skribenten har en personlig stil i teksten. *Personlig erfaring* innebærer hvorvidt skribenten beskriver en personlig erfaring/opplevelse. Bruk av *følelser* innebærer om skribenten beskriver sine egne følelser i innlegget. «Bruk av følelser» og bruk av «jeg» bygger på studien til Røysted, «Det personlige blikket», og brukes for å kartlegge en personlig stil i innleggene.

3.2.4. Hva publiseres og får engasjement på Facebook?

For å undersøke hva som kjennetegner debattinnleggene som legges ut på sosiale Facebook har jeg brukt variabelen: Publisert på Facebook. Denne variabelen tar for seg hvorvidt de ulike mediehusene har delt innlegget på sin Facebook-side. Bruk av pronomenet «jeg» går ut om skribenten bruker «jeg» i artikkelen og dermed gir den en mer personlig stil.

«Bruk av følelser» handler om hvorvidt de beskriver egne følelser i innlegget. «Direkte henvendelse til leseren» handler om skribenten henvender seg direkte til leseren, og «konflikt» handler om hvorvidt skribenten kritiserer andre eller svarer på kritikk.

Det er også tre variabler som er knyttet til engasjement på Facebook: *Delinger*, *reaksjoner* og *kommentarer*. Her har jeg samlet inn antall reaksjoner, enten i form av tegn (som “liker”, “hjerter”) eller i form av kommentarer og delinger. Dette koder jeg sammen med de andre variablene slik at jeg kan se hva som kjennetegner artiklene som får stort engasjement på Facebook.

3.3 Forskningskvalitet: Validitet og reliabilitet

Forskningens validitet kan defineres som i hvilken grad en måleprosedyre representerer det tiltenkte - og kun det tiltenkte - konseptet, altså om vi måler det vi vil måle (Neuendorf, 2017; Skovsgaard & Svith, 2014). Validitet handler om hvorvidt en undersøkelse er troverdig og gyldig, og om man svarer på problemstillingen. (Skovsgaard & Svith, 2014, s. 61).

Validitet handler blant annet om operasjonaliseringen og reliabiliteten på undersøkelsen. Metoden jeg har brukt er kvantitativ, med kvalitative trekk. Det vil si at enkelte av mine variabler krever noen skjønsmessige vurderinger. Prosessen med å operasjonalisere variablene og verdiene har derfor vært kontinuerlig. For å styrke oppgavens validitet er det enkelte variabler og verdier jeg har konkretisert, og dermed omkodet, underveis.

Reliabilitet er i hvilken grad en undersøkelse gir de samme resultatene ved gjentatte forsøk (Neuendorf, 2017, s. 19). Generelt sett er validitet standarden for å ha en «god» måling. En utfordring med kvantitativ innholdsanalyse er at materialet vil inneholde variabler der det i utgangspunktet er nødvendig med en kvalitativ vurdering av teksten for å avgjøre inndelingen av verdiene på en bestemt variabel (Allern, 2001, s. 77-78). Det kan føre til lav reliabilitet hvor ulike kodere treffer ulike valg, eller at samme koder er inkonsistent i sine valg. Et problem i innholdsanalyser er faren for at kodingen åpner for vurderinger der andre kodere skulle komme til andre resultater (Allern, 2001, s.84).

For å unngå inkonsistenser har jeg utført en reliabilitetstest hvor jeg har analysert ti prosent av materialet på et annet tidspunkt, for å se i hvor stor grad jeg koder likt, også kalt en intrakoderreliabilitetstest (kappa) (Østbye, 2013; Neuendorf, 2017). Dette gjorde jeg i

SPSS, og resultatet ble 0.666, noe som vil si at jeg koder relativt likt. Det viser altså at jeg har laget en kodebok en presise variabler og at jeg er konsistent over tid. Dette kan bidra til å styrke validiteten i undersøkelsen. Videre vil jeg gjøre rede for resultatet av intrakoderrealibilitetstest for hver variabel. *Medium* fikk en score på 1, noe som betyr at jeg kodet helt likt begge gangene. *Sjanger* fikk en score på 0.813. *Sosiale medier* fikk en score på 0.852. *Pågående debatt* fikk en score på 0.578. *Tema* fikk en score på 0.791. *Kjønn* fikk en score på 0.978. *Alder* fikk en score på 0.853. *Etnisk bakgrunn* fikk en score på 0.884. Skribentens posisjon fikk en score på 0.912. *Personlig pronomen* fikk en score på 0.840. *Byline* fikk en score på 0.940. *Personlig erfaring* fikk en score på 0.624.. *Følelser* fikk en kappa på 0.666. *Direkte henvendelse til leseren* fikk en kappa på 0.639. Alle variablene har en score over 0.6 utenom pågående debatt, jeg har derfor valgt å ikke bruke denne variabelen. Variablene om «engasjement på Facebook», altså «kommentarer», «reaksjoner» og «delinger», lar seg ikke kode på nytt da antallet på Facebook kan ha blitt endret. Men disse er lette å kode da jeg ser på de faktiske tallene og det derfor ikke krever skjønn.

3.4. Forskningsetiske vurderinger

I denne delen av oppgaven vil jeg gjøre rede for forskningsetiske vurderinger jeg har gjort underveis. Forskningsetikkens lover og regler tar sikte på å regulere forholdet mellom på den ene siden behovet for forskningen og forskningens behov for data, og på den andre siden respekt for enkeltmenneskers og gruppers integritet (Østbye, et. al., 2013, s. 35). Det å samle inn og oppbevare personopplysninger krever særlig omtanke og kunnskap om etikk, lover og regler.

I de tre første underproblemstillingene mine undersøker jeg hvilke aktører og interesser som deltar på debattsidene i norske redaksjonelle medier, hvilke tema som belyses på debattplass, og hva som kjennetegner debattinnleggene som legges ut på sosiale medier. Materialet jeg har brukt for å besvare disse problemstillingene er hentet fra redaktørstyrte medier og det kan derfor argumenteres for at man ikke trenger samtykke for å bruke materiale i forskningen. I følge NESH (2019, s. 11) «bør forskeren fritt kunne benytte informasjon som er hentet fra redaktørstyrte mediers dekning av saksforhold. Personer som intervjues og/eller omtales i slike medier, som følger redaktørplakaten, må regne med at offentliggjort informasjon kan bli gjenstand for forskning». I tillegg samler jeg inn så generell informasjon at det ikke kan kategoriseres som personopplysninger. Jeg har også barn og

ungdom i materialet. Ifølge NESH (2018, s. 12) har barn og unge som deltar i forskning særlig krav på beskyttelse. Internettforskning som involverer barn og unge reiser spesielle utfordringer, fordi en del av deres aktiviteter ofte unndrar seg voksenkontroll, og fordi grensene mellom barns verden og voksenverden er mindre klar. Jeg vurderer det likevel slik at dette også er av offentlig karakter fordi det er hentet fra redaktørstyrte medier, i tillegg henter jeg inn informasjon om karakteristikk ved artikkelforfatterne og ikke personopplysninger.

Materialet fra den siste problemstillingen kan være litt mer problematisk da jeg har innhentet informasjon om engasjement fra privatpersoner på Facebook. Fordi jeg innhenter materiale fra sosiale medier, er det relevant å diskutere bruken av dette opp mot det som NESH definerer som forventet offentlighet: Individuer som publiserer informasjon på uredigerte debattfora kan ha en forståelse av at informasjonen er privat, selv om den teknisk sett er åpent tilgjengelig (NESH, 2018, s. 9-11; Elgesem, 2015). På uredigerte debattfora er skille mellom privat og offentlig mer diffust (medier har mindre kontroll på debatten i sosiale medier). Konteksten hvor informasjon eller kommunikasjon finner sted er også viktig i vurderingen av hva som er privat og offentlig. Det gjelder særlig bruk av blogger og sosiale medier (Ibid.). Forskeren kan altså ikke uten videre registrere private opplysninger selv om de er åpent tilgjengelige.

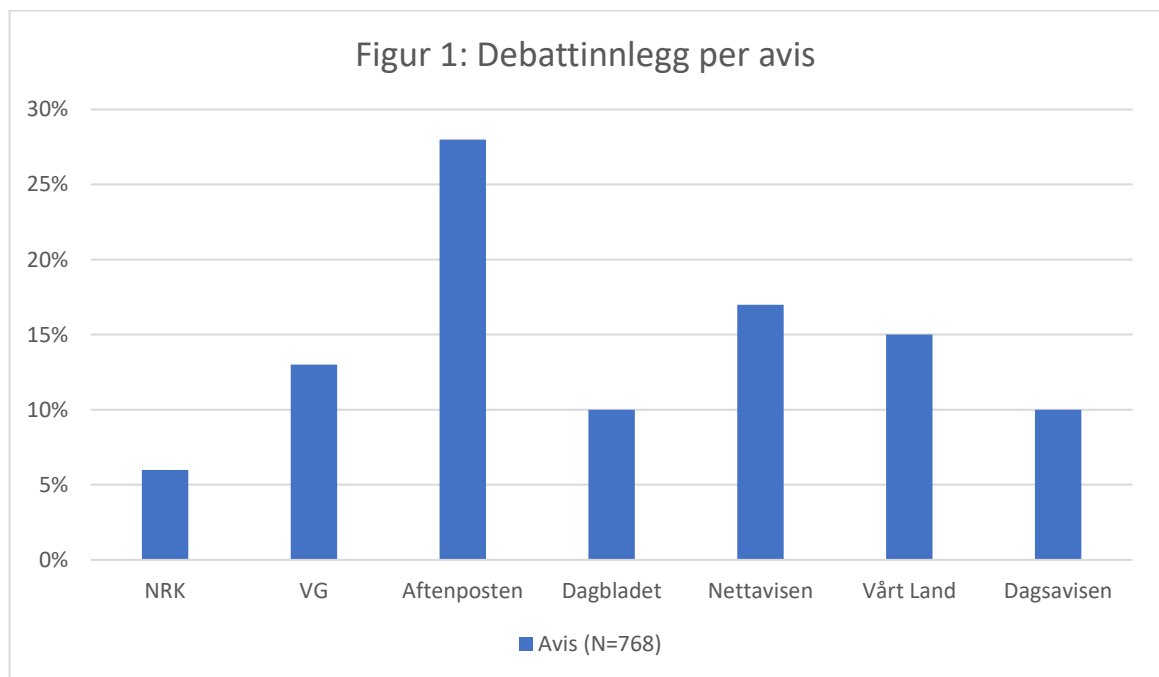
Når jeg måler engasjement bruker jeg antall reaksjoner, kommentarer og delinger. Jeg går altså ikke inn på hvem de som kommenterer er, eller hva de skriver. Jeg innhenter eller lagrer ikke informasjon om personene som har vist engasjement for en debattartikkel, og dermed kan det konkluderes med at selv om noen av deltakerne i den uredigerte debatten ser på sitt bidrag som privat, så går jeg ikke i dybden på dens person slik at det derfor kan være forsvarlig å ta med denne informasjonen uten å hente inn samtykke fra personen.

Mine arbeidsgivere under denne oppgaven krever også en diskusjon om eget ståsted. Da jeg startet på denne oppgaven jobbet jeg som frontsjef i Dagsavisen og hadde akkurat avsluttet et sommervikariat som debattansvarlig i samme avis. Nå jobber jeg som forsideredigerer i NRK, altså jobber jeg ikke lenger med debattstoff. Dette har gitt meg gode innsikter i redaksjonelle avdelinger. På den andre siden ser jeg det nødvendig å presisere at jeg har samlet inn og vurdert deres debattstoff på samme måte som de andre. Det har altså ikke dempet den kritiske analysen. Jeg designet også prosjektet før jeg startet i redaksjonene.

Kapittel 4. Analyse

Debatten høsten 2021 i norske aviser har i stor grad vært preget av hendelser i det generelle nyhetsbildet. Debatter som dominerte i utvalget var blant annet rundt ulike smitteverntiltak og vaksiner, psykisk helsevern og vold i kjølvannet av angrepene i Kongsberg og på Bislett, høye strømpriser og om markedsverdi på kvinner som oppsto etter et debattinnlegg fra psykologene Frode Thuen og Peder Kjøs.

I løpet av de to månedene samlet jeg inn 768 debattinnlegg fordelt på syv aviser. Det var et stort spenn i hvor mange innlegg de ulike avisene publiserte. Aftenposten publiserte flest innlegg (215), etterfulgt av Nettavisen (129), Vårt Land (114), VG (104), Dagbladet og Dagsavisen (79 innlegg hver) og NRK (48).

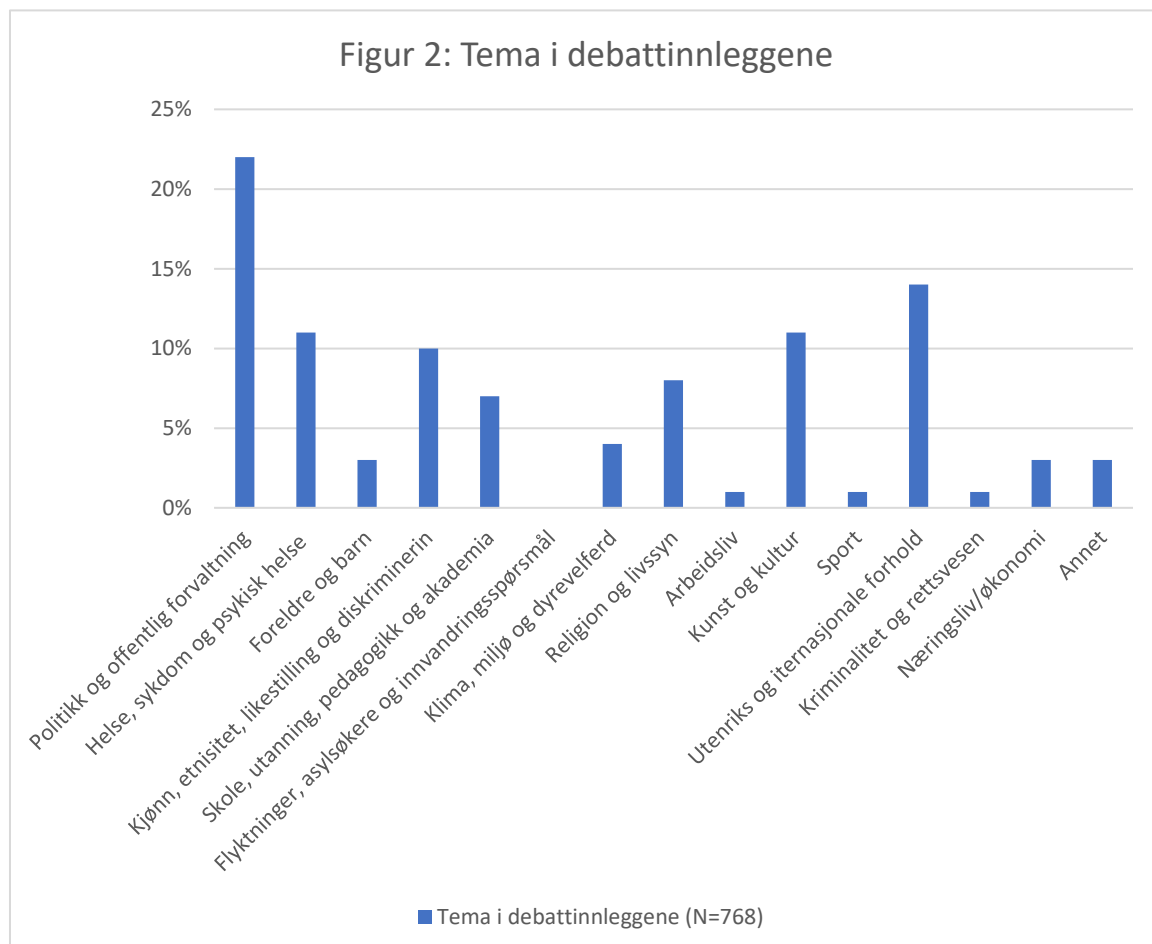

4.1 Hva skrives det om?

Hva som skrives om på debattplass sier noe om hva som er viktig i offentligheten (Gripsrud, 2017, s. 566). Innholdet i debattinnleggene var variert. *Politikk og offentlig forvaltning* (22 prosent) ble debattert mest. *Helse, sykdom og psykisk helse* (12 prosent), *kunst og kultur* (11 prosent) og *utenriks og internasjonale forhold* (14 prosent) var også sentrale tema i debatten. Disse temaene står for 58 prosent av hele materialet.

I temakategorien *politikk og offentlig forvaltning* handlet flesteparten av debattene om helse- eller klimapolitikk. Mange av disse debattinnleggene handlet om politikk knyttet til pandemien, som for eksempel smittevernloven, vaksiner og kapasitet i helsevesenet. Innleggene om klima handlet for det meste om regjeringen og deres klimapolitikk for å nå klimamålene og løse klimakrisen. Andre sentrale debatter var tillitten til politikerne etter pendlerboligssakene.

I *helse, sykdom og psykisk helse* handlet et flertall av innleggene om psykisk helse eller tema knyttet til pandemien, som intensivitetskapasitet eller vaksinedebatten. Den største debatten innenfor dette tema var om drap og vold begått av psykisk syke og tvangsbehandling i psykisk helsevern. Denne debatten blomstret opp i kjølvannet av angrepet på Kongsberg og på Bislett, hvor begge gjerningsmennene var under behandling i psykisk helsevern.

I *kunst og kultur* var flesteparten av innleggene kritikk mot mediene. Det er ikke en bestemt sak som dominerer, men det varierer fra kritikk av mediene generelt, kritikk av en avis sin dekning av en bestemt sak og kritikk av språk eller innhold i enkeltsaker. De

resterende innleggene handlet i all hovedsak om språk, teknologi eller arkitektur, med MUNCH-bygget som en sentral del av debatten.

I *utenriks og internasjonale* forhold var det ikke en bestemt debatt eller tema som dominerte. Men mange av innleggene handlet om klimatoppmøtet og den globale klimakrisen, eller andre internasjonale politiske forhold som vaksinefordeling og vaksinemotstand, EU og EØS-avtalen og «sportsvasking» i forbindelse med VM i Qatar og OL i Beijing.

Innlegg om *foreldre og barn* (3 prosent), *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (10 prosent), *skole, utdanning, pedagogikk og akademia* (7 prosent), *flyktninger, asylsøkere og innvandringsspørsmål* (1 prosent), *klima, miljø og dyrevelferd* (4 prosent), *religion og livssyn* (8 prosent), *arbeidsliv* (1 prosent), *sport* (1 prosent), *kriminalitet og rettssystem* (1 prosent) og *næringsliv og økonomi* (3 prosent) ble debattert i mindre grad. De resterende sakene falt ikke innenfor kategoriene og er derfor gruppert under *annet* (3 prosent).

4.2 Hvem skriver?

Videre skal jeg se på hvem som skriver innleggene på redaksjonell debattplass. Medienes valg av kilder signaliserer hvilke interesser, institusjoner, grupper eller individer som får forme den offentlige debatten og hvilke perspektiver det er verdt å lytte til (Allern, 2001 i Figenschou & Beyer, 2014). I debattjournalistikk påvirker valget av debattanter, hvem som har autoritet i den offentlige samtalen og hvilke tema som er verdt å debattere. På den måten har mediene en stor makt der de kan påvirke hvem som blir hørt, og hvem som ikke blir hørt i samfunnet. Selv om en av pressens oppgaver er å legge til rette for at ulike syn kommer til uttrykk viser tidligere forskning, som presentert ovenfor, at kildene er elitetunge, mannstunge, majoritetstunge og at de fleste debattantene er voksne (Figenschou & Beyer, 2014; Dahlstrøm et al., 2017; Eide og von der Lippe, 2006; Mathisen og Morlandstø, 2015; Tråsdahl, 2010).

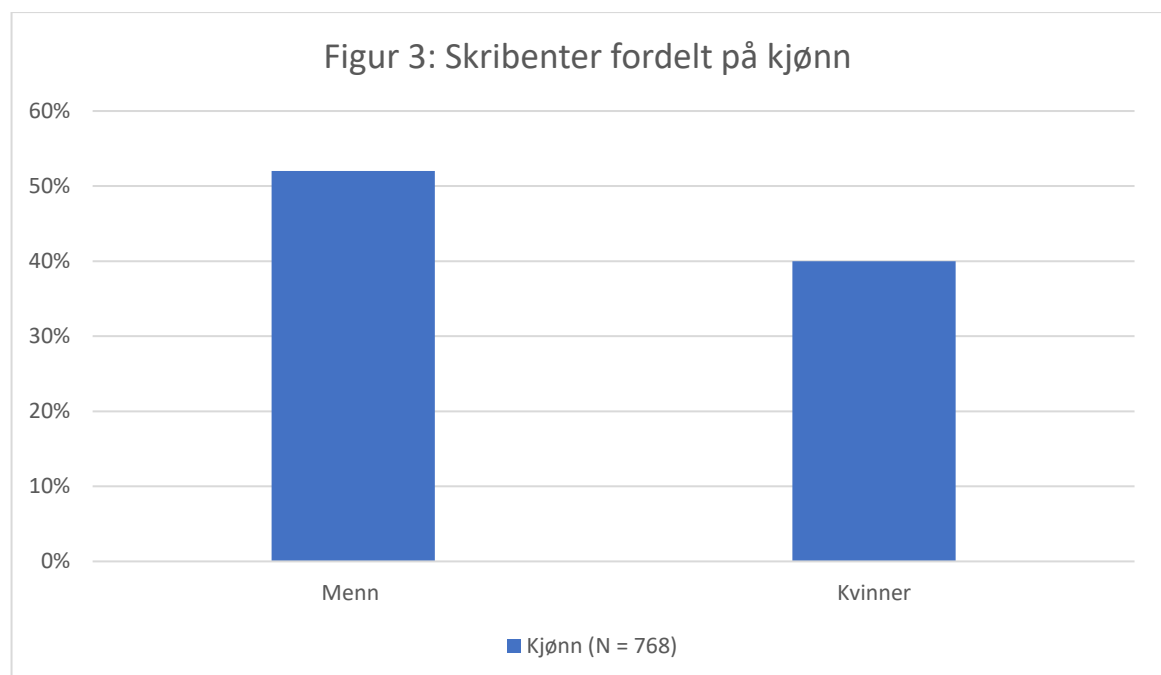
I dette kapitlet skal jeg se på representasjon i materialet mitt. Er det fortsatt slik at debattsidene domineres av menn i arbeidsfør alder slik tidligere forskning viser? Er debattsidene produktet til en elitegruppe med velinformerte og velartikulerte skribenter, og dermed preget av en liberal demokratiforståelse, slik Wahl-Jorgensen (2004) fant ut at de

britiske debattsidene var, eller er de mer som den danske modellen, preget av en deliberativ demokratiforståelse, der fokuset er på «vanlige menneskers» mulighet til å delta i debatten?

For hver av de 768 innleggende er det registrert *kjønn, posisjon, etnisk bakgrunn og alder* for å kartlegge hva som kjennetegner de som deltar på debattsidene. Jeg vil her gå gjennom disse variablene hver for seg.

4.2.1 Kjønn

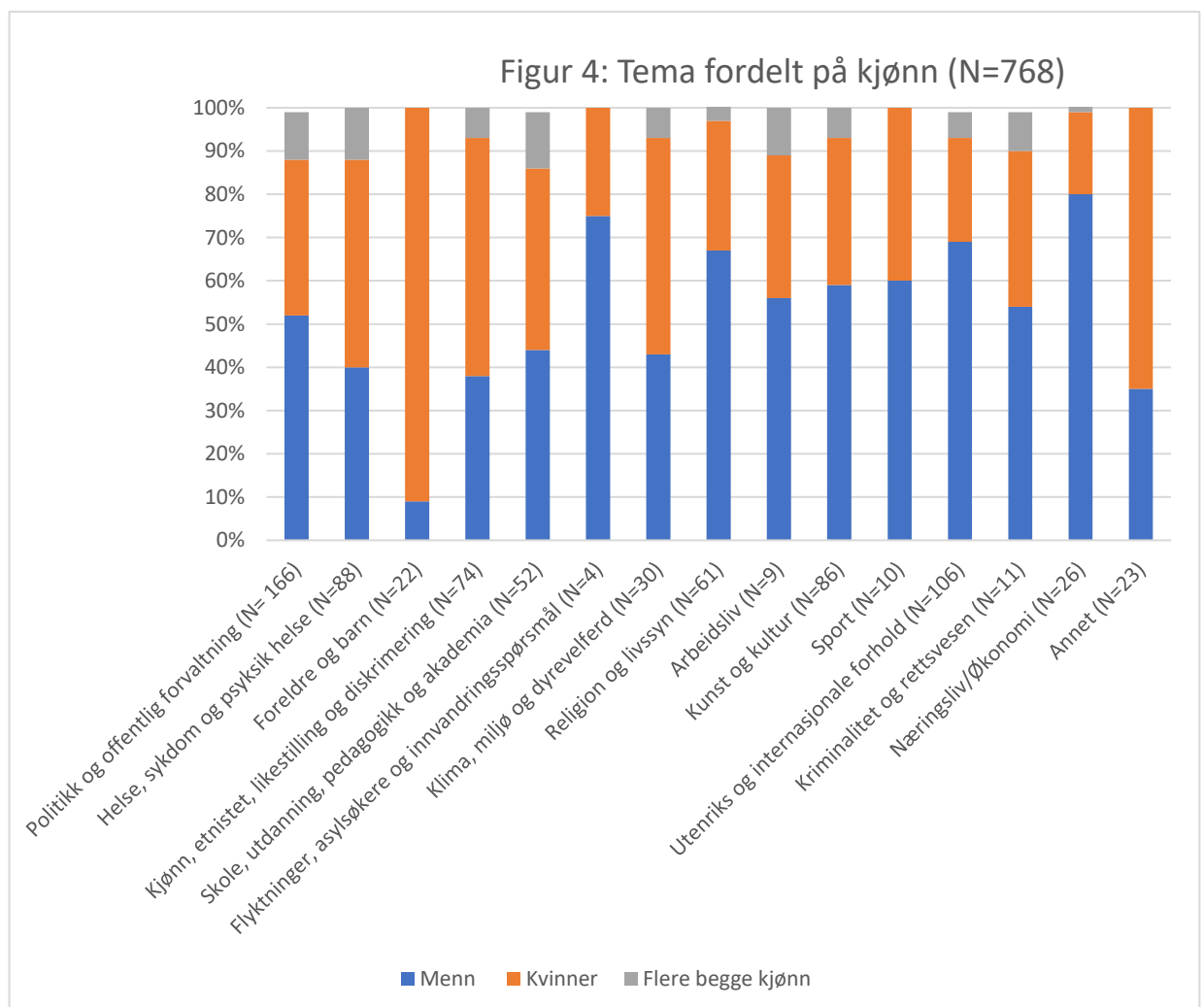
En kartlegging av hvor ofte ulike skribenter kommer til orde viser at menn har skrevet et lite flertall av innleggene (52 prosent). Menn uttaler seg først og fremst om *politikk og offentlig forvaltning* (22 prosent) eller *utenriks og internasjonale forhold* (18 prosent). Kvinner har følgelig skrevet 40 prosent av innleggene, og uttaler seg først og fremst om *politikk og offentlig forvaltning* (20 prosent), *helse, sykdom og psykisk helse* (14 prosent) og *kjønn etnisitet og likestilling* (13 prosent). Ser vi på sammenhenger mellom kjønn og andre variabler, vil en prosentandel på over 40 prosent vitne om høyere kvinneandel enn gjennomsnittet, og omvendt.

Dette viser en liten, men likevel viktig endring fra tidligere undersøkelser, som viser at et betydelig flertall av menn deltar på debattsidene. Det kan være flere årsaker til at representasjonen av kvinner på debattplass har blitt styrket. Det kan for eksempel være at redaksjonene som velger ut hvilke debattinnlegg som skal publiseres er mer bevisst rundt

mangfold og jobber aktivt for at debattsidene skal være mer representative. En annen forklaring kan være at det har kommet flere kvinner i eliteposisjoner, ettersom debattsidene tradisjonelt har vært elitetunge.

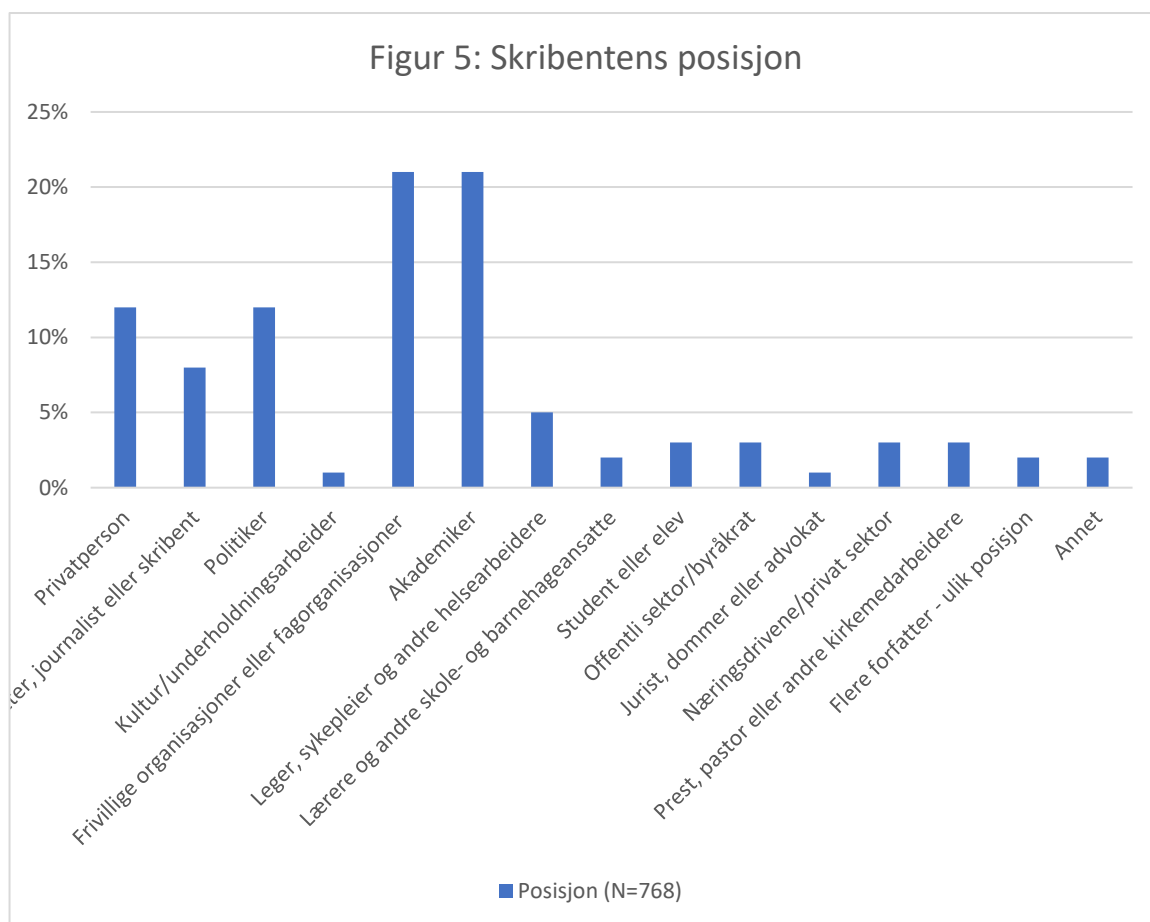
Begge kjønnene uttaler seg mest om *politikk og offentlig forvaltning*. Dette kan bunne i den tradisjonelle funksjonen til debattsidene, som er å diskutere politiske spørsmål. Menn skriver også mye om *utenriks og internasjonale forhold*, et tema som også i stor grad tar for seg det politiske feltet, men på internasjonalt nivå. Mens *helse, sykdom og psykisk helse* og *kjønn, etnisitet og likestilling* også er tema som kvinnene skriver mye om. Her kan vi se at kvinnene skriver mer om tema som kanskje tradisjonelt sett var antatt som tilhørende den private sfære. Kjønnfordelingen er tilnærmet lik gjennomsnittet i fire av kategoriene. *Politikk og offentlig forvaltning, kunst og kultur, kriminalitet og rettsvesen* og *arbeidsliv* har alle mellom 30 og 40 prosent kvinneandel. Alle kategoriene har en lavere kvinneandel enn gjennomsnittet, men det er snakk om små forskjeller.

Kvinnelige skribenter dominerer i fem av 15 temakategorier. Disse kategoriene er relativt små. Det gjelder kategoriene *helse, sykdom og psykisk helse* (48 prosent), *foreldre og barn* (91 prosent), *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (55 prosent), *klima, miljø og dyrevelferd* (50 prosent) og *annet* (65 prosent). I kategorien *skole, utdanning, pedagogikk og akademia* er det nesten likt mellom kjønnene, med 44 prosent menn og 42 prosent kvinner. Menn dominerer i *politikk og offentlig forvaltning* (52 prosent), *flyktninger, asylsøkere og innvandrings spørsmål* (75 prosent), *religion og livssyn* (67 prosent), *arbeidsliv* (56 prosent), *utenriks og internasjonale forhold* (69 prosent), *kriminalitet og rettsvesen* (54 prosent) og *næringsliv/økonomi* (80 prosent). Kvinner dominerer altså i kategorier som en kan si er knyttet til privat sfære, som likestilling, helse og foreldre og barn. Mens menn dominerer i mer politiske tema som tradisjonelt sett har blitt sett på som en del av den offentlige sfæren.

4.2.2 Posisjon

En kartlegging av hvilken posisjon skribentene skriver fra viser at et flertall av skribentene skriver som medlem av en *frivillig organisasjon eller fagorganisasjon* (21 prosent) eller som *akademiker* (21 prosent). Disse posisjonene utgjør til sammen 42 prosent av innleggene. Posisjonene *politiker* (12 prosent) og *privatperson* (12 prosent) er også sentrale posisjoner i materialet.

De resterende posisjonene *forfatter, journalist eller skribent* (8 prosent), *kultur eller underholdningsarbeider* (1 prosent), *leger, sykepleiere og andre helsearbeidere* (5 prosent), *lærere og andre skole- og barnehageansatte* (2 prosent), *student eller elev* (3 prosent), *offentlig sektor eller byråkrat* (3 prosent), *jurist, dommer eller advokat* (1 prosent), *næringsdrivende og privat sektor* (3 prosent), *prest, pastor eller andre kirkemedarbeidere* (3 prosent), og *flere forfattere med ulik posisjon* (2 prosent) ble i mindre grad brukt. 2 prosent ble kategorisert som *andre*.

De største posisjonene er altså varierte. «Frivillige organisasjoner, fagorganisasjoner og interesseorganisasjoner» og «politikere» kan tenkes å skrive med det formål å fremme organisasjonen eller partiets budskap og politikk. Det kan derfor tenkes at de ikke skriver på vegne av seg som person, men på vegne av organisasjonen eller partiet. Akademiker kan derimot tenkes at skriver som selvstendig forsker eller på vegne av en institusjon, mens privatperson skriver som seg selv. I tillegg kan akademiker og politiker ses på som eliteposisjoner. På den andre siden ser vi at en betydelig andel av innleggene er skrevet av

privatperson. Flesteparten av de som skrev som privatperson hadde ingen byline. De fleste som hadde tittel i byline, hadde titler knyttet til det private som «mor», «far», «samfunnsdebattant», «ME-syk» osv. 31 prosent av de som var karakterisert som privatperson var også innenfor kategorien «barn og ungdom». En årsak til dette kan være at barn og ungdom ikke har en yrkestittel å skrive fra.

Videre er det interessant å se om det er noen posisjoner som er særlig kjønne. Et flertall av mennene skrev som *akademiker* (24 prosent) eller som medlem av *frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner* (22 prosent). *Politiker* (12 prosent) er også sentrale posisjon for mennene. Et flertall av kvinnene skrev som *privatperson* (20 prosent). *Politiker* (12 prosent), medlem av *frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner* (18 prosent) og *akademiker* (13 prosent) er også sentrale posisjoner som kvinnene skrev fra.

Her ser man at et betydelig antall av de kvinnelige skribentene skriver som privatperson. Det er ingen konkrete debatter som disse sakene handler om. Men innleggene omhandler først og fremst helse og omsorg eller foreldre og barn. Noen sentrale tema her er fødselsomsorg, behandling av ME-pasienter og vold mot kvinner. Dette kan henge sammen med at flere av de typiske «kvinneproblemene» har blitt sett på som del av privatsfæren. På den andre siden ser man at andre sentrale posisjoner hos kvinnene er typisk eliteposisjoner som politiker eller akademiker. En større andel av mennene skriver ut fra disse eliteposisjonene.

Det er en overvekt av menn i tre av fire av de største kategoriene. I *frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner* (56 prosent). Innenfor kategorien *akademiker* er overvekten av menn enda tydeligere med 62 prosent menn og følgelig 26 prosent kvinner. 12 prosent av artiklene var skrevet av flere forfattere med begge kjønn. I kategorien *politiker* er kjønnsfordelingen en del jevnere med 52 prosent menn og 40 prosent kvinner. Følgelig var 9 prosent av artiklene skrevet av begge kjønn.

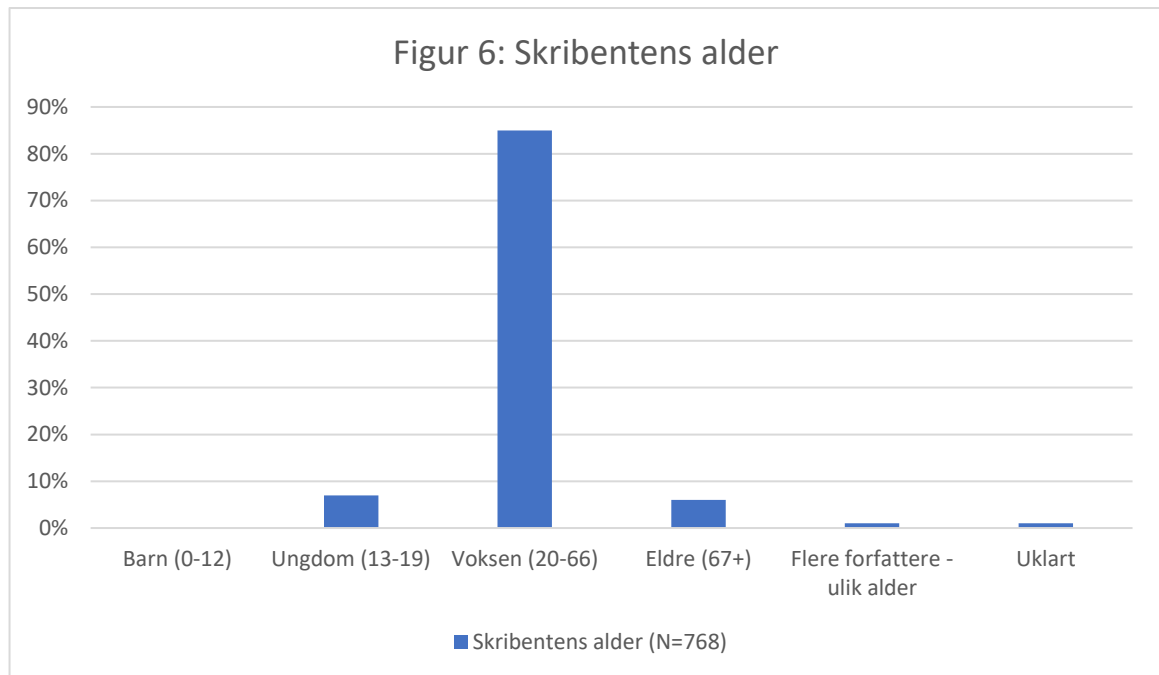
Analysen viser at det er visse posisjoner som har spesielt høy kvinneandel, og omvendt. Det er et betydelig flertall av kvinner i kategorien *privatperson* (67 prosent). *Prest, pastorer og andre livssynsarbeidere* er den kategorien som har størst forskjell mellom kjønnene. Der er det 83 prosent menn og 17 prosent kvinner (N=24). Det er også flere andre mindre grupper posisjoner hvor kvinner dominerer. Kvinner dominerer i totalt fem av 13 posisjoner. I de tilfellene hvor det er en overvekt av kvinner er *privatperson*, *kultur/underholdningsarbeider, helsearbeider, skole - og barnehageansatte, student/elev* og

jurist, dommer og advokat. Privatperson og helse, skole og – barnehageansatte kan ses på som typiske kvinnekategorier.

Det er størst forskjell mellom kjønnene i *privatperson* (40 prosent menn og 67 prosent kvinner), *forfatter, journalist eller skribent* (67 prosent menn og 33 prosent kvinner), *akademiker* (62 prosent menn og 26 prosent kvinner) og *lærere og andre skole- og barnehageansatte* (19 prosent menn og 75 prosent kvinner).

4.2.3 Alder

Av totalt 768 innlegg var 654 innlegg skrevet av voksne mellom 20 og 66 år (85 prosent). 7 prosent av innleggene er skrevet av barn og ungdom (13-19 år), og 6 prosent av innleggene er skrevet av eldre (67+). Det vil si at 13 prosent av utvalget er skrevet av barn, ungdom og eldre, og de resterende skrevet av voksne. Her ser man at et klart flertall av skribentene er innenfor kategorien voksne, mens de resterende aldersgruppene kun står for en liten andel av innleggene. Dette samsvarer med tidligere undersøkelser som har funnet at barn og eldre er lite representert både på debattplass og i mediene generelt. Dette tyder på at debattsidene ikke representerer befolkningen i tilstrekkelig grad når det kommer til alder. En konsekvens av dette er at erfaringer fra barn, ungdom og eldre ikke blir hørt i tilstrekkelig grad. På den andre siden er det verdt å merke seg at voksenkategorien (46 år) er en del større enn de andre alderskategoriene, barn og ungdom (20 år) og eldre (potensielt 20-25 år).

Når vi bryter dette ned på de ulike aldersgruppene finner vi at ungdom (N=53) oftest skriver om *skole, utdanning, pedagogikk og akademia* (21 prosent). Disse innleggene handlet blant annet om firekravet til lærerutdanningen og fraværsregelen. Videre er temaene *politikk og offentlig forvaltning* (17 prosent) og *helse, sykdom og psykisk helse* (17 prosent) også sentrale tema blant ungdommen. 52 prosent av skribentene innenfor barn og ungdom skrev som *privatperson*. 21 prosent skrev som *politiker*. 11 prosent skrev som *student eller elev*.

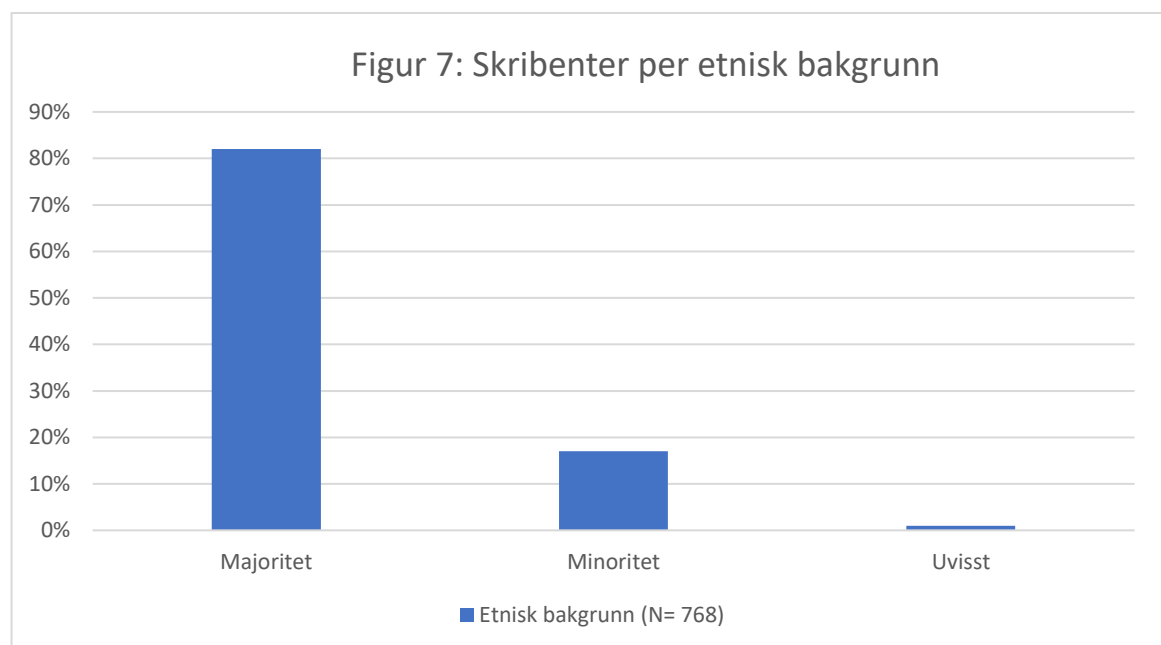
De voksne skribentene (N=654) skrev oftest om *politikk og offentlig forvaltning* (23 prosent), *utenriks og internasjonale forhold* (14 prosent), *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (10 prosent), *kunst og kultur* (10 prosent) og *helse, sykdom og psykisk helse* (10 prosent). De fleste voksne skrev som *politiker* (12 prosent), medlem av *frivillige organisasjoner eller fagorganisasjoner* (23 prosent) og *akademiker* (20 prosent).

Eldre skrev oftest om *kunst og kultur* (20 prosent), *helse, sykdom og psykisk helse* (18 prosent), *utenriks og internasjonale forhold* (16 prosent), *politikk og offentlig forvaltning* (14 prosent) og *religion og livssyn* (10 prosent). De fleste av de eldre skribentene skrev som *akademiker* (40 prosent). *Offentlig sektor/byråkrat* (12 prosent) og *forfatter, journalist eller skribent* (10 prosent) er også sentrale posisjoner innenfor denne aldersgruppen.

Nesten to tredjedeler (63 prosent) av skribentene som er kategorisert som ungdom var kvinner. Av skribentene som er kategorisert som voksne var 52 prosent menn og 39 prosent kvinner, de resterende prosentene (9 prosent) var skrevet av begge kjønn. I kategorien eldre er det en stor overvekt av menn, med 84 prosent.

4.2.4 Etnisk bakgrunn

En kartlegging av skribentenes etniske bakgrunn viser at et betydelig flertall av skribentene hadde majoritetsbakgrunn (82 prosent), følgelig hadde 17 prosent minoritetsbakgrunn eller hvor etnisk minoritet var til stede ved flere forfattere. Fem av innleggene var det ikke mulig å identifisere etnisiteten da de var helt anonyme. Dette tilsvarer 1 prosent av innleggene.

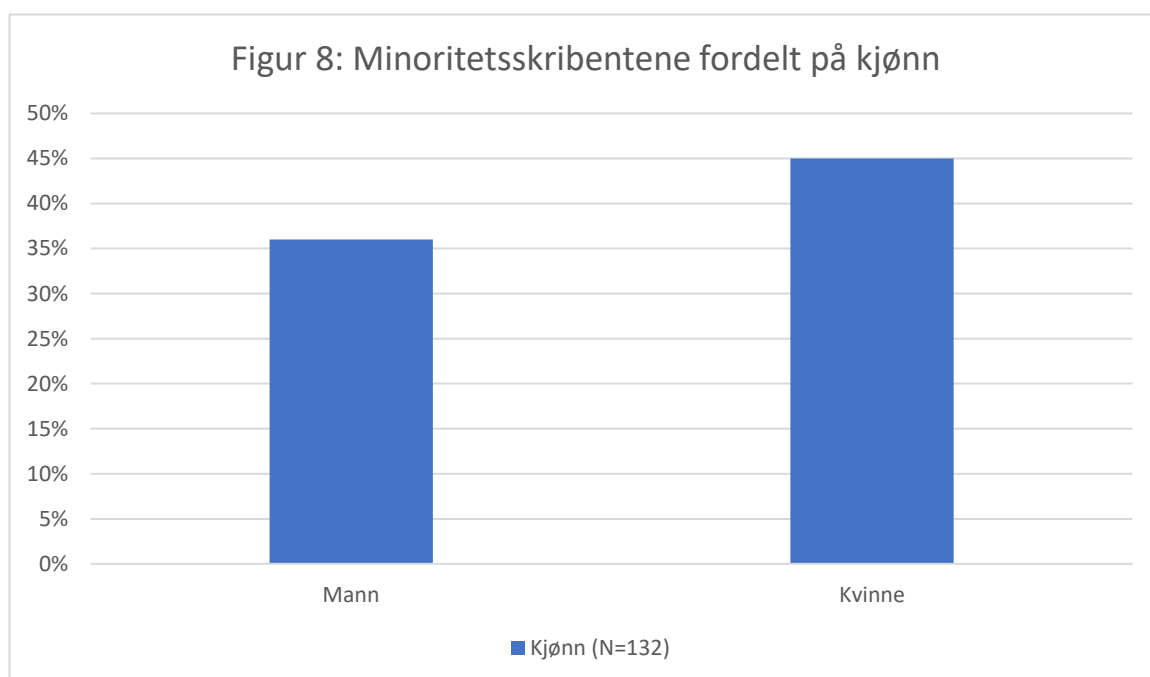

Ifølge Statistisk sentralbyrå (2022) er andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre 19 prosent av den norske befolkningen. Det vil si at selv om det er et klart flertall av skribenter med majoritetsbakgrunn, så er minoritetsrepresentasjonen på debattsidene ganske god med tanke på hvor stor innvandrerbefolkningen er generelt. Ut ifra denne informasjonen kan man anta at hvis minoriteten har over 19 prosent i de andre kategoriene er det i tråd med antallet i befolkningen.

Hvis vi bryter denne kategorien ned, kan vi se på hvem forfatterne med minoritetsbakgrunn er. Flesteparten av skribentene med minoritetsbakgrunn skrev som

akademiker (21 prosent). Et betydelig antall skrev som *privatperson* (18 prosent), *politiker* (14 prosent) eller som en del av en *frivillig organisasjon eller fagorganisasjon* (14 prosent). Det er altså ganske likt som befolkningen generelt (Se figur 5). Dette kan være en indikasjon på at minoritetsskribentene blir sett på som en del i et større «vi» og ikke en rolle dere de skal representere «de andre» (Dahl & Eide, 2015, s. 153).

De fleste minoritetsskribentene var kvinner (45 prosent og 36 prosent menn). 19 prosent av innleggene var skrevet av flere forfattere, hvor begge kjønn var til stede. Dette er et interessant funn da det avviker fra befolkningen generelt. Ifølge Dahl & Eide (2015, s. 153) har kvinner med en annen etnisk eller religiøs bakgrunn enn majoriteten i Norge, fått større plass i offentligheten. Tidligere har man snakket om en «vakthavende muslim», som var at noen få menn med pakistansk bakgrunn fikk representere innvandrere i offentligheten. Her kan det trekkes paralleller til den klassiske borgerlige offentligheten, hvor alle i praksis skulle kunne delta i debatten, men det ble en bestemt gruppe som dominerte. Disse nye stemmene har dukket opp, dels som motkrefter til dominerende retninger innen muslimske miljøer, dels i iver etter å korrigere medieoppfatningen av «innvandrerkvinner», og muslimske kvinner som svake og undertrykte og ute av stand til å snakke for seg selv (Hagen, 2000 i *ibid.*).

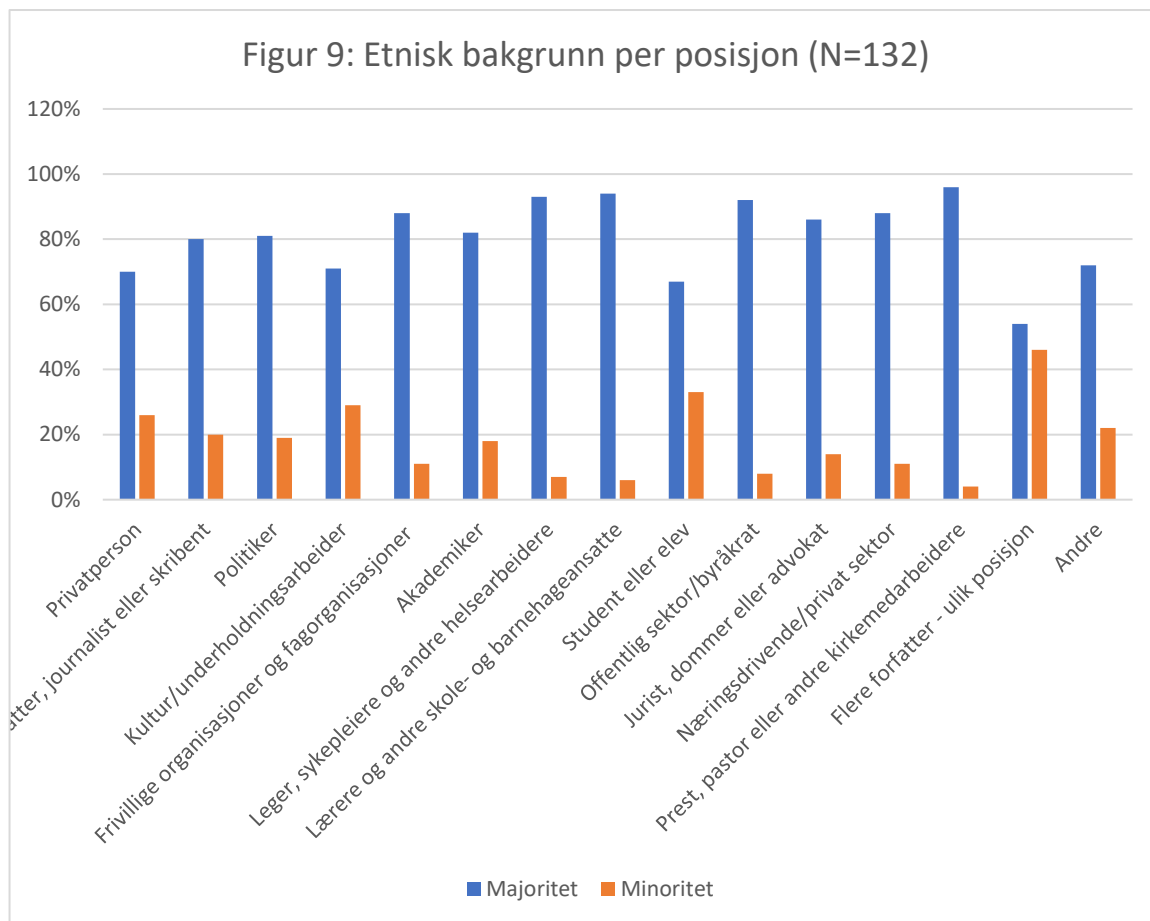

Kvinnene med minoritetsbakgrunn (N=59) skrev typisk om *kjønn*, *etnisitet*, *likestilling* og *diskriminering* (29 prosent). *Utenriks og internasjonale forhold* (15 prosent) og *politikk og*

offentlig forvaltning (12 prosent) er også sentrale tema. Her ser man at kvinnene med minoritetsbakgrunn typisk deltar på debattplass i tema som særlig gjelder dem, altså *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering*.

Et flertall av innleggene av skribenter med minoritetsbakgrunn er skrevet om *utenriks og internasjonale forhold* (20 prosent). Disse innleggene handlet typisk om klimapolitikk og klimatoppmøte. Utover det er det ingen tema eller diskusjoner som er spesielt dominerende, men det varierer mellom internasjonal storpolitikk og forhold innenfor spesifikke land. *Kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (18 prosent), *politikk og offentlig forvaltning* (17 prosent) og *kunst og kultur* (11 prosent) er også sentrale tema i innleggene. Innenfor *kjønn, likestilling og diskriminering* handlet et flertall av innleggene om rasisme. Dette innebar blant annet debatten om man kan bruke drakter som kostyme, hverdagsrasisme, hatkriminalitet og hatprat. Dette kan henge sammen med at folk skriver mer om egne erfaringer.

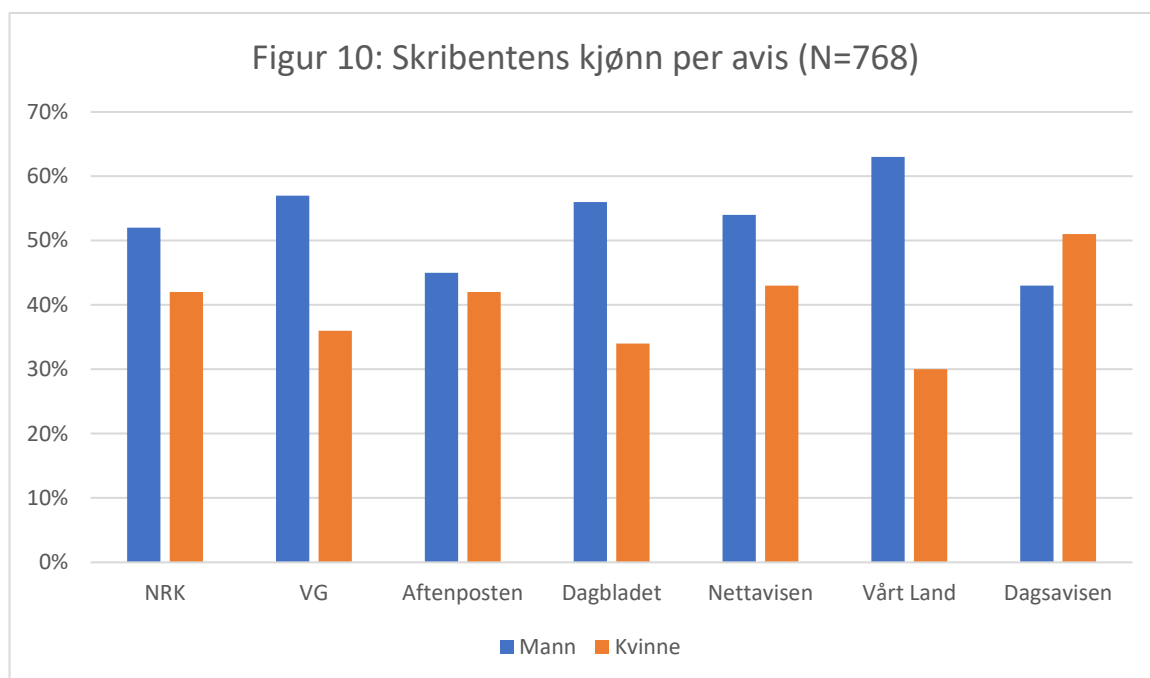
I de største posisjonskategoriene *akademiker, frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner, politiker og privatperson* er minoritetsandelen noe varierende. Innenfor *akademiker* (N=158) har 18 prosent minoritetsbakgrunn, og følgelig 82 prosent majoritetsbakgrunn. I *frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner* (N=158) har 11 prosent av forfatterne minoritetsbakgrunn, og følgelig 88 prosent majoritetsbakgrunn (1 prosent er uvisst). Blant *politikere* (N=95) har 19 prosent av forfatterne minoritetsbakgrunn, og 81 prosent majoritetsbakgrunn. Og innenfor *privatperson* (N=91) har 26 prosent av forfatterne minoritetsbakgrunn og 70 prosent majoritetsbakgrunn, følgelig er 3 prosent uvisst.

4.2.5. Forskjeller mellom avisene

Videre skal jeg se på om det er noen forskjeller mellom avisene når det til hva som skrives om og hvem som skriver. Dette for å om det er noen aviser som er bedre til å legge til rette for ulike meninger og skribenter.

Seks av syv aviser har flere mannlige enn kvinnelige skribenter, mens Dagsavisen har et flertall av kvinnelige skribenter (51 prosent). Det er størst forskjell mellom kjønnene i Vårt Land, med 63 prosent menn og 30 prosent kvinner. Følgelig er det minst forskjell mellom kjønnene i Aftenposten, med 45 prosent menn og 42 prosent kvinner. De øvrige avisene har under 60 prosent menn, og det er derfor kun Vårt Land som skiller seg ut som særlig mannsdominert.

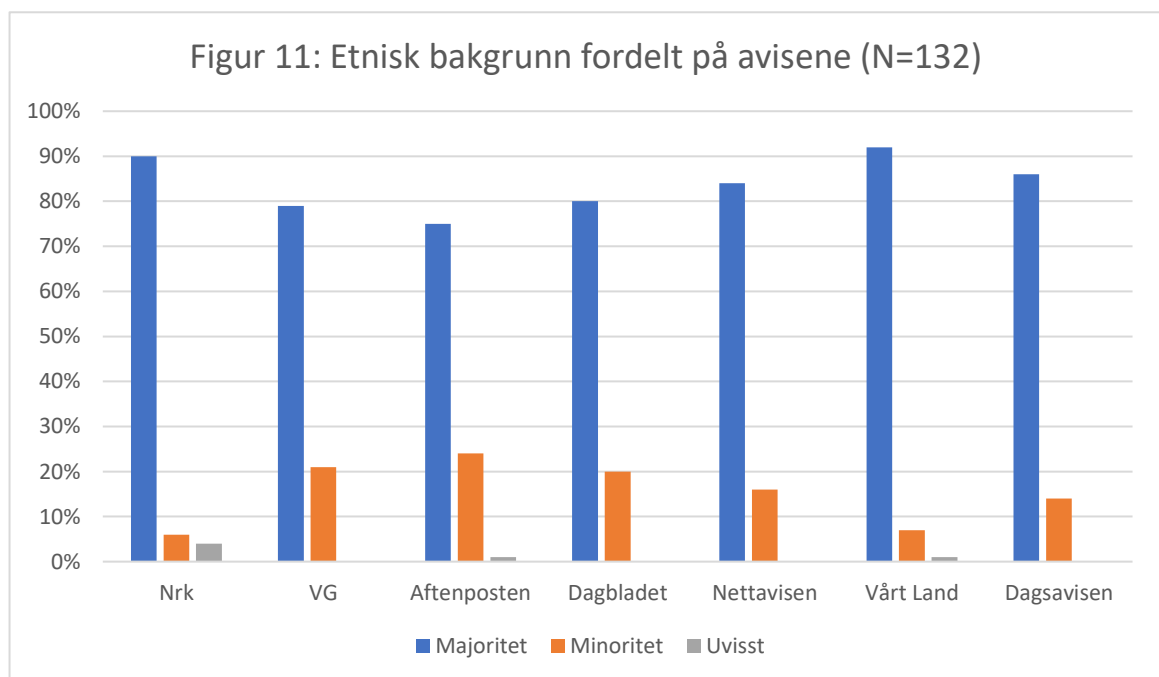
Ser vi på sammenhengen mellom avis og tema finner vi at *politikk og offentlig forvaltning* var det mest debatterte temaet i VG (23 prosent), Dagbladet (34 prosent), Nettavisen (33 prosent) og Dagsavisen (28 prosent). *Helse, sykdom og psykisk helse* var det mest debatterte tema i NRK (25 prosent) og Aftenposten (19 prosent). Det mest debatterte tema i Vårt land var religion og livssyn (47 prosent).

Ser vi på sammenhengen mellom avis og posisjon ser vi at den største posisjonskategorien i NRK var leger, sykepleier og andre helsearbeider (19 prosent). Akademiker (17 prosent) og frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner (15 prosent) var også sentrale. Frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner og politiker (18 prosent hver) var de mest brukte posisjonene i VG. Forfatter, journalist eller skribent og akademiker var også sentrale (10,2 prosent hver). Akademiker var den mest brukte posisjonen i Aftenposten (25 prosent). Privatperson (21 prosent), politiker (10 prosent) og frivillige organisasjoner eller fagorganisasjoner (12 prosent) var også sentrale posisjoner. Den mest brukte posisjonen i Dagbladet var frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner (27 prosent), etterfulgt av politiker (20 prosent) og akademiker (20 prosent). Dette tilsvarer 67 prosent av alle debattinnleggene fra Dagbladet. De største posisjonene i Nettavisen var frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner (25 prosent), «privatperson» (14 prosent), politiker (19 prosent), akademiker (11 prosent). De største posisjonene i Vårt Land var Frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner (26 prosent), akademiker (22 prosent), Prest, pastor

eller andre kirkemedarbeider (19 prosent). De største posisjonene i Dagsavisen var privatperson (11 prosent), Akademiker (27 prosent), Frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner (29 prosent). Her ser man at posisjonene frivillig organisasjoner eller fagorganisasjoner, akademiker og politikere går igjen i nesten alle avisene.

Voksne skrev flertallet av innleggene i alle avisene. Denne gruppen sto for 87 prosent av innleggene i NRK, 94 av innleggene i VG, 71 prosent av innleggene i Aftenposten, 85 prosent i Dagbladet, 93 prosent i Nettavisen, 88 prosent i Vårt Land og 94 prosent i Dagsavisen.

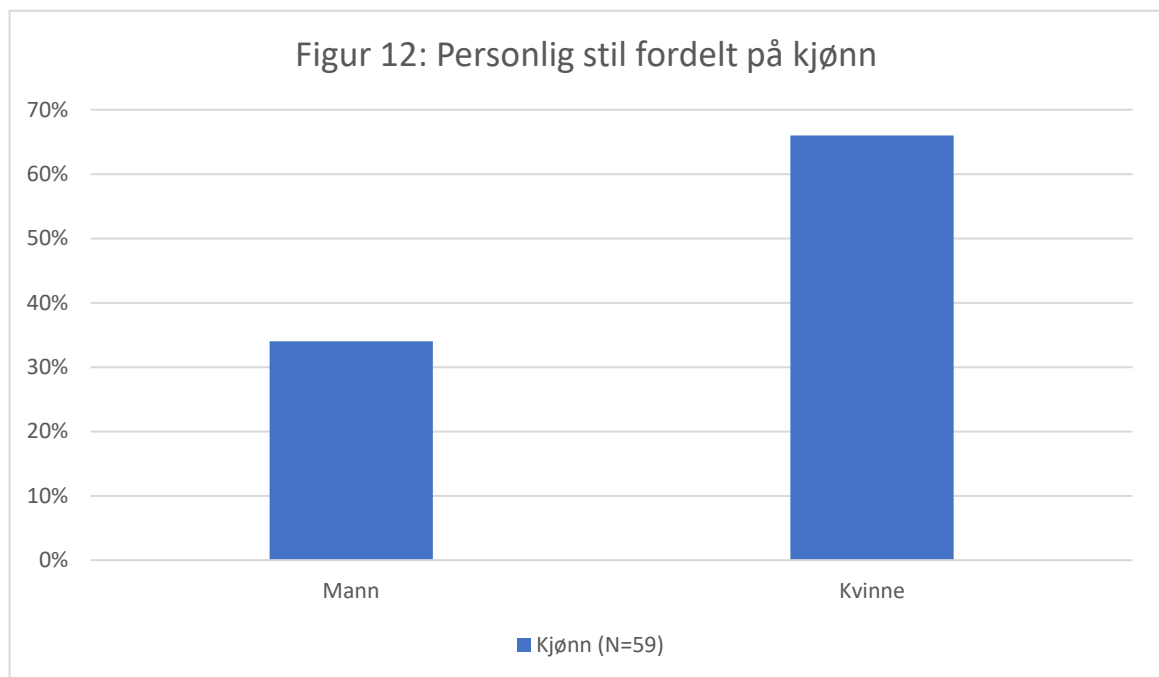
Minoritetsandelen varierer innenfor de ulike avisene. Aftenposten har størst andel av skribenter med minoritetsbakgrunn (24 prosent), etterfulgt av VG (21 prosent), Dagbladet (20 prosent), Nettavisen (16 prosent), Dagsavisen (14 prosent), Vårt Land (7 prosent) og NRK (6 prosent). Av de 132 innleggene som er skrevet av folk med minoritetsbakgrunn er 39 prosent å finne i Aftenposten, 17 prosent i VG, 16 prosent i Nettavisen, 12 prosent i Dagbladet, 8 prosent i Dagsavisen, 6 prosent i Vårt Land og 2 prosent i NRK. Dette kan være noe overraskende da NRK har et spesielt samfunnsoppdrag som allmennkringkaster som blant annet går ut på representasjon.

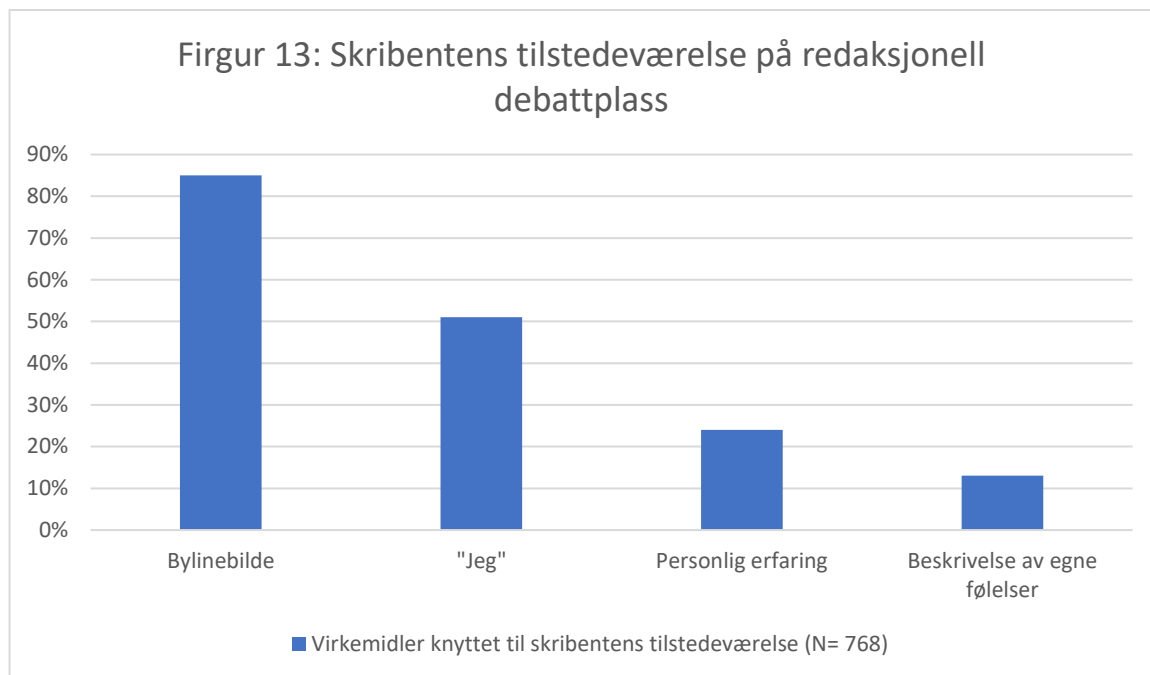
4.2.6 Skribentens tilstedeværelse

Tidligere forskning tilsier at journalistikken og meningsinnhold inneholder mer personlig stil enn før (Røysted, 2019; Perrin, 2016) For å kartlegge skribentens tilstedeværelse i innleggene skal jeg se på variablene *byline*, *bruk av «jeg»*, *personlig erfaring* og *beskrivelse av egne følelser*. For å få et overblikk har jeg også lagt sammen bruk av «jeg», personlig erfaring og egne følelser en ny variabel «personlig stil». Jeg vil først se på hva som kjennetegner innlegg hvor alle disse variablene er til stede, og deretter gå inn på hver enkelt.

Åtte prosent av alle innleggene brukte personlig stil, det vil si at både byline, bruk av «jeg», personlig erfaring og beskrivelse av egne følelser var til stede. 34 prosent av innleggene som brukte denne stilen var menn, mens 66 prosent var kvinner. Dette sammenfaller med tidligere forskning som tilsier at kvinner bruker mer personlig stil i innleggene sine (Perrin, 2016).

En kartlegging av hvilke tema som er mest fremtredende i innleggene som bruker personlig stil finner vi at *helse, sykdom og psykisk helse* (30 prosent) er den største kategorien med nesten en tredjedel av innleggene. Disse innleggene handlet typisk om diskusjoner knyttet til psykisk helse, blant annet sorg, unge og psykisk helse og forholdene i psykisk helsevern. Politikk og offentlig forvaltning (15 prosent) og *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (14 prosent) er også sentrale tema. I tillegg til at et flertall av innleggene med personlig stil ble skrevet av kvinner, handlet de også om typiske tema som tidligere var sett på som privat.

Videre skal jeg se på de ulike virkemidlene innenfor personlig stil. Dette er i) *byline* ii) *bruk av pronomenet «jeg»* iii) *beskrivelse av egne følelser* og iii) *beskrivelse av egne erfaringer*.

i) *Byline*: 85 prosent av innleggene på debattplass hadde bylinebilde av forfatteren, følgelig hadde 15 prosent ikke bylinebilde. 54 prosent av innleggene med byline var skrevet av menn, mens 42 prosent var skrevet av kvinner. Hvis man ser på hvor mange prosent av innleggene skrevet av de respektive kjønnene ser man et mer nyansert bilde. 89 prosent av innleggene skrevet av kvinner har bylinebilde, mens 88 prosent av innleggene skrevet av menn.

ii) *Bruk av «jeg»*: Omtrent halvparten av skribentene (51 prosent) brukte «jeg» i innlegget. 52 prosent av innleggene var skrevet av menn, mens 48 prosent var skrevet av kvinner. Av innleggene skrevet av menn brukte 51 prosent «jeg», mens 61 prosent av innleggene skrevet av kvinner inneholdt «jeg». Her ser man en liten kjønnsforskjell, hvor et flertall av skribentene som bruker «jeg» er kvinner.. Videre er det interessant å se hvilke tema som har et flertall av innlegg som bruker pronomenet «jeg», dette for å se om det er noen sammenheng mellom tema og bruk av «jeg». Det var et flertall av innleggene som brukte «jeg» i temaene *helse, sykdom og psykisk helse* (53 prosent), *foreldre og barn* (73 prosent), *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (62 prosent), *skole, utdanning, pedagogikk og akademia* (54 prosent) og *flyktninger, asylsøkere og innvandringsproblemer*

(75 prosent). Her ser man at de temaene som har et flertall av innlegg som bruker «jeg» kan ses på som typisk kvinnetema, eller tema innenfor den private sfæren, som også er tema hvor det er et flertall av kvinnelige skribenter.

iii) Personlig erfaring: 24 prosent av skribentene beskriver egen erfaring, mens 76 prosent beskriver ikke egen erfaring. 42 prosent av disse skribentene var menn, mens 57 prosent var kvinner. Det største tema innenfor disse innleggene er *helse, sykdom og psykisk helse* (20 prosent). Andre sentrale tema innenfor disse innleggene er *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (16 prosent), *kunst og kultur* (11 prosent), *helse, sykdom og psykisk helse* (20 prosent). Også her bruker kvinner det mest, og følgelig er temaene som er «kvinnetema».

iiii) Beskrivelse av egne følelser: 13 prosent av skribentene beskrev sine egne følelser i innlegget, mens 87 prosent beskrev ikke følelser. 63 prosent av innleggene som beskrev egne følelser er skrevet av kvinner, mens 35 prosent er skrevet av menn. Sentrale tema innenfor innleggene som beskriver egne følelser er *helse, sykdom og psykisk helse* (25 prosent) og *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (15 prosent).

Kartleggingen av bruk av tilstedeværelse i teksten viser at bylinebilde og «jeg» blir brukt i flertallet av innleggene, mens personlig erfaring (24 prosent) og beskrivelse av egne følelser (13 prosent) blir brukt i mindre grad. Den viser at kvinner bruker disse virkemidlene mest. I tillegg kan man se en sammenheng mellom bruk av disse virkemidlene og tema, da de fleste temaene innenfor de ulike virkemidlene var tema som typisk var innenfor den private sfæren tidligere, som *helse, sykdom og psykisk helse* og *foreldre og barn*. Kvinner dominerer også i alle verdiene unntatt bruken av «jeg» og byline. Men det kan nyanseres ved at et høyere antall prosent av innleggene som er skrevet av kvinner brukte disse verdiene, enn hos menn.

4.2.6 Diskusjon

Fraser mente at Habermas sin borgerlige offentlighet forutsetter at alle er enige, og derfor lar majoriteten bestemme hva som er verdt å debattere. Tidligere kildeundersøkelser og forskning på debatt viser at det også har vært tilfelle i norsk debatt hvor den hvite mann i arbeidsfør alder har dominert debattsidene. Tidligere forskning viser at den typiske kilden,

både i vanlig journalistikk og på debattsidene, er en yrkesaktiv voksen mann med majoritetsbakgrunn (Tråsdahl, Dahlstrøm et al., 2015, Skogerbø og Winswold, 2008)

Resultatene mine viser at det fortsatt henger igjen noen strukturer som gjør at de som skriver på debattplass ikke er representativ for den norske befolkningen. Undersøkelsen viser, likt tidligere forskning, at den typiske debatt deltakeren er en mann som representerer en frivillig- eller fagorganisasjon eller jobber som akademiker eller politiker og er mellom 20 og 66 år. Dette kan også henge sammen med Frasers sin kritikk av det sterke skille mellom offentlig og privat, hvor problemer knyttet til kvinner og minoriteter ofte har blitt sett på som privat anliggende.

På den andre siden viser funnene siden en betydelig utvikling når det kommer til deltakelse både for kvinner og minoriteter på debattplass. Resultatet viser en liten, men viktig endring hvor menn kun har skrevet et lite flertall av artiklene. Der tidligere forskning har vist at kvinner har vært underrepresenterte som kilder og på debattplass, viser min undersøkelse at det kun er små forskjeller på deltakelsen fra kvinner og menn. Man ser dermed en forbedring fra Tråsdahl undersøkelse i 2010, med kun ett tema med overvekt av kvinner, og resten hadde 65 prosent eller mer menn. Fremgangen kan ha sammenheng med flere kvinner i lederstillinger, økt fokus kvinne dominerende yrker som helsesektoren og utdanningssektoren, og en intimisering av debatt klimaet hvor følelser og personlige historier får mer plass. Dette i motsetning til i Tråsdals undersøkelse fra 2010 hvor menn var overrepresentert i alle posisjoner og mannsdelen aldri var under 68 prosent (Tråsdahl, s. 40-41).

En kartlegging av hvilken posisjon skribentene skriver fra viser at et fleste av skribentene skriver som medlem av en *frivillig organisasjon eller fagorganisasjon* (21 prosent) eller som *akademiker* (21 prosent). Det er altså to store grupper, mens resten er relativt små. Dette kan henge sammen med at organisasjoner, akademikere og den tredje største gruppen politikere, ofte sender inn innlegg for å fremme sin mening. Dette kan tale mot en intimisering av debatten da disse gruppene ofte snakker fra en institusjonell rolle. En kan tenkes at disse snakker for en organisasjon eller institusjon og dermed ikke fra et personlig ståsted (Nielsen, 2010, s. 25). Politiker og akademiker kan også ses på som eliteposisjoner.

En betydelig andel av innleggene handler om *politikk og offentlig forvaltning* hos begge kjønn. De ytterlige kategoriene som dominerer innenfor de respektive kjønnene, viser at det

er en sammenheng mellom kjønn og tema. Mens andre sentrale tema som menn skriver om er utenriks og internasjonale forhold, er det for kvinner helse, sykdom og psykisk helse og kjønn, etnisitet og likestilling.

Det er flere posisjoner som går igjen som sentrale for begge kjønn. *Akademiker, medlem av frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner og politiker* er alle sentrale posisjoner hos begge kjønn. På den andre siden er *privatperson* den mest brukte posisjonen hos kvinner. Hvis man ser på kjønnsfordelingen på hvert tema er kvinner dominerende i leger, sykepleier og andre *helsearbeidere, privatperson, student/elev og skole- og barnehageansatte. Privatperson*, er typisk rolle som mor etc. Mens *helsearbeider og skole- og barnehageansatte* fortsatt kan ses på som typiske «kvinneyrker».

Et klart flertall av innleggene er skrevet av voksne mellom 20 og 66 år. *Barn, ungdom og eldre* står kun for 13,3 prosent av materialet. Dette underbygger Dahlstrøm et al. Sin undersøkelse hvor de finner at barn og eldre marginaliseres i mediene. En viktig årsak til at barn, ungdom og eldre sjelden er kilder er at de fleste kildene opptre i kraft av sin yrkesrolle (Dahlstrøm et al., 2015, s. 14). Min undersøkelse indikerer at dette også er tilfelle på debattsidene. En finner også en sammenheng mellom denne kategorien og kjønn. Nesten to tredjedeler innenfor kategorien barn og ungdom var kvinner, i kategorien voksen er det en liten overvekt av menn, mens hos eldre var over 80 prosent menn.

Over halvparten av *barn og ungdom* skrev som privatperson. Dette kan henge sammen med at de fleste skriver som yrket sitt, noe ungdom ikke har ennå. De fleste voksne skrev som *medlem av frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner* eller *akademiker*. Nesten 40 prosent av de eldre skrev som *akademiker*.

17 prosent av skribentene hadde *minoritetsbakgrunn*. Ifølge SSB er andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre 19 prosent av Norges befolkning (Statistisk sentralbyrå, 2022) . Selv om andelen med minoritetsbakgrunn kan se liten ut når man ser på totalen, blir det mer nyansert når man ser på andelen i samfunnet generelt. På den måten er ikke minoritetsandelen så underrepresentert som i Tråsdals undersøkelse hvor andelen var på 4 prosent.

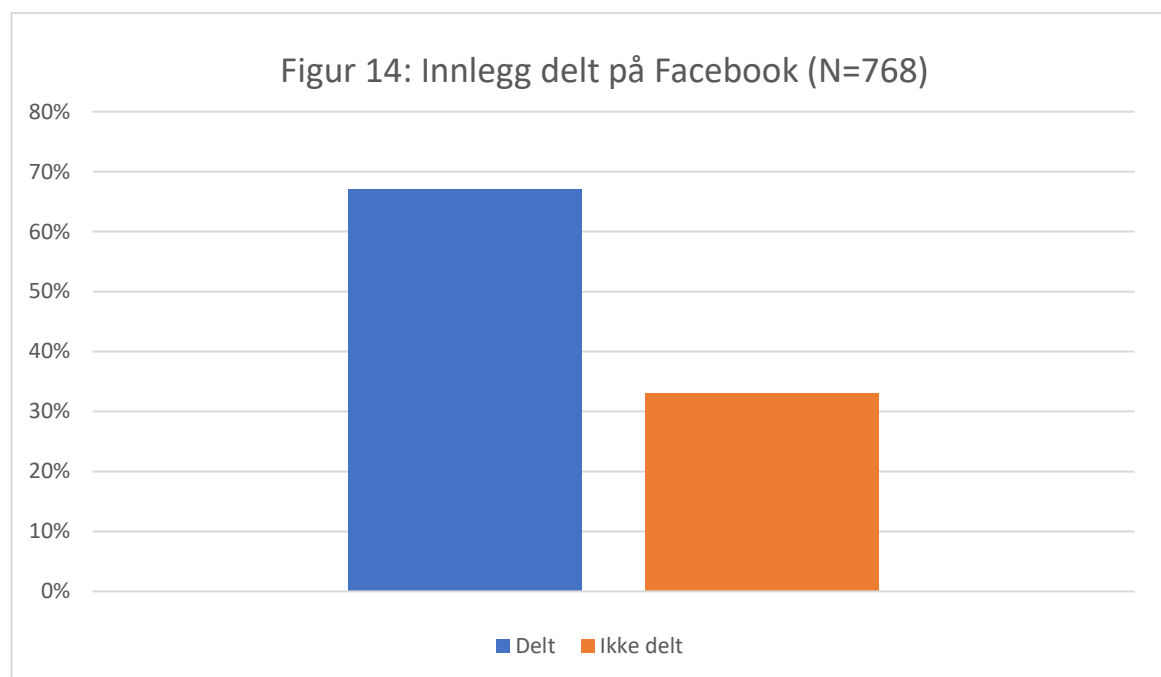
De fleste skrev som akademiker eller privatperson. De fleste var kvinner og de fleste skrev som voksne. I åtte av fem posisjoner var andelen skribenter med minoritetsbakgrunn under 18,5 prosent. Flere av innleggene av skribenter med minoritetsbakgrunn er skrevet om utenriks og internasjonale forhold (20 prosent). Kjønn, etnisitet, likestilling og

diskriminering (18 prosent), politikk og offentlig forvaltning (17 prosent) og kunst og kultur (11 prosent) er også sentrale tema i innleggene.

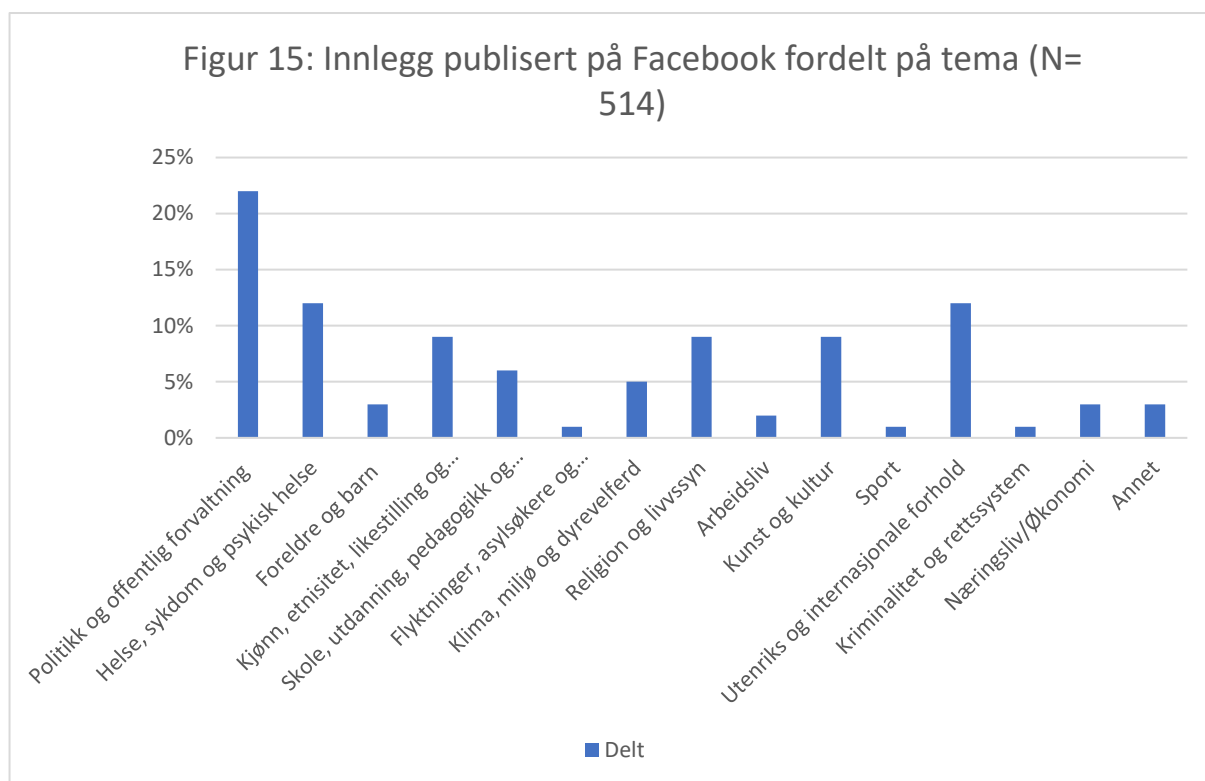
En kartlegging av skribentenes tilstedeværelse i teksten viser at kvinner er den kategorien som bruker det mest. I tillegg dominerer tema som tradisjonelt har blitt sett på som privat, som *helse, sykdom og psykisk helse* og *foreldre og barn*. Dette samsvarer med tidligere forskning om at kvinner skriver mer personalisert. På den måten kan man konkludere med at det er en tydelig sammenheng mellom kjønn, tema og intimisering.

4.3. Hva kjennetegner innleggene som publiseres på Facebook?

Videre er det interessant å se om hvem som skriver og hva som skrives endrer seg i innleggene som publiseres på avisenes konto på Facebook. Blir debatten mer personalisert og intimisert? Eller er det egentlig ikke så mye forskjell fra de som publiseres i nettavisene?

Resultatene viser at 67 prosent av innleggene ble publisert på Facebook. Disse innleggene handlet først og fremst om *politikk og offentlig forvaltning* (22 prosent), *helse, sykdom og psykisk helse* (12 prosent) og *utenriks og internasjonale forhold* (12 prosent). De resterende temaene er relativt jevnt fordelt, og alle kategoriene har blitt delt i mer eller mindre grad. Det er altså tilnærmet likt som på redaksjonell debattplass.

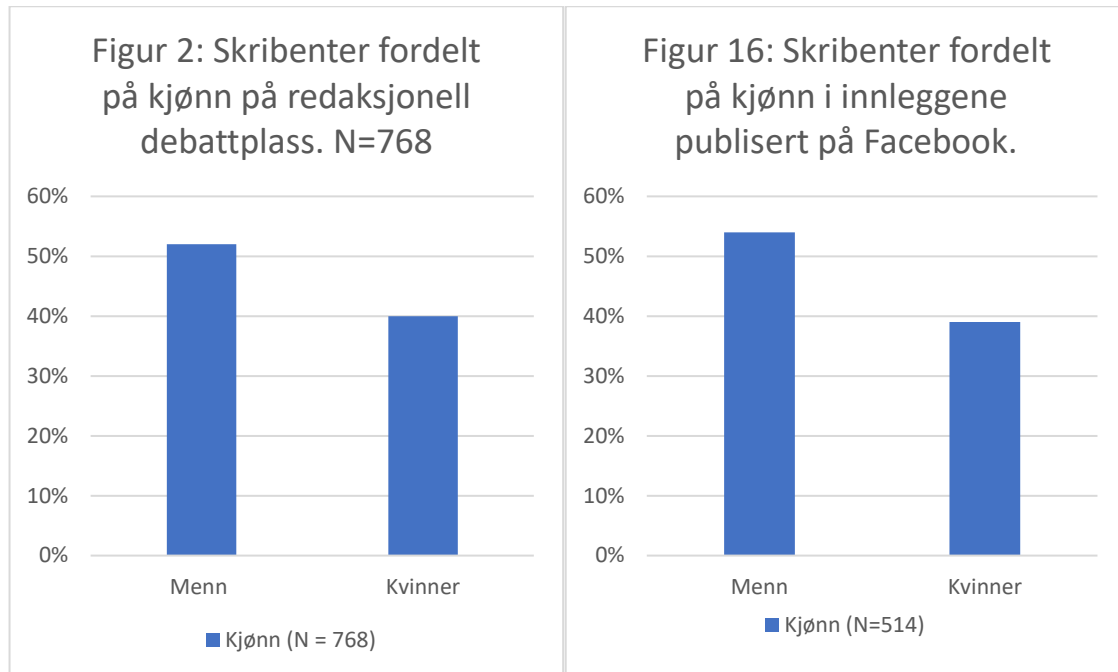

4.3.1. Hvem skriver innleggene som deles på Facebook?

Det er også interessant å sammenligne representasjon blant skribentene på redaksjonell debattplass med skribentene på Facebook, for å kartlegge om det er noen forskjeller i det som blir presentert for leseren i nettavisene og på Facebook-sidene.

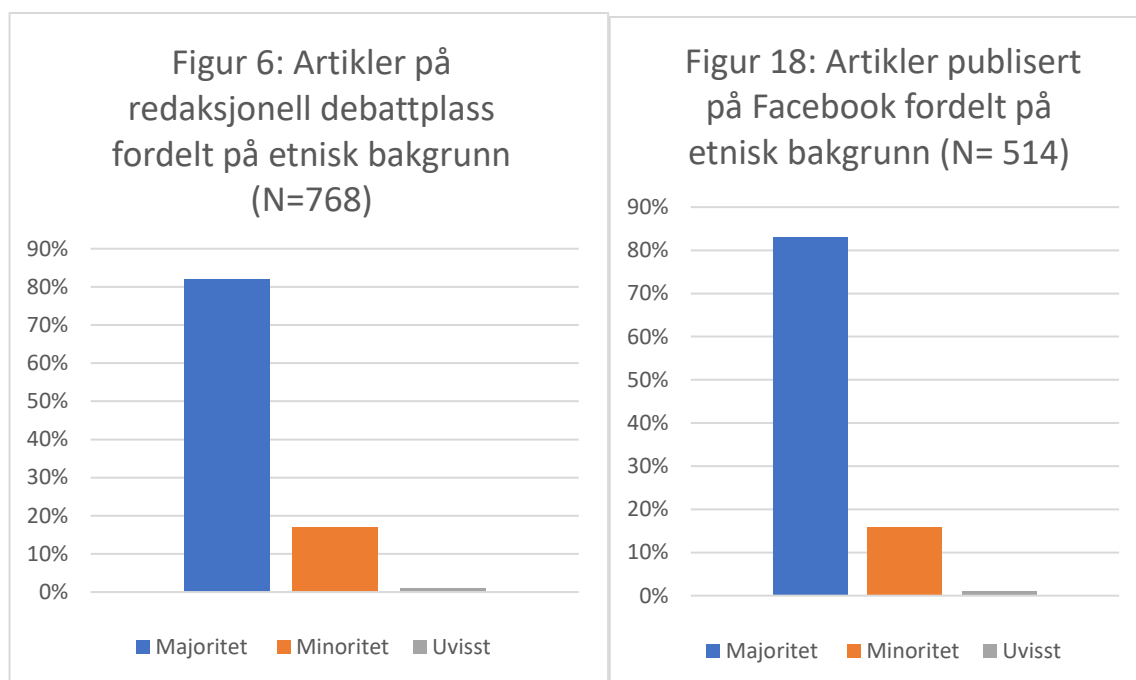
En kartlegging av hvem som skriver innleggene på redaksjonell debattplass viste at det fortsatt er menn i arbeidsfør alder som dominerer på debattplass. Men min undersøkelse viser samtidig at kjønnsforskjellen er relativt lav sammenlignet med resultater fra tidligere forskning (Se figur 2). Voksne, 20-66 år har skrevet 85 prosent av innleggene, mens 13 prosent er skrevet av barn, ungdom og eldre (Se figur 6). Resultatene viser også at et klart flertall av skribentene har majoritetsbakgrunn, men samtidig kan en si at minoritetsandelen (17 prosent) er relativt god sammenlignet med andel mennesker med minoritetsbakgrunn i befolkningen ellers (Se figur 6). Kort sagt tyder funnene på en fremgang med tanke på representasjon av kvinner og folk med minoritetsbakgrunn. Resultatene tyder på at barn, ungdom og eldre er noe mindre representert, men på den andre siden er disse aldergruppene mindre enn voksne med tanke på spenn i alder. Voksne har et ganske mye større spenn, enn de øvrige aldersverdiene.

En kartlegging av innleggene som ble publisert på Facebook viser at de som skrev innleggene er tilnærmet likt de som skrev innleggene på redaksjonell debattplass.

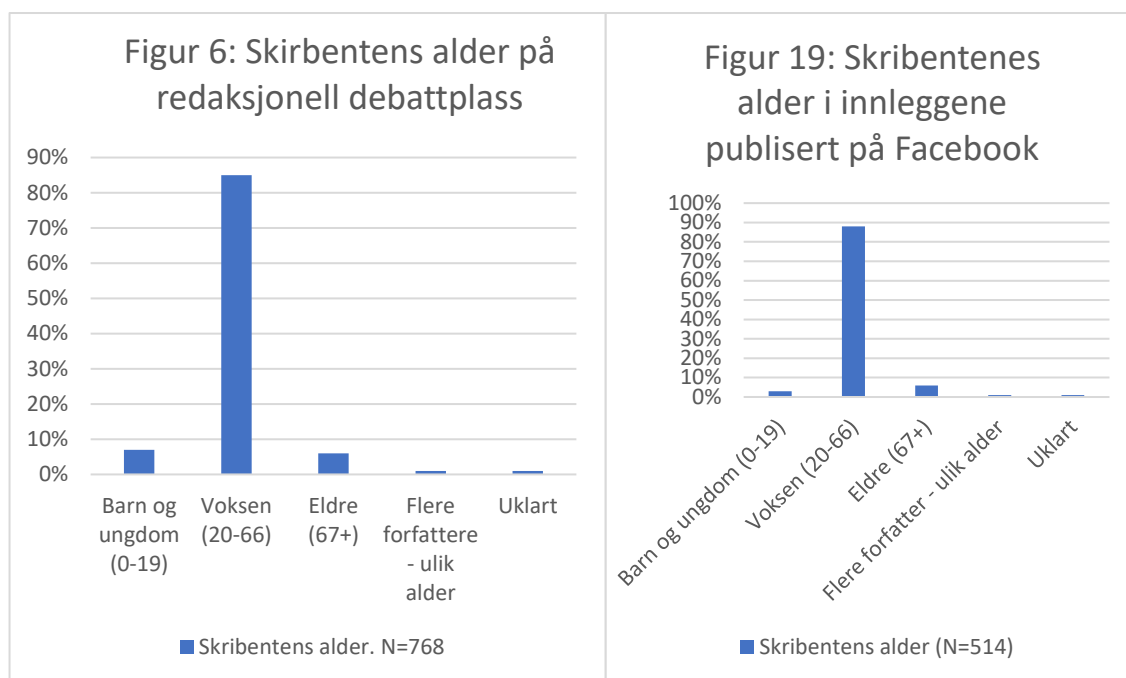
Temaene som de respektive kjønnene skriver om, er også relativt like på Facebook og på redaksjonell debattplass. I innleggene som ble publisert på Facebook uttaler menn seg først og fremst om *politikk og offentlig forvaltning* (23 prosent). Religion og livssyn (12 prosent), kunst og kultur (11 prosent) og *utenriks og internasjonale forhold* (14 prosent) ble også relativt ofte skrevet om. Følgelig ble 39 prosent av innleggene skrevet av kvinner. Kvinner uttaler seg oftest om *politikk og offentlig forvaltning* (19 prosent), *helse, sykdom og psykisk helse* (14 prosent) og *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (12 prosent). Her ser vi at de største temakategoriene hos kvinner er de samme som på debattplass, mens hos menn har religion og livssyn og kunst og kultur fått større plass på Facebook.

Også posisjonen til skribentene er relativ lik på debattplass og på Facebook. Kartleggingen av innleggene publisert på Facebook viser at også her er de største posisjonene medlemmer av frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner og akademikere, og politikere og privatperson som betydelige grupper (Se figur 10).

På Facebook skrev skribentene med minoritetsbakgrunn, likt som på debattplass, typisk som *akademiker* (19 prosent), *medlem av frivillige organisasjoner eller fagorganisasjoner* (14 prosent), *politiker* (14 prosent), *privatperson* (13 prosent) eller *forfatter, journalist eller skribent* (11 prosent). Skribentene med minoritetsbakgrunn skriver typisk om *politikk og offentlig forvaltning* (16 prosent), *helse, sykdom og psykisk helse* (12 prosent), *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (18 prosent), *kunst og kultur* (11 prosent) og *utenriks og internasjonale forhold* (19 prosent). Her ser man at helse, sykdom og psykisk helse er en større kategori hos minoritetskribentene på Facebook enn på debattplass.

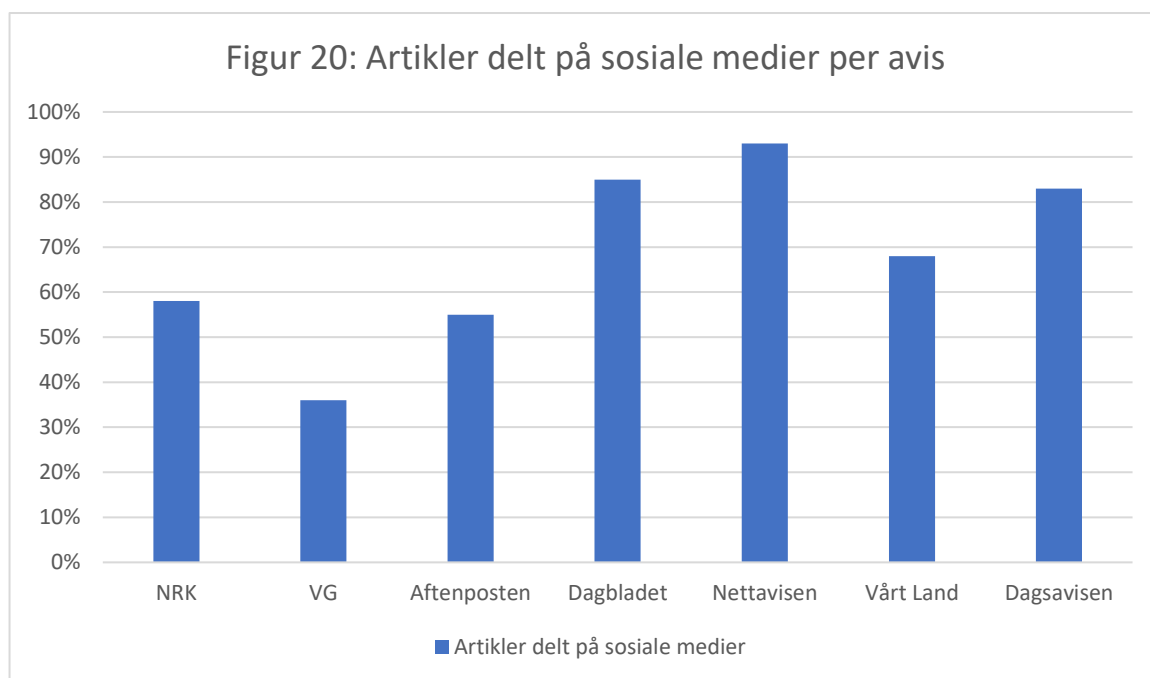
88 prosent av de publiserte innleggene var skrevet av voksne, følgelig var 6 prosent skrevet av eldre, 3 prosent skrevet av ungdom, 1 prosent var av ulik alder og 1 prosent var uklart. Dette viser at andelen voksne skribenter i forhold til de andre kategoriene har økt med kun tre prosent. Dette er også tilnærmet likt som på redaksjonell debattplass.

Av innleggene som er publisert og skrevet av ungdom, handler et flertall om *skole, utdanning, pedagogikk og akademia* (23 prosent). Helse, sykdom og psykisk helse (18 prosent), annet (18 prosent) politikk og offentlig forvaltning (12 prosent) og kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering (12 prosent) er også sentrale tema i innleggene fra ungdommen. Av innleggene som er publisert og skrevet av voksne handler et flertall om politikk og offentlig forvaltning (23 prosent). Utenriks og internasjonale forhold (12 prosent) og helse, sykdom og psykisk helse (11 prosent) er også sentrale tema i innleggene. Av innleggene publisert på Facebook og skrevet av eldre handler et flertall om helse, sykdom og psykisk helse (24 prosent) og kunst og kultur (21 prosent). Politikk og offentlig forvaltning (18 prosent) og religion og livssyn (15 prosent) er også sentrale tema.

4.3.2. Forskjeller mellom avisene

NRK delte 58 prosent av innleggene sine. 18 prosent av innleggene handlet om politikk og offentlig forvaltning. 21 prosent av innleggene handlet om helse, sykdom og psykisk helse. 21 prosent av innleggene handlet om kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering. Ingen av de delte innleggene handlet om sport, utenriks og internasjonale forhold, kriminalitet og rettsvesen. næringsliv/økonomi.

VG delte 36 prosent av innleggene sine. 13 prosent handlet om politikk og offentlig forvaltning. 24 prosent av innleggene handlet om kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering. 10 prosent handlet om klima, miljø og dyrevelferd. Ingen av innleggene handlet om flyktninger, asylsøkere og innvandringsspørsmål, religion og livssyn, kriminalitet og rettssystem, næringsliv/økonomi.

Aftenposten delte 55 prosent av innleggene sine. 25 prosent av innleggene handlet om helse, sykdom og psykisk helse. 10 prosent av innleggene handlet om kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering. 12 prosent av innleggene handlet om skole, utdanning, pedagogikk og akademia. 11 av innleggene handlet om kunst og kultur. 12 prosent av innleggene handlet om utenriks og internasjonale forhold. Ingen av innleggene handlet om flyktninger, asylsøkere og innvandringsspørsmål.

Dagbladet delte 85 prosent av innleggene sine. 34 prosent av innleggene handlet om politikk og offentlig forvaltning. 22 prosent handlet om utenriks og internasjonale forhold. Ingen innlegg handlet om foreldre og barn, flyktninger, asylsøkere og innvandringsspørsmål.

Nettavisen delte 93 prosent av innleggene sine. 33 prosent av innleggene handlet om politikk og offentlig forvaltning. 12 prosent handlet om helse, sykdom og psykisk helse, 10 prosent handlet om utenriks og internasjonale forhold. Ingen av innleggene handlet om religion og livssyn.

Vårt Land delte 93 prosent av innleggene sine. 12 prosent av innleggene handlet om politikk og offentlig forvaltning. 57 prosent handlet om religion og livssyn. 10 prosent handlet om utenriks og internasjonale forhold. Ingen handlet om foreldre og barn, arbeidsliv, sport, kriminalitet og rettsvesen, næringsliv/økonomi eller annet.

Dagsavisen delte 83 prosent av innleggene sine. 29 prosent handlet om politikk og offentlig forvaltning. 11 prosent handlet om skole, utdanning, pedagogikk og akademia. 17 prosent handlet om utenriks og internasjonale forhold. 11 prosent handlet om kunst og kultur. Ingen handlet om flyktninger, asylsøkere og innvandringsspørsmål, religion og livssyn, sport, kriminalitet og rettssystem, næringsliv/økonomi og annet.

4.3.4. Skribentens tilstedeværelse i teksten

Videre er det interessant å se på skribentens tilstedeværelse i teksten og andre virkemidler, for å se om innleggene er preget av en slags intimisering. For å måle dette vil jeg se på innleggene som er publisert på sosiale medier opp mot variablene *bylinebilde*, bruken av «jeg», om forfatteren uttrykker sine *egne følelser* eller egne erfaringer.

Kartleggingen av skribentens tilstedeværelse i teksten på redaksjonell debattplass viste at åtte prosent av skribentene brukte alle verdiene; byline, bruk av «jeg», personlig erfaring og beskrivelse av egne følelser i innleggene sine. Et flertall (66 prosent) av disse skribentene var kvinner. Kartleggingen viste at bylinebilde (85 prosent) og «jeg» (51 prosent) blir brukt i et flertall av innleggene, mens personlig erfaring (24 prosent) og beskrivelse av egne følelser (13 prosent) blir brukt i mindre grad. Den viser at kvinner bruker disse virkemidlene mest. I tillegg kan man se en sammenheng mellom bruk av disse virkemidlene og tema, da de fleste temaene innenfor de ulike virkemidlene var tema som typisk var innenfor den private sfæren tidligere, som *helse, sykdom og psykisk helse og foreldre og barn*. Kvinner dominerer også i alle verdiene unntatt bruken av «jeg» og byline. Men det kan nyanseres ved at et høyere antall prosent av innleggene som er skrevet av kvinner brukte disse verdiene, enn hos menn.

73 prosent av innleggene som bruker personlig stil er publisert på Facebook, og disse utgjør 8 prosent (N=39) av innleggene som er publisert på Facebook, likt som på debattplass. 33 prosent var skrevet av menn, mens 68 prosent var skrevet av kvinner.

Videre skal jeg se på de ulike formene for tilstedeværelse: *i) bylinebilde ii) bruk av «jeg» iii) personlig erfaring og iiiii) beskrivelse av egne følelser.*

i) Bylinebilde: 84 prosent av de publiserte artiklene hadde *bylinebilde* av skribenten, tilnærmet likt som på redaksjonell debattplass. Av disse var 52 prosent menn og 44 prosent kvinner. 86 prosent av innleggene skrevet av menn på Facebook hadde bylinebilde, mens 91 prosent av innleggene skrevet av kvinner.

ii) Bruk av «jeg»: 52 prosent av innleggene brukte «jeg». Av disse var 52 prosent menn og 48 prosent kvinner. 55 prosent av innleggene skrevet av menn brukte denne verdien, mens 63 prosent av innleggene skrevet av kvinner. De største temaene innenfor denne kategorien var politikk og offentlig forvaltning (21 prosent), helse, sykdom og psykisk helse (12 prosent), kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering (13 prosent) og religion og livssyn (12 prosent).

iii) Personlig erfaring: 26 prosent av innleggene publisert på Facebook brukte personlig erfaring. 43 prosent av disse var menn, mens 56 prosent var kvinner. De største temaene innenfor denne kategorien var politikk og offentlig forvaltning (16 prosent), helse, sykdom og psykisk helse (21 prosent), kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering (18 prosent) og kunst og kultur (11 prosent).

iiii) Beskrivelse av egne følelser: 15 prosent av innleggene som ble publisert på Facebook beskrev egne følelser. 36 prosent av disse innleggene ble skrevet av menn, mens 64 prosent var skrevet av kvinner. De største temaene innenfor denne kategorien var politikk og offentlig forvaltning (23 prosent), helse, sykdom og psykisk helse (23 prosent), kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering (16 prosent).

Som vist i kartleggingen over er skribentenes tilstedeværelse tilnærmet lik på redaksjonell debattplass og på Facebook.

4.3.5. Diskusjon

Det at kjønnsbalansen, temaene og skribentens tilstedeværelse er relativt like på debattplass og på Facebook, kan tyde mot en fragmentering i den forstand at leserne som finner nyheter på Facebook og på nettavisene får servert det samme stoffet. Dette kan selvfølgelig endres av algoritmer, men det kan i hvert fall tyde på avisene er konsekvente i deres publisering av debattartikler uavhengig av plattform.

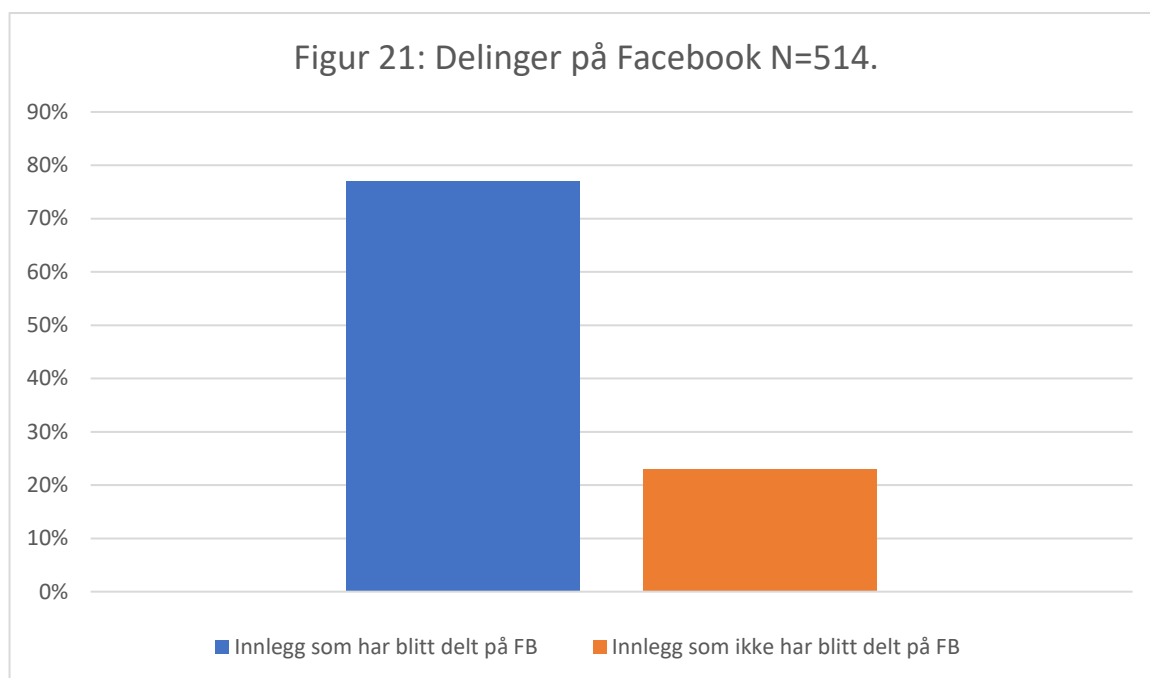
4.4 Hvilke debattinnlegg skaper engasjement?

I forrige kapittel så vi at det var liten forskjell på innhold og aktører på redaksjonell debattplass sammenlignet med innleggene publisert på Facebook. Det viser seg at både hvem som skriver, hva som skrives om og skribentenes tilstedeværelse er relativt likt på redaksjonell debattplass og på Facebook. Dette kan tyde på at tradisjonell redaksjonell praksis fortsatt står sterkt, og at kanskje ikke mediene er så gode til å tilpasse seg Facebook som plattform.

Videre er det interessant å se hvilke av disse innleggene som får engasjement fra leserne på Facebook, for å se om dette speiler innleggene som blir publisert på redaksjonell debattplass og på Facebook eller om det er andre ting som kjennetegner innleggene som får mest engasjement. Dette kan si noe om publikums bruk av nyhetsstrømmen i sosiale medier. Her måler jeg engasjement i de tre vanligste måtene å reagere på et innlegg på Facebook: reaksjoner, kommentarer og delinger. Jeg skal her se på innleggene som får mest engasjement innenfor de ulike måtene å reagere på.

4.4.1. Hva kjennetegner de mest delte innleggene?

77 prosent av innleggene som ble publisert på Facebook ble delt i mer eller mindre grad.

Det er stort spenn mellom antall delinger, det spenner mellom 0-1597 delinger. 70 prosent av innleggene har mellom 1 og 99 delinger, 4 prosent av innleggene har mellom 100-199 delinger og 3 prosent har over 200 delinger. For å se hva som kjennetegner de mest delte innleggene skal jeg se på innleggene som fikk over 200 delinger. Det er 15 innlegg som fikk over 200 delinger. Da dette er få artikler ser jeg ikke på alle variablene, da det er for få artikler til å konkludere. I stedet beskriver jeg artikler og ser om jeg kan finne noe som kjennetegner disse. Alle avisene utenom Vårt Land hadde innlegg innenfor kategorien mest delt.

Et flertall av de mest delte innleggene handlet om typiske tema som tidligere er sett på som del av den private sfæren, eller typiske tema som kvinner uttaler seg om, dette innebærer temaene *helse, sykdom og psykisk helse, foreldre og barn, kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering og klima, miljø og dyrevelferd*. Dette bygger opp under teorien om en intimisering av den offentlige sfæren. Oversikten viser at også innlegg som er kategorisert som noe annet enn helse, sykdom og psykisk helse også i mer eller mindre grad handler om forhold innenfor helse. Dette innebærer blant annet innlegg om vaksinemotstand, overvekt, livet som ufør, Innleggene som er kategorisert som politikk og offentlig forvaltning kritiserer makten i forbindelse med uføre og pendlerbolig-saken. Innleggene som handler om foreldre og barn, kritiserer måten vi oppdrar barn på. Også

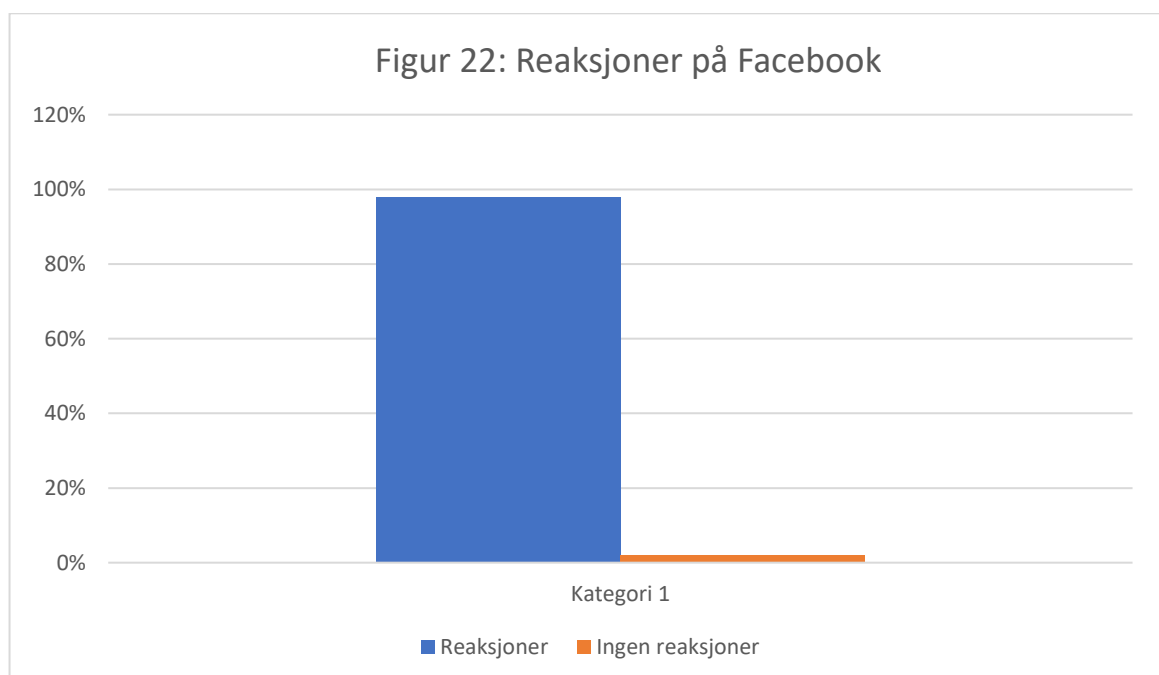
innlegget som er kategorisert som næringsliv/økonomi kritiserer makten opp mot «vanlige folk».

En kartlegging av de som skriver de mest delte innleggene viser et bredt spekter av posisjoner, og dermed ikke noe tydelig mønster. De mest delte artiklene var skrevet av *privatperson, forfatter, journalist eller skribent, politiker, frivillige organisasjoner eller fagorganisasjoner, akademiker, leger, sykepleiere og andre helsearbeidere, lærere og andre skole- og barnehageansatte, student eller elev og offentlig sektor/byråkrat*. Et flertall av innleggene ble skrevet av menn (9), mens 6 innlegg var skrevet av kvinner.

Alle innleggene utenat ett brukte bylinebilde. Et flertall (11) brukte «jeg». Under halvparten brukte personlig erfaring (6) og beskrev egne følelser (10). I fem av innleggene var alle verdiene til stede. Alle innleggene unntatt ett hadde en eller flere av verdiene til stede. Tre av innleggene hadde kun ett av verdiene til stede i form av bylinebilde. 10 av innleggene hadde to eller flere av variablene til stede.

4.3.6. Hva kjennetegner innleggene som fikk mest reaksjoner?

Videre skal jeg se på hva som kjennetegner innleggene som får reaksjoner: liker, hjerte, hjerteklem, ler, overraska, grine, sint. Nesten alle innleggene som ble publisert på Facebook (98 prosent) fikk reaksjoner i mer eller mindre grad.

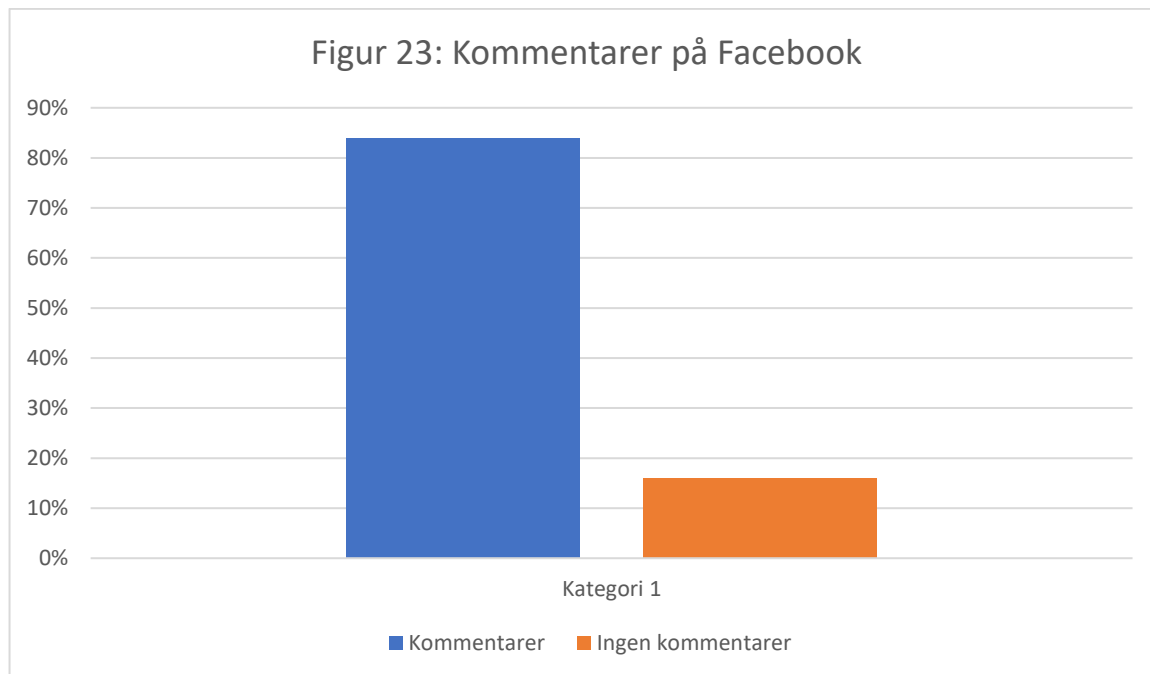
23 av innleggene hadde mer en 2000 reaksjoner. 11 av disse innleggene fikk også mest delinger. Disse innleggene handlet om *politikk og offentlig forvaltning* (6), *helse, sykdom og psykisk helse* (7), *foreldre og barn* (3), *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (3), *arbeidsliv* (1), *kunst og kultur* (1), *utenriks og internasjonale forhold* (1), *næringsliv/økonomi* (1). Hvis man ser nærmere på disse innleggene ser man altså at et flertall av disse innleggene handler om typiske tema fra den private sfæren: helse, sykdom og psykisk helse, foreldre og barn og kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering. Dette kan tyde på at viralitet er knyttet til tema av denne typen. I tillegg er det flere av innleggene fra de andre kategoriene som også kan knyttes til tema av denne typen. Innlegget som er kategorisert som *utenriks og internasjonale* forhold kritiserer TV-aksjonen og hvordan de omtaler barneekteskap. Dette er et tema som langt på vei også handler om kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering. Innlegget innenfor arbeidsliv handler om konsekvenser av koronarestriksjonene, dette handler altså også om helse. Et av innleggene som handler om politikk og offentlig forvaltning handler om Høyres kutt til uføre, denne er altså også innoom tema helse.

10 av innleggene var skrevet av menn, mens 14 var skrevet av kvinner. Dette kan henge sammen med at de kvinnelige skribentene appellerer mer til følelser, eller bruker en personlig stil, som man ser i kartleggingen av skribentenes tilstedeværelse i teksten. Da dette er den måten å reagere på som baserer seg på følelser. Ett innlegg var skrevet av flere hvor begge kjønn var til stede. Innleggene som var mest delt ble skrevet av *privatperson* (4), *forfatter, journalist eller skribent* (1), *politiker* (3), *frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner* (2), *akademiker* (4), *lege, sykepleier eller andre helsearbeidere* (5), *lærere og andre skole- og barnehageansatte* (2), *student eller elev* (1), *offentlig sektor/byråkrat* (1), *næringsdrivende/ privat sektor* (1), *andre* (1). Her ser man altså en jevn fordeling av posisjoner som kan ses på som elitetunge, som politiker og akademiker, og posisjoner som kan knyttes til den private sfæren som privatperson og lege, sykepleier og andre helsearbeidere.

I alle innleggene har skribenten en tilstedeværelse i teksten: enten bylinebilde, bruk av «jeg», beskrive egne erfaringer eller egne følelser. Alle innleggene hadde bylinebilde, og fem av innleggene hadde kun bylinebilde for å vise skribentens tilstedeværelse. De resterende innleggene hadde to eller flere av variablene som skal karakterisere skribentens tilstedeværelse. I seks av innleggene var alle kategoriene til stede: bylinebilde, følelser, «jeg» og egen erfaring.

4.3.7 Hva kjennetegner innleggene som fikk flest kommentarer?

84 prosent av innleggene fikk kommentarer, mens 16 prosent fikk ingen kommentarer.

15 av innleggene fikk over 200 kommentarer. Tre av innleggene speiler de som fikk flest reaksjoner og delinger. Innleggene med flest kommentarer handlet om *helse, sykdom og psykisk helse (1), foreldre og barn (1), kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering (5), skole, utdanning, pedagogikk og akademia (1), flyktninger, asylsøkere og innvandringsspørsmål (1), klima, miljø og dyrevelferd (1), arbeidsliv (1), kunst og kultur (2), utenriks og internasjonale forhold (1) og næringsliv og økonomi (1)*. Her ser man at ingen av innleggene handlet om den største kategorien politikk og offentlig forvaltning. Også her ser man et flertall av tema innenfor den private sfæren. I tillegg er det innlegg i de andre kategoriene som også berører tema innenfor denne typen. Innlegget om utenriks og internasjonale forhold handler om vaksinefordeling og er dermed også innom helse, sykdom og psykisk helse og kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering. Her må det påpekes at de sistnevnte variablene er begrenset til forhold i Norge. Likevel vil jeg si at det viser et mønster i innleggene som er blitt mest kommentert. Innlegget om arbeidsliv handler om ammedebatten, som går ut på om kvinner kan amme på arbeidsplassen, denne er også innom kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering. Innlegget som handler om flyktninger, asylsøkere og innvandring handler om

at vi må møte problemene som flyktninger, asylsøkere og innvandrere opplever. Den er derfor også innom kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering.

Ni av skribentene var menn og fem var skrevet av kvinner, ett innlegg var skrevet av flere, hvor begge kjønn var til stede. Innleggene var skrevet av *privatperson (1), forfatter, journalist eller skribent (1), politiker (3), frivillige organisasjoner og fagorganisasjoner (1), akademiker (5), leger, sykepleiere og andre helsearbeidere (3) og student eller elev (1)*.

I alle innleggene unntatt ett innlegg hadde skribenten mer eller mindre tilstedeværelse i teksten. Fire av innleggene hadde kun en variabel på skribentens tilstedeværelse (tre byline og en «jeg»). Resten av innleggene hadde to eller flere av variablene, kun ett innlegg hadde alle faktorene til stede i teksten. 11 av innleggene brukte «jeg», 11 hadde bylinebilde, 3 beskrev følelser, 4 beskrev personlig erfaring.

4.4.4. Diskusjon: Hva skjer med representasjon og innhold når debatten flyttes til Facebook?

Resultatene viser at det kun er små forskjeller på innleggene som publiseres på redaksjonell debattplass og de som publiseres på Facebook. Det kan virke som at redaksjonelle retningslinjer fortsatt står sterkt, og sånn sett kan vi si at redaksjonene ikke er så gode til å tilpasse seg den nye plattformen, og dermed ikke publiserer innhold som er mer intimisert på Facebook enn på redaksjonell debattplass.

Dette kan også tyde på at Habermas ide om en felles samtale i offentligheten fortsatt står sterkt. Innholdet viser derimot at man i stor grad har gått vekk fra Habermas ideal om at personlige ikke skal ha noe med debatten å gjøre, og at det sterke skillet mellom privat og offentlig, er redusert. Ifølge Habermas var det offentlige i streng forstand politikk, og det private ting som var knyttet til hjemmet, som privat økonomi, helse, foreldre og barn, osv.

Det at man ser små forskjeller på innleggene når debatten flyttes over på Facebook, kan også tale mot en fragmentering, hvis man ser bort fra funksjonen til algoritmene. Dette tyder på at leserne får likt innhold om de følger avisene på Facebook som når de leser debattinnlegg i nettavisene.

I en kartlegging av innleggene som fikk mest engasjement ser man at et flertall av innlegg i alle kategoriene handlet om tema som tidligere har blitt sett på som privat, tilhører den private sfæren, som helse, sykdom og psykisk helse og kjønn, etnisitet likestilling og

diskriminering, og at der andre tema er til stede handler det også i noen grad tar for seg forhold innenfor helse. Dette sammenfatter med tidligere forskning som har vist at de temaene som er mest delbare er human interest, verdispørsmål osv. (Se tidligere forskning). Nesten alle innleggene som fikk mest engasjement brukte verdier knyttet til skribentens tilstedeværelse, og i et betydelig antall var alle verdiene til stede. Dette kan tyde på at leserne foretrekker en mer personlig stil fra skribentene, slik Tråsdahl fant i sin undersøkelse.

Kapittel 5: Oppsummering og diskusjon

Formålet med oppgaven var å undersøke deltakelse, representasjon og engasjement i norsk debattstoff og målet for undersøkelsen var å belyse hva som skjer med aktører og innhold når debatten flyttes over til sosiale medier. Dette skal besvares gjennom følgende problemstillinger: i) *Hvilke aktører og interesser deltar på debattsidene i norske redaksjonelle medier?* ii) *Hvilke tema belyses på debattplass i norske redaksjonelle medier?* iii) *Hva kjennetegner debattinnleggene som legges ut på Facebook?* og iiiii) *hva kjennetegner debattinnleggene som skaper engasjement på Facebook?*

i)Hvilke tema belyses på debattplass i norske redaksjonelle medier?

Temaene i innleggene var variert, og det var ikke en spesiell debatt eller et spesielt tema som dominerte. En kan likevel se noen kjennetegn på hva som ble mest debattert. *Politikk og offentlig forvaltning* var temaet som ble mest debattert. *Utenriks og internasjonale forhold*, hvor mange av sakene handlet om internasjonal politikk, var også blant de mest debatterte temaene. En årsak til dette kan være debattsidenes tradisjonelle og demokratiske funksjon. Tradisjonelt sett skal summen av meninger i den offentlige debatten være retningsgivende for regjeringens beslutninger (Gripsrud, 2011). Det kan derfor ses på som naturlig at det største temaet i materiale er politikk og offentlig forvaltning. Tematisk sett er dette tema som ville vært sentrale også i Habermas tradisjonelle offentlighet hvor skillet mellom det private og offentlige sto sterkt og hvor det som ble sett på som offentlig, og dermed en del av den offentlige samtalen, i streng forstand var politikk (Habermas, 2005).

På den andre siden kan man se at flere av de mest debatterte temaene kan ses på som tema som tidligere var forbeholdt hjemmet og den private sfæren. *Helse, sykdom og psykisk*

helse var et betydelig tema i materialet og flesteparten av innleggene innenfor *politikk og offentlig forvaltning* handlet om helse - eller klimapolitikk. Resultatene viser altså at tema som tidligere kanskje var «beskyttet» mot offentlig debatt på grunn av det sterke skillet mellom offentlig og privat sfære nå har fått større plass i den offentlige samtalen (Fraser, 1990). Resultatene viser altså at det Habermas ville karakterisert som en rasjonell debatt fortsatt eksisterer, da mye av innleggene handler om politikk. På den andre siden ser man at offentligheten har blitt intimisert ved at tema som tidligere var begrenset til den private sfæren nå diskuteres i offentligheten.

ii)Hvilke aktører og interesser deltar på debattsidene i norske redaksjonelle medier?:

Resultatene av analysen finner at kun et lite flertall av innleggene på redaksjonell debattplass var skrevet av menn. Dette viser en liten, men likevel viktig endring fra tidligere undersøkelser, som viser at et betydelig flertall av menn deltar på debattsidene (Figenschou & Beyer, 2014; Dahlstrøm et al., 2017; Eide og von der Lippe, 2006; Mathisen og Morlandstø, 2015; Tråsdahl, 2010) Her ser vi at kun et lite flertall av debattinnleggene er skrevet av menn. Det kan være flere årsaker til at representasjonen av kvinner på debattplass har blitt styrket. Det kan for eksempel være at redaksjonene som velger ut hvilke debattinnlegg som skal publiseres er mer bevisst rundt mangfold og jobber aktivt for at debattsidene skal være mer representative. En annen forklaring kan være at det har kommet flere kvinner i eliteposisjoner, ettersom debattsidene tradisjonelt har vært elitetunge.

Begge kjønnene uttaler seg mest om *politikk og offentlig forvaltning*. Dette kan bunne i den tradisjonelle funksjonen til debattsidene, som er å diskutere politiske spørsmål (Habermas, 2005). Menn skriver også mye om *utenriks og internasjonale forhold*, et tema som også i stor grad tar for seg det politiske feltet, men på internasjonalt nivå. Mens *helse, sykdom og psykisk helse og kjønn, etnisitet og likestilling* også er tema som kvinnene skriver mye om. Her kan vi se at kvinnene skriver mer om tema som kanskje tradisjonelt sett var antatt som tilhørende den private sfære. Resultatene viser også at kvinner dominerer i tema som er typisk «kvinnelige» (og som særlig angår dem) eller som tidligere har blitt sett på som del av privat sfære, som *helse, sykdom og psykisk helse, kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering*. Mens menn dominerer i mer politiske tema som tradisjonelt sett har blitt sett på som en del av den offentlige sfæren, som *politikk og offentlig forvaltning og utenriks og internasjonale forhold*.

Resultatene viser altså en liten, men viktig fremgang når det kommer til representasjon av kvinner, men også at de skriver om litt andre tema enn menn. Dette kan virke demokratiserende fordi det belyser erfaringer fra kvinner, og ikke minst tema som tidligere ikke har vært så synlig i den offentlige samtalen. På den andre siden kan dette også tyde på at temaene i debatten er særlig kjønnete og at kvinner ikke kommer ut av en slags «privatrolle», hvor kvinnen først og fremst er forbeholdt den private sfæren.

De største posisjonene i analysen var varierte. *Frivillige organisasjoner, fagorganisasjoner og interesseorganisasjoner og politikere* kan tenkes å skrive med det formål å fremme organisasjonen eller partiets budskap og politikk. Det kan derfor tenkes at de ikke skriver på vegne av seg som person, men på vegne av organisasjonen eller partiet. Akademiker kan derimot tenkes at skriver som selvstendig forsker eller på vegne av en institusjon, mens privatperson skriver som seg selv. I tillegg kan akademiker og politiker ses på som eliteposisjoner. På den andre siden ser vi at en betydelig andel av innleggene er skrevet av privatperson. Flesteparten av de som skrev som privatperson hadde ingen byline. De fleste som hadde tittel i byline, hadde titler knyttet til det private som «mor», «far», «samfunnsdebattant», «ME-syk» osv. 31 prosent av de som var karakterisert som privatperson var også innenfor kategorien *barn og ungdom*. En årsak til dette kan være at barn og ungdom ikke har en yrkestittel å skrive fra.

Resultatene viser også at noen av posisjonene er særlig kjønnete. Her ser man at et betydelig antall av de kvinnelige skribentene skriver som privatperson. Det er ingen konkrete debatter som disse sakene handler om. Men, innleggene omhandler først og fremst *helse og omsorg* eller *foreldre og barn*. Noen sentrale tema her er fødselsomsorg, behandling av ME-pasienter og vold mot kvinner. Dette kan henge sammen med at flere av de typiske «kvinneproblemene» har blitt sett på som del av privatsfæren og at kvinner ifølge tidligere forskning skriver mer personlig (Perrin, 2016). På den andre siden ser man at andre sentrale posisjoner hos kvinnene er typisk eliteposisjoner som politiker eller akademiker. En større andel av mennene skriver ut fra disse eliteposisjonene.

De fleste som skriver innlegg på debattplass er voksne mellom 20 og 66 år, mens de resterende aldersgruppene kun står for en liten andel av innleggene. Dette samsvarer med tidligere undersøkelser som har funnet at barn og eldre er lite representert både på debattplass og i mediene generelt. Dette tyder på at debattssidene ikke representerer

befolkningen i tilstrekkelig grad når det kommer til alder. En konsekvens av dette er at bi går glipp av viktige erfaringer fra disse aldersgruppene (Dahlstrøm et al., 2017).

I undersøkelsen finner man også en liten fremgang når det kommer til etnisitet, da antall innlegg skrevet av minoriteten tilnærmet speilet minoritetsandelen i befolkningen generelt.

Hvis vi ser på skribentenes etniske bakgrunn finner vi at et betydelig flertall av skribentene hadde majoritetsbakgrunn. De fleste minoritetsskribentene var kvinner. Dette er et interessant funn da det avviker fra befolkningen generelt. Ifølge Dahl & Eide (2015, s. 153) har kvinner med en annen etnisk bakgrunn enn majoriteten i Norge, fått større plass i offentligheten. Tidligere har man snakket om en «vakthavende muslim», som var at noen få menn med pakistansk bakgrunn fikk representere innvandrere i offentligheten. Her kan det trekkes paralleller til den klassiske borgerlige offentligheten, hvor alle i praksis skulle kunne delta i debatten, men det ble en bestemt gruppe som dominerte. Disse nye stemmene har dukket opp, dels som motkrefter til dominerende retninger innen muslimske miljøer, dels i iver etter å korrigere medieoppfatningen av «innvandrerkvinner», og muslimske kvinner som svake og undertrykte og ute av stand til å snakke for seg selv (Hagen, 2000 i *ibid.*). Man kan også finne en sammenheng mellom etnisitet, kjønn og tema. Kvinnene med minoritetsbakgrunn skrev typisk om *kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering* (29 prosent).. Her ser man at kvinnene med minoritetsbakgrunn typisk deltar på debattplass i tema som særlig gjelder dem.

Kartleggingen av bruk av tilstedeværelse i teksten viser at kvinner bruker disse virkemidlene mest, noe som samsvarer med tidligere forskning om at kvinner bruker en mer personlig stil (Røysted, 2019; Perrin, 2016). I tillegg kan man se en sammenheng mellom bruk av disse virkemidlene og tema, da de fleste temaene innenfor de ulike virkemidlene var tema som typisk var innenfor den private sfæren tidligere, som *helse, sykdom og psykisk helse og foreldre og barn*.

iii) Hva kjennetegner debattinnleggene som legges ut på Facebook?

Et overraskende funn var at den relative fordelingen av tema, kjønn, alder og etnisitet speiler hverandre på redaksjonell debattplass og på Facebook. Antall innlegg er forskjellig, men det er fortsatt tilnærmet likt. En kan derfor på en måte si at redaksjonene ikke er så gode til å tilpasse seg Facebook som plattform. Det at kjønnsbalansen, temaene og

skribentens tilstedeværelse er relativt like på debattplass og på Facebook, kan også tyde mot en fragmentering av offentligheten på sosiale medier i den forstand at leserne som finner nyheter på Facebook og på nettavisene får servert det samme stoffet. Dette kan selvfølgelig endres av algoritmer, men det tyder på at avisene er konsekvente i deres publisering av debattartikler uavhengig av plattform.

iii) Hva kjennetegner debattinnleggene som skaper engasjement på Facebook?

De fleste innleggene som ble publisert på Facebook hadde lite engasjement. Også dette kan tyde på at redaksjonene ikke tilpasser seg den nye plattformen. Et flertall av de mest delte innleggene handlet om typiske tema som tidligere er sett på som del av den private sfæren, eller typiske tema som kvinner uttaler seg om. Dette innebærer temaene *helse, sykdom og psykisk helse, foreldre og barn, kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering og klima, miljø og dyrevelferd*. Dette bygger opp under teorien om intimisering av den offentlige sfæren (Habermas, 2005). Oversikten viser at innlegg som er kategorisert som noe annet enn *helse, sykdom og psykisk helse* også i mer eller mindre grad handler om forhold innenfor helse. Dette innebærer blant annet innlegg om vaksinemotstand, overvekt, livet som ufør. Innleggene som er kategorisert som politikk og offentlig forvaltning kritiserer makten i forbindelse med uføre og pendlerboligsaken. Innleggene som handler om *foreldre og barn*, kritiserer måten vi oppdrar barn på. Også innlegget som er kategorisert som *næringsliv/økonomi* kritiserer makten opp mot «vanlige folk».

I en kartlegging av innleggene som fikk mest engasjement ser man at et flertall av innlegg i alle kategoriene handlet om tema som tidligere har blitt sett på som privat, som *helse, sykdom og psykisk helse og kjønn, etnisitet likestilling og diskriminering*. Der andre tema er til stede handle det også i noen grad om forhold innenfor helse. Dette sammenfatter med tidligere forskning som har vist at de temaene som er mest delbare er human interesse, verdispørsmål osv. (Trilling, 2017) Nesten alle innleggene som fikk mest engasjement brukte verdier knyttet til skribentens tilstedeværelse, og i et betydelig antall var alle verdiene til stede. Dette kan tyde på at leserne foretrekker en mer personlig stil fra skribentene, slik Røysted (2019) fant i sin undersøkelse.

5.1. Hva sier dette om den offentlige samtalen?

Resultatene kan tyde på at debatten har blitt mer inkluderende. Representasjonen av både kvinner og minoriteter er styrket ifølge undersøkelsen. Dette er i seg selv demokratiserende ved at kvinners og minoriteters erfaringer blir en del av den offentlige samtalen. Dette er i tråd med både Fraser (1990) og Habermas (2005), som begge mente det var viktig med lik deltakelse i debatten. Både Habermas sin klassiske borgerlige offentlighet og Frasers motoffentligheter bygger på prinsippet om lik deltakelse i den offentlige debatten, og begge kan på den måten sies å være i tråd med pressens samfunnsoppgave når det kommer til å legge til rette for offentlig debatt og sørge for at ulike syn kommer til uttrykk. Mens Habermas sin offentlighet bygde på at lik deltakelse oppnås ved et sterkt skille mellom privat og offentlig sfære og at man skal diskutere uavhengig av sosial status, mente Fraser at dette i praksis undergraver minoriteter og deres syn i offentligheten. Ifølge henne kan idealet om lik deltakelse best oppnås ved flere offentligheter, også kalt deloffentligheter eller motoffentligheter. Hun mente at demokratisk representasjon innebærer garantier for minoriteters mulighet til å overbevise andre om at det som tidligere ikke har vært offentlig, på den måten at det er felles anliggende, blir det. Deltakelse kan bli begrenset av at visse områder karakteriseres som privat. For eksempel har privat økonomi og familieliv tidligere blitt sett på som privat. Samtidig kan motoffentligheter i den digitale offentligheten også føre til fragmentering og ekkokamre. Det at innhold og skribenter på debattplass er ganske variert i undersøkelsen kan tyde at vi har felles offentlighet hvor flere har fått tilgang. Samtidig kan det være at veien til deltakelsen har blitt oppnådd ved at nettopp minoriteter har samlet seg i deloffentligheter.

Resultatene viser også at kvinner skriver om andre ting enn menn. De skriver hovedsakelig om tema som har vært knyttet til den private sfære, som *helse, sykdom og psykisk helse og kjønn, etnisitet, likestilling og diskriminering*, mens menn skriver mer om politiske tema. I tillegg skriver en betydelig andel av de kvinnelige skribentene som privatperson.

En betydelig del av skribentene skriver som politikere eller medlem av en *frivillig organisasjon eller fagorganisasjon*. Ut ifra en liberal demokratiforståelse kan en forstå det slik at – mange av skribentene er politikere eller jobber for en organisasjon og på den måten formidler partiets eller organisasjonens standpunkt til velgerne. Samtidig ser man at en stor andel av skribentene skriver som privatperson. Dette tyder på at «vanlige» borgere blir mer

aktive i debatten, i tråd med en deliberativ forståelse (Raeijmaekers & Maesele, 2015; Christians et al., 2010). Dette kan være demokratifremmende da representativiteten i debatten blir mer mangfoldig. På den andre siden kan dette føre til en upolitisk debatt, da enkeltmennesker kanskje ikke foretrekker å diskutere eller lese om politiske saksområder (Allern, 2017, s. 37).

Resultatene viser også at innleggene på debattplass og på Facebook speiler hverandre. De fleste innleggene publisert på Facebook fikk også lite engasjement. Dette kan tyde på at redaksjonene ikke tilpasser seg de nye plattformene. Samtidig viser resultatene skribentens tilstedeværelse i de innleggene som får mest engasjement, og at disse innleggene i stor grad handler om tema som kan anses som del av den private sfæren, som helse og kjønn. Dette kan tyde på at leserne på sosiale medier foretrekker en mer personlig stil som appellerer til følelser og at tema som ikke nødvendigvis er politiske får engasjement (Trilling, 2017; Røysted, 2019; Berger & Milkman, 2012; Al-Rawi, 2019).

Videre forskning:

Videre kunne det vært interessant å snakke med debattredaksjonene, for å kartlegge hvordan de tolker resultatene og også få innsikt i hvilke retningslinjer de operer etter. Det kunne også ha vært interessant å snakke med dem som har skrevet innleggene, særlig de som har skrevet personlig, for å få en innsikt i hvordan dette oppleves. Da kunne man også fått innsikt i reaksjoner og tilbakemeldinger for å kartlegge om det å ytre seg personlig har noen konsekvenser. En kunne også gjort en sammenligning over en lengre periode, eller gå tilbake i tid, for å se tydeligere hva som har skjedd når sosiale medier har blitt en del av offentligheten.

Litteraturliste

- Adut, A. (2012). A theory of the public sphere. *Sociological Theory*, 30(4), 238-262. <https://doi.org/10.1177/0735275112467012>.
- Allern, S. (2001). *Nyhetsverdier: om markedsorientering og journalistikk i ti norske aviser*. IJ-forlag.
- Al-Rawi, A. (2019). Viral news on social media. *Digital journalism*, 7(1), 63-79. <https://doi.org/10.1080/21670811.2017.1387062>.
- Berdal, S. R. (2004). Public deliberation on the Web: A Habermasian inquiry into online discourse (Masteroppgave, Universitetet i Oslo). DUO vitenarkiv: <https://www.duo.uio.no/handle/10852/9158?locale-attribute=no>.
- Berger, J., & Milkman, K. L. (2012). What Makes Online Content Viral? *Journal of Marketing Research*, 49(2), 192–205. doi: <http://doi.org/10.1509/jmr.10.0353>
- Calhoun, C. (1992). Introduction: Habermas and the public sphere. I C. Calhoun (Red.), *Habermas and the Public Sphere. Studies in contemporary German social thought* (s. 1-50). MIT press.
- Christians, C. G., Glasser, T., McQuail, D., Nordenstreng, K., & White, R. A. (2010). *Normative theories of the media: Journalism in democratic societies*. University of Illinois Press.
- Cooper, C., Knotts, H. G., & Haspel, M. (2009). The content of political participation: Letters to the editor and the people who write them. *PS: Political Science & Politics*, 42(1), 131-137. <https://doi.org/10.1017/S104909650909009X>.
- Curran, J. (2007). Media and cultural theory in the age of market liberalism. I J. Curran og D. Morley (Red.), *Media and Cultural Theory* (s. 141-160). Routledge.

Dahl T.D. & Eide, E. (2015). Det unge gjennombruddet. I E. Eide & K.S. Orgeret (red.). *Etter beste kjønn*, s. 153-156. Universitetsforlaget.

Dahlgren, P. (1995). *Television and the public sphere: Citizenship, democracy and the media*. Sage.

Dahlstrøm, H. K., Nesheim, N. S., & Nyjordet, B. M. (2017). Barn og eldre marginaliseres som kilder i mediene: Kildebruk i norske nyhetsmedier 2015. *Norsk medietidsskrift*, 24(4), 1-22. <https://doi.org/10.18261/issn.0508-9535-2017-04-04>.

Eide, E. & von der Lippe, B. (2006). Å lese mediene med kjønnsbriller. I B. von der Lippe (Red.) *Medier, politikk og samfunn* (s. 263-295). Cappelen akademisk forlag.

Elgesem, D. (2015). Consent and information—ethical considerations when conducting research on social media. I H. Fossheim & H. Ingierd (Red.), *Internet research ethics* (s. 4-34). Cappelen Damm Akademisk.

Enjolras, B., Karlsen, R., Steen-Johnsen, K., & Wollebæk, D. (2013). *Liker-Liker ikke: Sosiale medier, samfunnsengasjement og offentlighet*. Cappelen Damm.

Figenschou, T. U., & Beyer, A. (2014). Elitene, minoritetene og mediene—Definisjonsmakt i norsk innvandringsdebatt. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 55(1), 24-51.

Fraser, N. (1990). Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy. *Social Text*, 25/26, 56–80. <https://doi.org/10.2307/466240>.

Gentikow, B. (2009). Habermas, medienes rolle for den offentlige meningsdannelsen, og en fotnote om Internettet i fire versjoner. *Norsk medietidsskrift*, 16(1), 65-72. <https://doi.org/10.18261/ISSN0805-9535-2009-01-0>.

Goode, L. (2005) *Jurgen Habermas: Democracy and the Public Sphere*. London: Pluto Press.

Gripsrud, J. & Moe, H. (2010). Introduction. I J. Gripsrud & H. Moe (Red.), *The digital public sphere: Challenges for media policy* (s. 9-19). Nordicom.

- Gripsrud, J. (2011). *Mediekultur og mediesamfunn*. Universitetsforlaget.
- Gripsrud, J. (2015). *Mediekultur, mediesamfunn*. Univeristetsforlaget.
- Gripsrud, J. (2017). Idealer, realiteter og tilfellet i Norge. I J. Gripsrud (Red.), *Allmenningen: Historien om norsk offentlighet* (s. 14-51). Universitetforlaget.
- Habermas, J. (2005) *Borgerlig offentlighet*. De norske Bokklubbene.
- Hopmann, D.N. (2014). Casevalg og repræsentativitet: Hvem eller hvad skal jeg undersøge? I D.N. Hopmann & Skovsgaard, M.(Red.). *Forskningsmetoder i journalistik og politisk kommunikation* (s. 43-60). Hans Reitzels Forlag.
- Ihlebak, K. A. (2013). Balansekunst. *Publikumsdeltakelse og tilnærminger til redaksjonell kontroll* (Doktoravhandling). Universitetet i Oslo.
- Jensen, J.L. (2013). Facebook som politisk offentlighed. I J.L. Jensen & Jesper Tække (Red.). *Facebook: fra socialt netværk til metamedie* (s. 189-210). Samfundslitteratur.
- Larsson, A. O. (2018). "I Shared the News Today, oh Boy" News provision and interaction on Facebook. *Journalism studies*, 19(1), 43-61.
<https://doi.org/10.1080/1461670X.2016.1154797>.
- Lavik E., Moe H., & Gripsrud, J. (2017). Digitale tider. I J. Gripsrud (Red.). *Allmenningen: Historien om norsk offentlighet*, (s. 553-612). Universitetsforlaget.
- Lindholm, M, (2004). *Makt. Mening. Medier*. Gan forlag.
- Mathisen, B. R., & Morlandstø, L. (2015). Regionale motstemmer i nasjonal offentlighet. *Norsk medietidsskrift*, 22(4), 1-19. <https://doi.org/10.18261/ISSN0805-9535-2015-04-03>.
- Moe, H., J. F. Hovden, B. Ytre-Arne, T. U. Figenschou, T. U. Nærland, H. Sakariassen, and K. Thorbjørnsrud (2019). *Informerte borgere? Offentlig tilknytning, medieforbruk og demokrati*. Universitetsforlaget.

Negt, O., Kluge, A., & Labanyi, P. (1988). The Public Sphere and Experience: Selections. *October*, 46, 60-82. <https://doi.org/10.2307/778678>.

NESH (2018). Forskningsetisk veileder for internettforskning. Hentet fra: <https://www.forskningsetikk.no/globalassets/dokumenter/4-publikasjoner-som-pdf/forskningsetisk-veileder-for-internettforskning-2018-interaktiv.pdf>

Neuendorf, K. A. (2017). *The content analysis guidebook*. Sage.

Nielsen, R. K. (2010). Participation through letters to the editor: Circulation, considerations, and genres in the letters institution. *Journalism*, 11(1), 21–35. <https://doi.org/10.1177/1464884909350641>

NOU 2017:7. (2017). *Det norske mediemangfoldet - En styrket mediepolitikk for borgerne*. Kultur - og likestillingsdepartementet.

NRK (2019). Vedtekter for Norsk rikskringkasting AS, Del II: NRK-plakaten. Hentet fra: <https://info.nrk.no/vedtekter/?/l3v4qr5cy50>

Olson, K. (2014). Deliberative democracy. I B. Fultner (Red.), *Jurgen Habermas key concepts* (s.140-155). Taylor & Francis Group.

Omdal, S.E. (red.) (2013): *Journalistikk og demokrati, Hvor går mediene? Hva kan gjøres?* Oslo: Fritt Ord.

Papacharissi, Z. (2002). The virtual sphere: The internet as a public sphere. *New media & society*, 4(1), 9-27. <https://doi.org/10.1177/14614440222226244>.

Perrin, A. J. (2016). Since this is the editorial section I intend to express my opinion: Inequality and expressivity in letters to the editor. *The Communication Review*, 19(1), 55-76. <https://doi.org/10.1080/10714421.2016.1128188>.

Pressens faglige utvalg (2021, 1.januar). *Vær Varsom-plakaten*. Presse.no. <https://presse.no/pfu/etiske-regler/vaer-varsom-plakaten/>

Raeijmaekers, D., & Maesele, P. (2015). Media, pluralism and democracy: what's in a name?. *Media, culture & society*, 37(7), 1042-1059.

<https://doi.org/10.1177/0163443715591670>.

Rønning, H. (2012). Den åpne samtalens rom. Om offentlighetsteorier. I K.S. Orgeret (red.), *Norske medier – journalistikk, politikk og kultur* (s.163-181). Cappelen Damm.

Røysted, Y. F. (2019). «Det personlige blikket»: Om bruk av personlige erfaringer og følelser i norsk samfunnsdebatt (Masteroppgave, Universitetet i Bergen). Bergen Open Research Archive: <https://bora.uib.no/bora-xmlui/handle/1956/19962?locale-attribute=no>.

Sakariassen, H., & Meijer, I. C. (2021). Why so quiet? Exploring inhibition in digital public spaces. *European Journal of Communication*, 36(5), 494-510.

<https://doi.org/10.1177/02673231211101>.

Sejersted, F. (2006). Ytringsfriheten og informasjonsfriheten. I B. von der Lippe (Red.), *Medier, politikk og samfunn* (s 20-34). Cappelen akademisk forlag.

Sjøvaag, H. (2020). Journalistikkens problem: Demokrati, økonomi og teknologi. Universitetsforlaget.

Skogerbø, E. (2008). Normativ teori, medier og demokrati. I M. Eide (red.), *Medievitenskap: Medier – institusjoner og historie* (s.40-52). Fagbokforlaget.

Skogerbø, E. og Winswold, M. (2008), *Nettet som debattarena*. I G. Enli og E. Skogerbø (red.) *Digitale dilemmaer* (s.39-60). Gyldendal Akademisk.

Statistisk sentralbyrå. (2022). Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre. Hentet fra: <https://www.ssb.no/befolkning/innvandrere/statistikk/innvandrere-og-norskfodte-med-innvandrerforeldre>.

Skovsgaard, M., & Svith, F. T. (2014). Validitet og reliabilitet. I Hopmann D.N. & Skovsgaard, M. (Red), *Forskningsmetoder i journalistik og politisk kommunikation* (s. 61-85). Hans Reitzels Forlag.

Smith-Meyer, T. (2020). Tabloid. Hentet fra: <https://snl.no/tabloid>

Terjesen, E.A (2022). Dagsavisen. Hentet fra: <https://snl.no/Dagsavisen>.

Trilling, D., Tolochko, P., & Burscher, B. (2017). From newsworthiness to shareworthiness: How to predict news sharing based on article characteristics. *Journalism & mass communication quarterly*, 94(1), 38-60. <https://doi.org/10.1177/1077699016654682>.

Tråsdahl, H. (2010). *Deltakelse og debatt: en analyse av meningssidene i tre norske aviser i et demokratiperspektiv* (Masteroppgave, Universitetet i Oslo). DUO vitenarkiv: <https://www.duo.uio.no/handle/10852/27791>.

Wahl-Jorgensen, K. (2001). Letters to the editor as a forum for public deliberation: Modes of publicity and democratic debate. *Critical Studies in Media Communication*, 18(3), 303-320. <https://doi.org/10.1080/07393180128085>.

Wahl-Jørgensen, K. (2004). Playground of the pundits or voice of the people? Comparing British and Danish opinion pages. *Journalism studies*, 5(1), 59-70. <https://doi.org/10.1080/1461670032000174747>.

Warner, M. (2002). Publics and counterpublics (forkortet versjon). *Quarterly Journal of Speech*, 88(4), 413-425. <https://doi.org/10.1080/00335630209384388>.

Østbye, H., Helland, K., Knapskog, K., Larsen, L. O., & Hallvard, M. (2013). *Metodebok for mediefag*. Fagbokforlaget.

Aalen, I. (2015). *Sosiale medier*. Vigmostad & Bjørke.

Aalen, I., & Iversen, M. H. (2021). *Sosiale medier. En kort bok om sosiale medier*. Fagbokforlaget.

